Anthony Hope

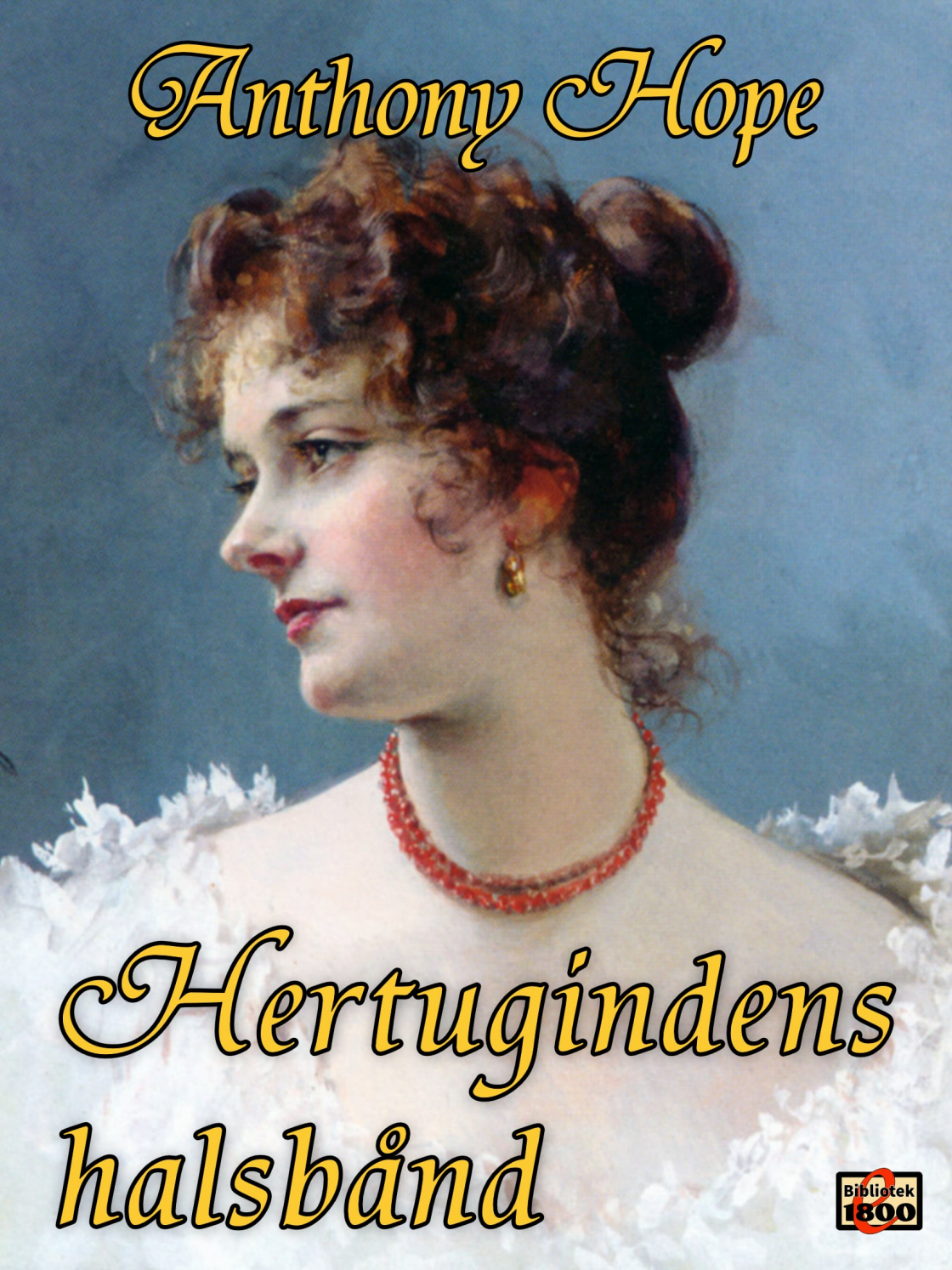

Hertugindens halsbånd

Bibliotek 1800

Anthony Hope

Hertugindens halsbånd

eBibliotek 1800

2026

Ophavsret og brugsbetingelser

Denne ebogsudgave af Anthony Hope: *Hertugindens halsbånd* er baseret på originaler, som er public domain i hele verden.

Nærværende ortografisk opdaterede og redigerede udgave af teksten kan frit downloades og videreformidles under Creative Commons-licensen BY-NC-SA – Kreditering-IkkeKommerciel-DelPåSammeVilkår 4.0 International.

Generelt forbehold: *Vær opmærksom på, at denne ebog er baseret på en tekst, som stammer fra en længst svunden tid. Normer og udtryksmåder mm. var anderledes dengang, og der kan derfor forekomme indhold, som på nogle virker stødende. Bogen skal, ligesom alle andre kunstneriske værker fra andre tider, ses i sin kulturelle og tidsmæssige kontekst, og udgiveren kan og vil ikke påtage sig noget ansvar for forfatterens verdensbillede og udtryksmåder.*

Copyright and conditions of use

This ebook edition of Anthony Hope: *Hertugindens halsbånd* is based upon sources in the public domain worldwide.

This orthographically updated and revised edition is free to download and reuse under Creative Commons BY-NC-SA Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International.

Disclaimer: *Please note that this book is based on an original text dating from another era. Norms and language were different then, and some readers might find offensive content. We believe that any work of art from previous times should be viewed in its cultural and temporal context and not in the light of latter-day prejudices, and we can and will not accept any responsibility for the author's views or language.*

1. Af mange gode grunde

Som så mange andre højst fortræffelige forgængere kunne jeg begynde med at påkalde den sympati, der skyldes en forældreløs, som står ganske alene i verden. Jeg kunne endog påberåbe mig min vanrøgtede barndom og mangel på ordentlig opdragelse som undskyldning for mine fejl og ubesindigheder. Men jeg er bange for, at den sympati, jeg således kunne skaffe mig, ville blive opnået ved hjælp af noget, der stærkt nærmede sig, hvad man kalder falske påskud. Min ensomme stilling trykkede mig nemlig ikke – da de sørgelige begivenheder, der havde forårsaget den, var mildnede ved tidens og vanens indflydelse – den gav mig netop fuld frihed til at leve mit liv som jeg ville og føjede magt til friheden derved, at jeg kom i besiddelse af en pæn formue. Hvad ubetænksomhederne angår, de uomtvistelige ubetænksomheder – for ikke at bruge et hårdere udtryk – der blev begået i løbet af visse fjorten dage, da kan de kun for en meget ringe del komme på min kappe. For under alt det, der skete efter min ankomst til Frankrig, var jeg mere en bold i omstændighedernes spil end ophavsmand til nogen bestemt forud lagt plan, og den fremtrædende rolle, jeg spillede, var mig påtvungen, først af det lunefulde tilfælde og senere af de bydende krav, der fulgte med den stilling, jeg blev hensat i.

Det hele begyndte således:

En morgen, da jeg sad og røg min efterfrokostcigar i min lejlighed i St. James Street, kom min ven, Gustave de Berensac styrtende ind. Hans klare, brune øjne strålede, hans overskæg

var snoet endnu mere friskfyragtigt og sejrsbevidst op end sædvanligt, og hans manerer forrådte den lyseste sindsstemning. Og dog var det en trist, mørk og tåget formiddag, skønt det var i juli måned, og vi om et par dage skulle gå ind i august. Men Gustave var også en munter fyr eller i alt fald (hvilket jeg jo senere fik lejlighed til at lægge mærke til) altid parat til at blive lystig, hvilke to ting just ikke er ét og det samme.

"Skam dig!" udbrød han og pegede på mig. "Du har intet, der optager din tid, og intet, der fordrer din nærværelse her, og så bliver du dog i denne slamkiste af en atmosfære, mens Frankrig kun ligger fem mil hinsides havet!"

"De har dog vist også tåge i Frankrig," sagde jeg; "men hvor vil du hen med dit heftige udbrud, min gode ven? Har du måske fået orlov?"

Gustave var på den tid sekretær ved det franske gesandtskab i London.

"Orlov? Ja, jeg har orlov, og hvad mere er, jeg har fået en henrivende indbydelse!"

"Må jeg ønske til lykke," sagde jeg.

"En indbydelse, der også indbefatter en ven," fortsatte han, idet han tog plads. "Ah, du smiler, du mener, at det slet ikke kan interessere dig?"

"Man kan godt smile uden derfor at være ondskabsfuld," sagde jeg. "Jeg mente ikke noget ondt med det. Jeg smilede ad din begejstring – ad intet andet, så sandt som jeg er en moralsk englænder."

Gustave gjorde en grimasse, derpå svingede han cigaretten i luften og udbrød:

"Hun er henrivende, min gode Gilbert!"

"Ja, så er begejstringen forklarlig."

"Der kan ikke siges det mindste imod hende," tilføjede han hastigt.

"Det bedrøver mig ikke," sagde jeg. "Men hvorfor skulle hun indbyde mig?"

"Hun indbyder ikke dig, hun beder mig om at tage en eller anden med."

"Ah, så keder hun sig formodentlig?"

"Ja, hvem ville ikke det i hendes stilling? Han er et inhumant bæst."

"M. le mari?"

"Nå, du er ikke så dum, når det kommer til stykket! Han forbyder hende at se en eneste sjæl; vi må stjæle os til besøget, hvis vi tager derover."

"Han er altså borte?"

"Regeringen har været så venlig at sende ham i en speciel undersøgelsesmission til Algier. Tre korte hurraer for den gode regering!"

"Se, se," sagde jeg. "Hvornår vil du ellers gå nærmere ind på, hvad det er for mennesker, du taler om?"

"Du vil ikke stole på min dom?"

"Ak, nej. Du er alt for overbærende – mod den ene halvdel af menneskeheden."

"Nu vel, jeg skal fortælle dig det hele. Hun er min søsters bedste veninde – de blev opdraget i det samme kloster, og tillige er hun en god kammerat af mig."

"En god kammerat?"

"Ja, det er netop ordet, for du ved jo, at jeg sukker håbløst – andetsteds."

"Hvad, er det endnu lady Cynthia?"

"Ja, endnu!" gentog Gustave med en tragisk mine. Men i næste øjeblik var han den samme som før. "Men da lady Cynthia er i Schweiz, er der ingen grund til, at jeg ikke skulle tage til Normandiet."

"Ah, Normandiet?"

"Ja, netop, det er der, at hertuginden –"

"Ho, ho, hertuginden?"

"– residerer i stille tilbagetrukkenhed på et lille slot uden andet selskab end min søsters."

"Og et par tjenestefolk, antager jeg."

"Du har ganske ret – netop kun et par tjenestefolk, for han er meget kneben imod hende (hvad han ikke er mod alle, siges der) og giver hende slet intet, når han er borte."

"Hertuginden af hvad –?" spurgte jeg utålmodigt.

"Du har sikkert hørt tale om hende," sagde han med et stolt smil. Han troede øjensynlig, at damen var en trumf. "Hertuginden af Saint-Maclou."

Jeg lagde min cigar, men bibeholdt dog en rolig mine.

"Aha!" udbrød Gustave, "så kommer du altså med, min ven?"

Jeg kunne ikke nægte, at Gustave havde lidt ret til at triumfere, thi for et år siden, da hertuginden havde gæstet England tillige med sin gemal, havde jeg modtaget en indbydelse til et gesandtskabsbal, hvor hun også kom til stede. Men da én af mine slægtninge (som jeg aldrig havde set) uheldigvis var død dagen i forvejen, havde jeg været nødt til at tage til Irland for at vise ham den både første og sidste ære. Da

jeg kom tilbage, var hertuginden rejst hjem, og Gustave havde halvt ironisk trøstet min øjensynlige ærgrelse ved at fortælle mig, at han havde givet sin veninde en sådan beskrivelse af mig, at hun delte min sorg og havde efterladt en venlig hilsen, der bevidnede mig dette. At dette ikke trøstede mig meget, behøver jeg næppe at fortælle, og at jeg virkelig trængte til trøst, vil heller ikke forekomme nogen urimeligt, når jeg siger, at hertuginden var en af det franske selskabs mest fortryllende og kendte damer – ja, også uden for Frankrig var hun berømt, for hun var kosmopolit. Hendes fader var fransk, hendes moder amerikansk, og hun havde før sit giftermål tilbragt et par år i England. Hun var meget smuk og, efter hvad rygtet sagde, så klog, som en smuk dame behøver at være. Hun havde engang været meget rig, men pengene var gået tabt ved spekulationer, så at hun og faderen (moderen var død tidligt) ligefrem truedes med fattigdom og trang. Efter dette fulgte temmelig hastigt hendes giftermål med hertugen – den nøjagtige grad af modvilje fra mademoiselle de Beville var endnu et omstridt spørgsmål. Mændene sagde, at hun var blevet tvunget til at ægte hertugen, mens kvinderne meget betvivlede dette; damen selv lod sig ikke forstå med noget, og faderen erklærede, at det var afgjort inklinationsparti.

Alt dette havde jeg hørt af fælles venner, og kun en række af ærgerlige tilfældigheder havde stillet sig i vejen for de mere interessante midler til kundskab, som et personligt bekendtskab med hertuginden ville have afgivet.

"Du har jo altid," sagde Gustave, "ønsket at kende hende."

Jeg tændte min cigar på ny og tog et par tankefulde drag. Det var meget sandt, at jeg havde ønsket at gøre hendes

bekendtskab.

"Det er nu min tro," sagde han, "at skønt hun siger 'en eller anden', så mener hun dig. Hun ved, hvor gode venner vi er, og hun ved også, hvor gerne du vil tælles mellem hendes venner. Hun formoder selvfølgelig, at dr vil være den første, jeg beder om at følge med."

Jeg foragter og hader det menneske, der ikke er modtagelig for smiger; det er et hårdhjertet, gnavent, mistillidsfuldt, kynisk væsen, der tvivler på sine venners ærlighed og sit eget værd. Jeg lånte villigt øre til Gustaves formodning.

"Men hvad hun ikke formoder," sagde han, idet han kastede cigaretten hen i kaminen og sprang op, "er, at du vil afslå indbydelsen. Hvad kan grunden være? Er du forarget? Eller er du bange?"

Gustave talte, som om intet kunne forarge eller skræmme ham.

"Jeg overvejer blot, om der er rimelighed for, at det vil more mig," sagde jeg. "Hvor længe gælder indbydelsen?"

"Det beror på de diplomatiske affærer."

"Missionen til Algier?"

"Ja, netop."

Jeg stak hænderne i lommen.

"Det ville virkelig glæde mig meget, min kære Gustave," sagde jeg, "at komme til at tale med din søster igen."

"Så tager vi med båden til Cherbourg i morgen aften!" udbrød han triumferende og klappede mig på skulderen. "Og i min søsters navn siger jeg dig mange tak. Jeg skal nok gøre det klart for hertuginden, hvorfor du kommer."

"Nej, sæt dog ikke ondt blod imellem dem på den måde," lo jeg.

Jeg ville i virkeligheden meget gerne af sted, og når jeg tænkte mig om, var der ingen grund til ikke at rejse. Dette sagde jeg også til Gustave.

"Eftersom alle mennesker nu rejser ud af byen, så at den om en uge vil blive så tom som en ørken, savner man mig jo ikke her."

"Og eftersom hertugen er rejst til Algier, savner man os sikkert derovre," sagde Gustave.

"Og en mand må dog helst være der, hvor man savner ham."

"Og en mand savnes, når en dame beder ham komme."

"Det ville være uhøfligt ikke at tage af sted," sagde jeg.

"Det ville være uforskammet."

Det var overflødigt at fremhæve flere grunde, der talte for, at jeg skulle tage med. Jeg havde taget min beslutning.

2. Betydningen af et middagsbords opdækning

Gustave opretholdt sin munterhed ubeskåren under alle vor rejses prøvelser. Det svage anstrøg af noget mystisk, der var i vor udflugt, var ganske efter hans smag. Han holdt bestemt på, at vi ikke skulle tage nogen tjener med, og endvidere overtalte han mig til ikke at opgive nogen adresse. Da han for sit eget vedkommende var nødt til at vedligeholde forbindelsen med gesandtskabet, efterlod han en besked om, at hans brevadresse var Avranches. For, som han fandt for godt at åbenbare mig, fem mil hav skilte os fra mulige nysgerrige lurere, og slottet lå godt et par mil fra nævnte by i en afsides og noget øde egn, der strakte sig langs havet.

"Min søster siger, at det er det mest triste sted i verden," sagde han. "Men det skal vi nok få forandret, når vi kommer der."

Der var intet, som forhindrede os i at komme så hurtigt som muligt for at adsprede mademoiselle de Berensacs kedsomhed, for allerede den næste dags middag var vi i Avranches, og vi tilbragte eftermiddagen med en noget hensigtsløs vandren omkring ved den bugt, byen ligger ved. Vi kom op på den store høj Mont St. Michel, og derfra så vi lige under os en meget stor, firkantet, hvid bygning lige ud til stranden. Vi fik at vide, at det var et kloster.

"Dette her er inderlig kedeligt alt sammen," sagde jeg og gabede. "Hvorfor tager vi dog ikke af sted, kære ven?"

"Jeg synes, det er rigtigt, at du først får denne interessante by og dens omegn at se," svarede Gustave alvorligt, men med et muntert blink i øjet. "Jeg har imidlertid allerede bestilt en vogn, så du har kun at være tålmodig."

"Hvor længe?"

"Til kl. 9, når vi er færdige med middagen."

"Ah, vi skal altså holde vort indtog i mørke?"

"Ja, er der nogen grund til ikke at gøre det?" spurgte han smilende.

"Nej, ingen," svarede jeg og gik derefter tilbage for at pakke min kuffert.

På mit værelse traf jeg en hotelpige, og hende spurgte jeg lidt ud om omegnens adel. Hun kom med nogle få bekendte navne og endte med at sige:

"Hertugen af Saint-Maclou har også et lille slot her i nærheden."

"Er han der for øjeblikket?" spurgte jeg.

"Nej, der er ikke andre end hertuginden, herre," svarede hun. "Ja, om hende fortælles der mange sære historier."

"Så? – Hvad er det da for historier?"

"Åh, det er ikke noget ondt, der siges om hende – i alt fald da ikke noget egentlig slemt, skønt for de simple bønder –"

I stedet for at slutte trak hun på skuldrene.

"Og hertugen?"

"Han er en god mand," svarede hun meget ivrigt, "og han er også en meget klog mand. Han er svært estimeret i Paris, herre."

Jeg havde håbet at høre, at han var en skurk, men nu fik jeg her at vide, at han var en god mand. Det, vi havde for, var en

nedrig streg at spille en god mand – men nu kunne det ikke gøres om. Med en dæmrende tvivl pakkede jeg min kuffert, mens pigen, uden at lade sig forstyrre af min nærværelse, fortsatte sit arbejde: at gnide bordet med en stærkt lugtende politur.

"I det mindste," fortsatte hun, som om der slet ikke havde været nogen pause, "giver han da meget til kirken og de fattige."

"Det kan måske være bod," sagde jeg og så op med en håbefuld mine.

"Ja måske, herre."

"Eller," udbrød jeg med et smil, "skinhellighed?"

Pigen bortviste denne formodning ved at ryste på hovedet, men min samvittighed holdt fast ved og fandt fred og hvile i den. Nu nølede jeg ikke længere; manden var en snu, skinhellig rad. Nu ville jeg med trøstigt mod tage af sted, overtydet om, at han fortjente at blive narret så grundig, som hertuginden og min ven Gustave formåede det.

Som Gustave havde bestemt det, tog vi af sted kl. 9 i en tung karet, trukket af to store, hvide heste, der ble styret af en tyk, dum staldkarl. Langsomt skred vognen frem i den stjerneklare aften, og vi havde hele tiden St. Michel på højre hånd, idet vi fulgte vejen rundt om bugten. Da vi havde kørt omtrent halvanden mil, drejede vi brat ind i landet. Der lå nu høje bakker på begge sider af vejen, og vi kørte stadig opad, for her blev sletten gennemskåret af et højdedrag, der strakte sig ud til havet.

"Ligger slottet måske på toppen af dette højdedrag?" spurgte jeg Gustave.

"Nej, lige under toppen," sagde han.

"Jeg vil hellere gå," sagde jeg.

Sagen var, at jeg var blevet skrækkelig utålmodig over den langsomme kørsel, der nu hele tiden foretoges i skridt.

Vi sprang da af og gik i forvejen. Det varede ikke længe, før vi var et godt stykke foran vognen, og vi snakkede nu lystigt op.

"Det er for resten underligt, at de ikke er kommet ud for at møde os," sagde Gustave. "Se, der ligger slottet."

En pludselig drejning af vejen lod os se slottet. Det var temmelig lille og opført i moderne gotisk stil. Det lå lunt og hyggeligt under en høj, der hævede sig meget stejlt bag ved det. Det lod til, at den vej, vi kom ad, var den eneste, der førte op til det, og der var ingen anden bolig at se i nærheden. Men så ensomt og øde stedet var, så dog slottet selv meget livligt og indbydende ud, for der var lys i alle vinduer lige fra stuen til taget.

"Det lader til, at hun har selskab," bemærkede jeg.

"Nej, det er, fordi hun venter os," svarede Gustave. "Denne illumination er til ære for os."

"Kom, hurtigt!" sagde jeg og påskyndede min gang. Gustave brast i latter.

"Jeg vidste nok, du ville komme i flamme, når først du var her!" udbrød han.

Pludselig hørtes en røst – en klar, lystig røst:

"Var han langsom til at fænge, hvad, kære Gustave?"

Jeg studsede. Gustave så sig omkring.

"Det er hende," sagde han, "men hvor er hun?"

"Var han langsom til at fænge?" spurgte røsten atter. "Nå – han er jo også først nu kommet i nærheden af flammen." Efter disse ord fulgte en latter.

"Sen til at fænge giver en lang brand," sagde jeg og vendte mig om mod skråningen på venstre side af vejen, for det var derfra, røsten kom.

Et øjeblik efter sprang en lille skikkelse klædt i hvidt ned på vejen, idet hun lo og pustede. Hun greb Gustaves hånd.

"Jeg løb så stærkt for at komme jer i møde!" udbrød hun.

"Og har De bragt Claire med Dem?" spurgte han.

"Præsenter Deres ven for mig," bød hertuginden, som om hun ikke havde hørt spørgsmålet.

Hvis jeg tillod mig selv at gætte på slige ting, ville jeg have holdt hertuginden for at være omtrent femogtyve år gammel. Hun var som sagt ikke høj, hendes hår var meget mørkebrunt, og farven på hendes kinder varm, men afdæmpet. Hun bevægede sig med overordentlig stor ynde og væverhed og var så at sige aldrig stille. Den eneste ynde, jeg aldrig har hørt hende tilskrevet (om det da er en ynde, hvad jeg undertiden er tilbøjelig til at tvivle om), er værdighed.

"Det var overmåde pænt af Dem at følge med, mr. Aycon," sagde hun. "Jeg har hørt så meget om Dem, men det vil blive så skrækkelig kedeligt for Dem!"

"Hos Dem, madame og mademoiselle de Berensac –"

"Åh, det er De naturligvis nødt til at sige!" afbrød hun mig. "Men kom nu med; aftensmaden er parat. Hvor det er dejligt at kunne få et ordentligt aftensbord igen! Jeg er aldrig i humør til at holde aftensmåltid, når jeg er alene. Det vil ellers blive en drøj tid for Dem, mine herrer – hele husholdningen består af en gammel mand og fem kvinder – jeg selv iberegnet."

"Og er de alle –?" begyndte Gustave.

"Diskrete?" spurgte hun, idet hun atter afbrød ham. "Jo, de vil aldrig sige sandheden! Frygt kun ikke for det, min kære Gustave."

"Hvad nyt om hertugen?" spurgte han, idet vi begyndte at spadsere, og hertuginden trådte lidt foran os.

"Åh, det allerbedste," sagde hun, idet hun nikkede tilbage over skulderen. "Intet nemlig. Det er jo et af Deres ordsprog, mr. Aycon."

"Selv et ordsprog kan undertiden tale sandt," tillod jeg mig at bemærke.

Vi nåede slottet og gik ind gennem døren, som stod vidt åben. Efter at være kommet gennem forhallen befandt vi os i et lille, firkantet værelse, udstyret med rosenrøde draperier. Her var aftensmåltidet tilberedt. Gustave gik lige hen til bordet, mens hertuginden kastede sig i en armstol. Hun havde taget sit lommetørklæde op af lommen og holdt det foran sin mund, som om hun bed i det. Hendes øjenbryn var løftede, og hendes ansigt udtrykte en komisk blanding af munterhed og ængstelse. Et hurtigt blik fra de halvt leende øjne indbød mig til at tage del i den farlige spøg, i hvilken Gustaves opførsel syntes at bære den vigtigste del.

Gustave blev stående ved bordet og betragtede det med en forvirret mine.

"En – to – tre!" udbrød han højt, idet han talte kuverterne.

Hertuginden sagde intet, men hendes øjenlåg gik lidt højere op, indtil de næsten nåede det krusede pandehår.

"En – to – tre?" gentog Gustave umiskendelig spørgende. "Skal Claire blive ovenpå?"

Bønfaldelse – lystighed – frygt – skam – triumf jog hinanden gennem madame de Saint-Maclous øjne. Hver kom så hurtigt til syne og forsvandt igen så hastigt, at de næsten syntes at være blandet sammen i én sælsom sindsbevægelse, der måtte passe sig for hertuginden, men heller ikke for nogen anden kvinde på jorden. Og hun bed endnu fastere i lommetørklædet end før. Jeg kunne ikke, om det så skulle gælde mit liv, nære mig, men begyndte at le, og nu forsvandt hertugindens ansigt fuldstændig bag lommetørklædet.

"Er det da således at forstå, at Claire slet ikke er her?" udbrød Gustave og vendte sig brat og anklagende om mod hende.

Hovedet bag lommetørklædet rystede, først frygtsomt, derefter mere eftertrykkeligt, og en undertrykt røst vovede sig frem med den meddelelse:

"Hun rejste bort for tre dage siden."

Gustave og jeg så på hinanden, og der blev en pause. Til sidst trak jeg en stol tilbage fra bordet og sagde:

"Hvis madame er rede?"

Hertuginden rev lommetørklædet fra ansigtet og sprang op. Hun kastede et blik på Gustaves alvorlige ansigt og brast derpå ud i en munter latter, greb mig ved armen og udbrød:

"Er det ikke morsomt, mr. Aycon? Her er ikke andre end mig! Er det ikke morsomt?"

3. Der sker altid noget uventet

Enhver ting afhænger af den seendes standpunkt og kan antage de forskelligste udseender.

Da hertuginden sagde, at "det" – med hvilket hun mente sagernes hele stilling – var morsomt, lo jeg hjertelig, mens Gustave de Berensac derimod efter en forbavset stirren gik hen til forhallens dør.

"Hvor er min vogn?" hørte vi ham spørge.

"Den har begivet sig på vej hjem for tre minutter siden, monsieur."

"Så lad den hente tilbage."

"Monsieur! Kusken vil køre i galop ned ad bakken – han kan ikke indhentes."

"Hvor heldigt," sagde jeg.

"Jeg kan ikke se," bemærkede madame de Saint-Maclou, "at det kan gøre så stor forskel."

Det lod til, at hun følte sig fornærmet ved den alvorlige måde, Gustave tog hendes spøg på.

"Havde jeg fortalt Dem sandheden, så var De ikke kommet," sagde hun for at retfærdiggøre sig.

"Der behøves slet ingen undskyldning," sagde jeg med et buk.

"Nå – lad os da så spise til aften," sagde hertuginden, og dermed satte hun sig i armstolen for bordenden.

Vi begyndte at spise og drikke, idet vi betjente os selv. Straks derpå trådte Gustave ind. Han stod og betragtede os et øjeblik, og derefter kastede han sig i den tredje stol og skænkede sig et glas vin. Hertuginden tog slet ingen notits af ham.

"Mademoiselle de Berensac blev altså kaldt bort?" spurgte jeg.

"Ja, hun blev kaldt bort."

"Pludselig?"

"Nej," sagde hertuginden, og hendes øjne blev fulde af komplicerede udtryk. Jeg lo, men hun udstødte et klagende råb: "Åh, har De nogen sinde været ved at dø af – dø – dø af kedsomhed?"

Gustave svarede ikke, hans pande vedblev at være rynket.

"Er det ikke en skam," spurgte jeg, "at sønderlemme et behageligt selskab for et smukt og passende udtryks skyld? Mademoiselle de Berensacs nærværelse ville højligt have forøget vor fornøjelse, men hvorledes ville den have formindsket vor forbrydelse?"

"Gid jeg havde kendt Dem noget før, mr. Aycon," sagde hertuginden, "så havde jeg slet ikke behøvet at invitere ham."

Jeg bukkede, men jeg var tilfreds med sagen, som den var. Hertuginden sad med en mine som et barn, der havde fået at vide, at hun er uartig, men ikke vil indrømme det. Jeg var meget forundret over den strenge moralitet, som min ven Gustave lagde for dagen. Hans næste bemærkning kastede imidlertid noget lys over hans følelser.

"Du milde Himmel, hvis det nu blev bekendt, hvad ville folk så tro?" spurgte han pludselig.

"Hvis man altid skulle tænke på, hvad folk tænkte," sagde hertuginden med en skuldertrækning, "så var man –"

"En tåbe," sagde jeg, "– eller forelsket."

"Ah," udbrød hertuginden, idet hun smilede, "hænger det således sammen, så vil jeg tilgive Dem, kære Gustave. Hvis gode mening er det, De er bange for at miste?"

"Jeg skriver," sagde Gustave med en retorisk gestus, "for at fortælle, at jeg er taget hen til en af mine venner for at være sammen med min søster!"

"Ah, det har De skrevet?" mumlede vi.

"Og min søster skriver og fortæller, at hun slet ikke er der."

"Oh, hun har også skrevet," mumlede vi igen.

"Og nu antager man –!"

"Hvem antager?" spurgte hertuginden.

"Lady Cynthia Chillingdon," sagde jeg.

"At det hele er et kneb – et bedrageri!" fortsatte den stakkels Gustave.

"Ja, så var det skrækkelig uforsigtigt af Dem at komme," sagde hertuginden bebrejdende. "Hvorledes skulle jeg vide noget om lady Cynthia? Havde jeg haft mindste anelse om lady Cynthias tilværelse, ville jeg slet ikke have indbudt Dem, jeg ville da have indbudt mr. Aycon alene. Eller måske De også, mr. Aycon –?"

"Nej, madame," sagde jeg, "jeg står ganske alene i verden."

"Hvor er Claire taget hen?" spurgte Gustave.

"Paris," surmulede hertuginden.

Gustave rejste sig og kastede servietten på bordet.

"Jeg følger efter hende i morgen," sagde han. "Jeg antager, at du rejser tilbage til England, Gilbert?"

Hvis Gustave forlod os, var det min bestemte hensigt at vende tilbage til England.

"Ja, det gør jeg naturligvis," sagde jeg.

"Det er vel nok det bedste," sagde hertuginden angerfuld. "Oh, er det ikke oprørende. Jeg havde arrangeret det hele så fortræffeligt!"

"Hvis De havde sagt sandheden –" begyndte Gustave.

"Så ville jeg ikke have fået nogen prædiken til aftensmaden," sagde hertuginden skarpt, men straks derpå brast hun i latter igen.

"Er det umuligt at få mademoiselle de Berensac tilbage?" spurgte jeg.

"Ja, ganske umuligt, hun er rejst til Paris, eftersom turen var kommet til hende at opvarte Deres gamle, rige tante, Gustave."

Jeg syntes, at der var lidt ondskabsfuldt i den tone, hertuginden sagde dette i.

Det lod til, at her ikke var mere at gøre. Ikke engang hertuginden vovede at trodse det passende ved at indbyde mig til at blive. Tværtimod – jeg må yde hende den retfærdighed, at hun, da hun stod lige overfor det uundgåelige, tog det med stor anstand og efter aftensmaden beskæftigede sig med at udfinde den tid og den måde, hvorpå hendes gæster bedst kunne tage af sted igen. Det kan jo være, at det kun var en skøn indbildning – men det forekommer mig rigtignok, at hun lagde en vis melankolsk tilfredshed for dagen, da hun opdagede, at Gustave de Berensac måtte forlade os kl. 10 næste formiddag, mens jeg blev nødt til at drive omkring og kede mig i Cherbourg, hvis jeg tog fra hende før kl. 5 om eftermiddagen.

"Åh, du kan jo tilbringe tiden på vejen," sagde Gustave, "det vil være bedre."

Hertuginden så på mig, og jeg så på hertuginden.

"Min kære Gustave," sagde jeg, "du er yderst betænksom. Du kunne ikke sørge bedre for mig, om jeg også var forelsket i lady Cynthia."

"Og heller ikke," sagde hertuginden, "om jeg var helt uværdig til Deres selskab."

"Hvis min nærværelse her til eftermiddagen ikke vil kede hertuginden –" sagde jeg.

"Nej, hertuginden vil gerne finde sig i det uundgåelige," sagde hun med et nik og et smil.

Således blev det altså fastslået, mens en hovedrysten gav os Gustaves mening om sagen, og straks derpå bød madame de Saint-Maclou os godnat. Træt af rejsen og ærlig talt lidt gnaven på min ven, tøvede jeg ikke længe med at komme i seng. Oppe ved det øverste af trappen stod tre piger og passiarede, og den ene af dem rakte mig et lys og lukkede døren op til mit værelse, idet et skælmsk smil bredte sig på hendes store, godmodige ansigt.

"En af kvindernes største dyder," sagde jeg, idet jeg blev stående på tærsklen, "er troskab."

"Vi holder alle sammen så meget af madame le duchesse," sagde pigen.

"En anden, der kommer nær bag efter den første, er diskretion," fortsatte jeg.

"Ja, den indskærper hun os hver dag," sagde hun.

Jeg tog en napoleondor frem.

"Mine damer," sagde jeg og lagde mønten i pigens hånd, "jeg er Dem meget forbunden, fordi De har ventet på mig. Godnat!" Dermed lukkede jeg døren, og dens smæk ledsagedes af en fornøjelig, ivrig fnisen. Jeg holder meget af at høre slige lyde, de får mig selv til at le af glæde over, at vor gamle jord trods alt dog indeholder så megen munterhed. Deres godmodige latter lullede mig i søvn.

– Kl. 10 næste formiddag blev vi min gode ven Gustave de Berensac kvit. Oprigtigheden nøder mig til at benytte dette udtryk om hans bortrejse, for den alvor, der var faldet på ham aftenen før, varede til om formiddagen, og han generede sig ikke for at aflevere noget, der stærkt mindede om en bodsprædiken, til sin værtinde. Hans sidste ord var en opfordring til mig om at stå op i vognen og køre bort sammen med ham. Da jeg meget høfligt afslog opfordringen, lod han mig vide, at jeg nok ville komme til at fortryde det.

Gustave rullede ned ad højen, og hertuginden udstødte et lettelsens suk.

"Nå," udbrød hun, "nu kan vi more os nogle få timer, mr. Aycon. Og så efter det – ensomhed."

Det gjorde mig virkelig meget ondt for hertuginden. Det var øjensynligt, at selskab og munterhed var lige så nødvendig for hende som føde og luft, men hendes køter af en mand forholdt hende begge dele. Min tid var kun kort, men jeg lovede mig selv at bringe det mest mulige ud af den. Jeg kunne ikke give hende andet end en fornøjelig erindring, men den skulle hun også få.

Vi tilbragte den største del af dagen med at strejfe gennem skoven, der beklædte skråningen af højen bag ved slottet, og i alle disse timer passiarede hertuginden om sig selv, sit liv, sin familie – og til sidst om hertugen. Hvis de antydninger, hun lod falde, var at stole på, så fortjente hendes gemal kun meget liden hensynsfuldhed fra hendes side, og i værste fald kunne gengældelsens ret afgive en undskyldning for hende, om hun havde en sådan nødig, og jeg var tilbøjelig til at tro, at hun talte sandt. Thi for mig som for Gustave de Berensac, før lady Cynthias skygge trådte imellem, var hun ganske åbenbart kun

en "god kammerat". Varmere følelser end venskab blev slet ikke nævnt under hele vor samtale, og alt som dagen ubarmhjertigt skred frem, beklagede jeg oprigtigt, at jeg ved at forlade hende måtte tage hensyn til en sømmelighed, som i dette tilfælde i det mindste slet ikke havde noget med virkeligheden at gøre. I al sin dydighed var hun imidlertid såre fornøjelig ved det liv og den munterhed, der var over hende, og skoven gav atter og atter genlyd af vor lystige latter.

Sørgmodige vendte vi kl. 4 tilbage til slottet, hvor de muntre piger fik travlt med at tilberede et måltid for mig, og hertuginden stod fast på at ville gøre mig selskab.

"Jeg vil gå til sengs uden aftensmad," sagde hun, og vi satte os til bords lige så modfaldne som to børn, hvis ferie er forbi.

Pludselig blev der bevægelse udenfor, det var pigerne, der talte meget ivrigt med hinanden. Hertuginden løftede hovedet og lyttede. Derpå vendte hun sig til mig og spurgte:

"Kan De høre, hvad de siger?"

"Jeg kan ikke opfatte andet end: Hurtigt! Hurtigt!"

Mens jeg sagde dette, blev døren revet op, og to af pigerne kom styrtende ind. Den forreste råbte:

"Igen, madame, igen!"

"Umuligt!" udbrød hertuginden og sprang op.

"Nej, det er sandt. Jean var ude for at sætte snare for en kanin, og han fik øje på vognen."

"Hvad for en vogn? Hvis vogn?" spurgte jeg.

"Min mands, naturligvis," sagde hertuginden meget rolig. "Det er en af hans yndlingsforlystelser at overraske os. Men Algier! Vi troede dog, at vi var sikre mod Algier. Han må bevæge

sig under jorden som en muldvarp, Suzanne, ellers ville vi have hørt det."

"Åh, her er der jo ingen, som hører noget."

"Men hvad skal vi nu gøre med mr. Aycon?" sagde hertuginden.

"Det spørgsmål er let klaret," bemærkede jeg. "Jeg tager straks af sted."

"Ja, men han vil få øje på Dem!" udbrød pigen, "han er ikke mere end en kilometer herfra!"

"Mr. Aycon kunne gå ad sidestien," sagde hertuginden.

"Hertugen vil få ham at se, før han når den," sagde pigen. "Han vil jo være at se i flere minutter, før han kommer ind på den."

"Kunne jeg ikke skjule mig i buskene?" spurgte jeg,

"Jeg hader alt, hvad der kan tage sig mistænkeligt ud," bemærkede hertuginden, der hele tiden bevarede sin ro. "Og hvis han fik Dem at se, ville det rigtignok synes meget mistænkeligt. Han har øjne som en kat, når det gælder den slags ting."

Det kunne ikke nægtes, at det ville se temmelig mistænkeligt ud, hvis jeg blev opdaget mellem buskene. Jeg blev siddende tavs, for jeg havde ikke andre forslag at komme med.

Med en rådsnarhed, der forhåbentlig ikke var en følge af lang praksis, reddede Suzanne situationen ved et snildt påfund.

"Den engelske *groom*, som madame afskedigede for en uge siden –?" sagde hun. "Kunne herren her ikke gå for ham? Fyren ville ikke tage sine gamle klæder med, fordi han havde købt sig nogle nye, og de ligger her endnu. Herren kunne jo trække dem på og gå forbi ham i dem – voilá."

"Kan De se ud som en *groom*?" spurgte hertuginden. "Hvis han skulle finde på at tale til Dem, må De gøre Deres fransk lidt dårligere." Dermed smilede hun.

De var alle så rolige og tog det så selvfølgeligt, at det ville have set meget uhøfligt ud, om jeg havde gjort indvendinger.

"Vi kan med det allerførste sende Deres bagage efter Dem," sagde hertuginden. "Det er bedst, at du skjuler den på dit værelse, Suzanne. Ja, så må De vist helst skynde Dem, mr. Aycon."

Her har vi de forskellige synspunkter igen! På grund af hertugindens ro og Suzannes koldblodige rådsnarhed kom sagen til at tage sig ganske naturlig ud for mig. Fem minutter derefter præsenterede jeg mig derfor for hertuginden, iført en højst sjoveragtig dragt, der var temmelig snæver til mig, og med en grusom bør til hat trukken forsorent ned over det ene øje. Hertuginden mønstrede mig med stor nysgerrighed.

"Heldigvis er hertugen ikke meget kløgtig," sagde hun. "Åh, det er sandt, Deres navn er George Sampson, og De kom fra Newmarket; De blev afskediget, fordi De tog lidt rigeligere til Dem af drikkevarer, end jeg fandt passende. Farvel, mr. Aycon. Jeg håber, at vi atter vil træffes under fornøjeligere forhold."

"De kunne ikke blive mere fornøjelige – men de kunne blive betydelig længere," sagde jeg.

"Det var venligt af Dem at komme," sagde hun og trykkede min hånd.

"Nu er vognen lige herved!" råbte Suzanne advarende.

"Åh, hvor det er ærgerligt, jeg ville oprigtigt ønske, at Algier havde beholdt hertugen."

"Jeg skal aldrig glemme den dag, jeg har tilbragt her," forsikrede jeg hende.

"Virkelig ikke? – Det er meget smukt af Dem. – Åh, hvor det vil blive kedeligt nu. Der manglede bare ankomsten af – nå – farvel!"

Efter et sidste, langt tryk af hertugindens hånd gik jeg, George Sampson, i en staldkarls dragt og afskediget for drukkenskab, ud af slottets port.

"En ting," bemærkede jeg ved mig selv, idet jeg gik ud, "må synes meget troligt, og det er, at denne slags begivenheder er hændet her før."

Denne tanke var mig slet ikke behagelig. Jeg holder nok af at være den første, der gør en ting.

4. Hertuginden siger, hvad hun mener

Jeg drev meget langsomt afsted; den tunge vogn var nu helt oppe ved det øverste af højen. Tre minutter efter mødtes vi. Alene i vognen sad en høj, mørk mand, med et oppustet, blegt ansigt, stort overskæg og hårde, kolde øjne. Han sad og røg på en cigar. Jeg tog hatten af og ville gå videre.

"Hvem er det?" råbte han og lod vognen holde.

Jeg begyndte at fremsige min lektie på dårligt fransk.

"Hvad for noget? – Hvad er De? Ah, De er engelsk! Tal da så engelsk for fanden – ikke det kaudervælsk." Derpå gentog han på engelsk sin befaling: "Tal engelsk!" og fortsatte selv i dette sprog, som han talte med stiv korrekthed.

Med ubevægelig mine hørte han på min beretning om mig selv.

"Har De noget skrevet – noget skudsmål?" spurgte han.

"Nej, mylord," stammede jeg, idet jeg tiltalte ham på den måde, som jeg fandt mest overensstemmende med min rolle.

"Det er rigtignok lidt mærkværdigt? Men De drikker Dem måske fuld alle steder – hvad?"

"Jeg har aldrig i mit liv været fuld, mylord," sagde jeg ydmygt, men med fasthed.

"De vil altså påstå, at De er blevet afskediget uden grund?"

"Ja, mylord." Jeg syntes, at en sådan påstand kunne passe godt ind i min rolle.

Han så vist på mig, idet han blev ved at ryge.

"Så har De vel gjort kur til pigerne?" spurgte han pludselig.

"Nej, mylord. Men en aften, mylord, da var det meget hedt – og – og vinen, mylord."

"Nå – så *blev* De fuld?"

Jeg stod og famlede med hatten og ønskede inderligt, at fyren ville køre videre.

"Hvor mange tjenestefolk er der deroppe?" spurgte han og pegede op på slottet.

"Fire piger, mylord, og så gamle Jean."

Han tænkte sig igen lidt om, og derpå sagde han skarpt:

"Har De nogen sinde opvartet ved et bord?"

"Ja, en gang imellem, mylord," svarede jeg, idet jeg undrede mig over, hvor han ville hen.

"Der kommer gæster til mig i morgen," sagde han. "Min tjener kommer sammen med dem, men der bliver måske mere at bestille, end han kan overkomme. Vil De blive og hjælpe til? Jeg vil betale Dem samme løn, som han får."

Jeg kunne have let ham op i ansigtet, men det forekom mig, at min pligt påbød mig alvor.

"Det gør mig meget ondt, mylord –" begyndte jeg.

"Hvad, har De måske fået en anden plads?"

"Nej, mylord, det har jeg just ikke."

"Nå – så spring op til kusken. Eller vil De måske have, at Deres principal skal sige, at De er lige så utaknemmelig som drikfældig?"

"Men mylady sendte mig –"

"Det må De lade mig om. Spring op og ophold mig ikke længere."

Jeg blev stående tvivlrådig på vejen, mens hertugen gloede på mig med utålmodig arrigskab. Til sidst bøjede han sig fremad

og sagde:

"Det er mærkeligt, så uvillig De er til at tjene Deres ophold. Det forstår jeg slet ikke. Jeg må se at anstille undersøgelser om Dem."

Jeg så mistanken begynde at dæmre i hans blik. Han var en stor og stærk mand. Jeg kunne ikke vide, hvilke hindringer for mit tilbagetog han kunne tilvejebringe. Og hvad ville der ske, når han begyndte at anstille sine undersøgelser. Det kunne betyde det samme som en visitering af min person, og jeg bar et pas hos mig, lydende på Gilbert Aycon.

Så meget sagde klogskaben, resten må tilskrives den lystighedens pludselige indskydelse, som greb mig. Det var jo kun en dags tid eller to, det drejede sig om. Så kunne jeg jo stjæle mig bort. Himmel! Hvad ville jeg ikke give for at se hertugindens ansigt, når jeg kom anstigende på kuskesædet!

"Jeg – jeg var bange for, at mylord ikke ville blive tilfreds med mig," mumlede jeg.

"Nej, det er meget rimeligt," sagde han, "men jeg tager Dem nu af nødvendighed, min ven, og ikke af lyst. Op med Dem!"

Så satte jeg mig op ved siden af kusken – heldigvis ikke ham, som dagen i forvejen havde kørt for Gustave de Berensac og mig – og vognene begyndte atter at snegle op ad højen.

Vi holdt for døren, og jeg sprang ned og hjalp min ny herre.

Døren var lukket, og der var ingen at se; vi var tilsyneladende ikke ventet. Hertugen smilede besk, åbnede derefter døren og gik ind – jeg fulgte lige bag efter ham. Suzanne var netop i færd med at feje gulvet. Hun så op på hertugen og mig og sprang så tilbage med et meget ægte forbavselsesskrig.

"Ah, De er svært overrasket – hvad?" snerrede hertugen. "Gamle Jean luskede altså ikke her tilbage og fortalte Dem det? De holder godt udkig, skønjomfru. Det er vel efter Deres frues ordrer – hvad?"

Suzanne blev ved at stirre – men det var på mig. Hertugen lo, så det klukkede i ham.

"Ja, han er kommet tilbage igen," sagde han. "Men De må se at gøre gode miner til slet spil. Hvor er hertuginden?"

"I – i – i sit kabinet, *monsieur le duc*."

"I – i – i –!" gentog han spottende. Derpå trådte han rask hen over forhallen og rev pludselig døren op. Jeg antager, at han troede, han virkelig denne gang havde overrasket hertuginden trods Jeans langsomme, alderdomssvage trav i forvejen.

"For Guds skyld, hold mund!" fik jeg tid at hviske til Suzanne, og derpå fulgte jeg efter ham. Der var nok mere "morsomt" i vente.

Hertuginden sad med en bog i hånden. Jeg var halvt skjult af hertugen, og hun så mig ikke. Hun skottede op, smilede, gabte og rakte hånden frem.

"Jeg havde ikke ventet dig, Armand," sagde hun. "Jeg troede, du var i Algier."

Enhver ville være blevet ærgerlig, og der er ingen tvivl om, at hertugen af Saint-Maclou blev meget ærgerlig.

"Det lader ikke til, at du er overdrevent glad ved overraskelsen," sagde han barsk.

"Du overrasker mig jo altid," svarede hun og løftede øjenbrynene.

Pludselig vendte han sig om og sagde: "Sampson!" hvorefter han igen vendte sig mod hende og tilføjede:

"Her har jeg en anden gammel ven til dig." Dermed greb han mig ved skulderen og trak mig ind i værelset.

Hertuginden sprang op og råbte næsten forfærdet: "Tilbage!"

Jeg holdt mine øjne stift fæstet på gulvet og tænkte på, hvad der vel nu ville ske; det forekom mig, at der kunne være mest udsigt til en duel med min herre.

"Ja, tilbage," sagde han. "Det gør mig ondt, hvis det ikke er efter dit hoved; men det er nu tilfældigvis efter mit."

Hans spot gav hertuginden et øjebliks betænkning. Jeg fornemmede, at hun betragtede mig, og så forsigtigt op. Hertugen stod stadig et halvt skridt foran mig, og mit bliks budskab gled derfor forbi ham, uden at han bemærkede det.

Da kom, hvad jeg havde ventet på – situationen begyndte at dæmre for hertuginden, og jeg så genskinnet af det dæmrende lys i hendes vidunderlige øjne. Hun slog hænderne sammen og trak vejret i et langt "Oh!" Det forkyndte kun idel lystighed og fryd. Hvad ville vel hertugen få ud af det? Han vidste øjensynlig ikke, hvad han skulle mene om det, men gloede meget arrigt og forvirret på hende. Hendes hurtige forstand lod hende straks indse, at hun havde begået en bommert; derfor gentog hun sit "Oh!" Men denne gang udtrykte det kun, at hun følte sig dybt hånet og fornærmet.

"Hvad skal den person her efter?" spurgte hun.

"Jeg har engageret ham til at hjælpe til i huset."

"Men jeg havde jo afskediget ham," sagde hun stolt.

"Jeg må bede dig vente lidt med at jage ham bort," sagde han. "Jeg trænger til en tjener, og jeg har ikke tid til at få fat i en anden."

"Hvad skal vi bruge ham til? Lafleur er her jo." (Nu spillede hun sin rolle udmærket godt.)

"Lafleur kommer i morgen; men vi kan ikke nøjes med ham alene."

"Ham alene – til os to?"

"Vi skal have stort selskab i morgen."

"Flere overraskelser!" udbrød hun og lod sig synke tilbage i stolen.

"Ja, hvis det skal være en overraskelse, at jeg tillader mig at indbyde nogle venner til mit hus," svarede han.

"Og det uden at rådføre dig med din hustru," sagde hun med et smil.

Han vendte sig om mod mig, idet han formodentlig kom i tanker om, at det var lidet passende at føre en sådan samtale i sin grooms nærværelse.

"Gå ind til de andre tjenere, og se så at opføre Dem ordentligt herefter."

Jeg bukkede og ville til at trække mig tilbage, da hertuginden gjorde tegn til mig, at jeg skulle blive. Et sekund hvilede hendes blik i mit, derpå sagde hun meget blidt:

"Det glæder mig, Sampson, at hertugen mener at turde give Dem en lejlighed til at skaffe Dem et bedre skudsmål."

"Pyt med hans skudsmål!" sagde hertugen og knipsede med fingrene. "Jeg tager ham kun, fordi han skal hjælpe til, mens madame og mademoiselle Delhasse er her."

Ved de sidste ord blev hertuginden først ganske rød i ansigtet, derefter bleg og sprang op, idet hun i en bestemt og harmfuld tone, der vidnede om, hvor dybt hun følte sig såret, udbrød:

"Jeg vil ikke modtage mademoiselle Delhasse!"

Jeg var glad over, at dette ikke var undgået mig; det viste mig en hel ny side hos min lille hertuginde. Men ak! den fornøjelse varede kun kort, for med et ansigt, der glødede af arrigskab, pegede hertugen nu på døren og sagde: "Gå!" og idet jeg indvendigt bandede hans hensyntagen til familiens værdighed, luskede jeg af.

Ude i forhallen blev jeg stående. Lige straks så jeg ingen derude; men det varede ikke længe, før et rødmosset, strålende ansigt tittede ned til mig over rækværket halvvejs oppe på trappen, og Suzanne listede sig ned med fingeren på læberne.

"Men hvad skal dog dette betyde, monsieur?" hviskede hun.

"Det skal betyde," sagde jeg, "at hertugen antager mig for den bortjagede groom – og har fæstet mig på ny."

"Og det har De taget imod?" udbrød hun dæmpet og slog hænderne sammen i forbavselse.

"Ja, synes De ikke, det ser sådan ud?"

"Og De vil virkelig blive her, monsieur?"

"Åh, det er nu en anden sag – men foreløbig bliver jeg her rigtignok."

"Som tjener?"

"Ja, hvorfor ikke – når jeg kommer i så godt selskab?"

"Ved madame det?"

"Ja, hun ved det også, Suzanne. Men kom nu og vis mig vej til mit værelse og så ikke mere 'monsieur' foreløbig."

Vi stod ved trappen. Jeg kikkede op og så nu de andre piger i en tæt klynge på afstand oven over os.

"Gå op og fortæl dem det," sagde jeg, "og sig til dem, at de ikke må vise nogen forbavselse, og kom så ned og vis mig vej."

Suzanne, hvis lystighed var halvt skræmmet ud af hende, men dog endnu gav sin tilstedeværelse til kende ved smilehullerne på de buttede kinder, gjorde, hvad jeg bad hende om. Imens lænede jeg mig til det nederste af rækværket og ventede.

Pludselig blev døren ind til hertugindens værelse revet op, og hun kom ud. Et øjeblik blev hun stående på tærsklen, så vendte hun sig mod det indre af kabinettet og stampede i gulvet.

"Nej – nej – nej!" udbrød hun lidenskabeligt og smækkede døren hårdt i, hvorpå der lød en rå, spottende latter derinde fra.

Uvilkårligt sprang jeg fremad for at møde hende. Men hun var bedre på sin post end jeg.

"Ikke nu," hviskede hun, "men jeg må snart tale med Dem – i aften – efter middagen. Suzanne vil ordne det. De må hjælpe mig, mr. Aycon – jeg trænger til Dem."

"Ja, så vidt det står i min magt," hviskede jeg, og med et blik, der udtrykte hendes dybtfølte tak, løb hun op ad trappen. Jeg så hende standse og tale med pigeflokken deroppe; hun hviskede meget ivrig til dem. Derefter løb hun videre opad, fulgt af de to af dem.

Suzanne kom ned til mig og sagde: "Kom!" hvorefter hun gik foran hen mod tyendets værelse. Jeg fulgte smilende efter hende, jeg skulle til at gøre mig bekendt med en ny side af livet.

Men på samme tid spekulerede jeg på, hvem denne mademoiselle Delhasse vel kunne være; navnet forekom mig bekendt, og dog kunne jeg i øjeblikket ikke komme på, hvor jeg kendte det fra. Men så lige på én gang slog jeg mig på låret – der var gået et lys op for mig.

"Ah! Marie Delhasse, sangerinden!" udbrød jeg på engelsk.

"Monsieur – for Himlens skyld, vær dog rolig!" hviskede Suzanne.

"De har fuldstændig ret," sagde jeg med et anerkendende nik.

"Og dette her er køkkenet," sagde Suzanne, som om det var den naturligste ting af verden. "Og i skabet der vil De finde Sampsons livré."

"Er det smukt?" spurgte jeg.

"Ja, De vil nok komme til at tage Dem godt ud i det," sagde hun med den fine, uvilkårlige smiger, som jeg elsker. "De ville vist komme til at tage Dem godt ud i, hvad det skulle være."

Mens jeg byttede mine dagligklæder med livréet, kom jeg i tanker om flere ting angående Marie Delhasse, og deriblandt det, at rygtet gjorde hertugen af Saint-Maclou til en af hendes mest udholdende beundrere. Nogle sagde, at hun begunstigede ham, mens andre benægtede dette med mere eller mindre overbevisning og indignation. Men hvorledes det nu end hang sammen, så var det tydeligt, at hertuginden måtte have nogen grund til at nægte at modtage damen. Hendes modstand var ikke et blot lune, men en bestemt beslutning, som hun rimeligvis ville holde fast ved. Og fast holdt hun da også ved det, om end under betydeligt forandrede omstændigheder.

5. En strategisk tilbagetrækning

Hertugens ankomst og måske tillige hans opførsel overfor hans hustru og mig selv havde en noget underlig virkning på mig. Jeg vil ikke sige, at jeg følte mig berettiget til at blive forelsket i hertuginden, men jeg følte den ærens lænke, som hidtil havde bundet mig og afholdt mig fra at drage fordel af hendes indiskretion, blive svagere, og jeg fornemmede også, at muligheden af en tilbøjelighed begyndte at stramme den svage lænke. Dette var en grund blandt andre til, at jeg, mens jeg sad i køkkenet og drak et glas vin, som Suzanne venligt havde skænket til mig, besluttede, at mit ophold i hertugens tjeneste skulle blive meget kort. Desuden morede dette mig slet ikke; jeg var ingen virkelig groom. Pigerne behandlede mig mere fremmed og med større ærbødighed end før; jeg mistede selskabet ovenpå og kom ikke ind i det nedenunder. Denne absurde stilling måtte der gøres en ende på. Jeg ville høre, hvad hertuginden ønskede, og så ville jeg forsvinde og lade Lafleur besørge de forøgede forretninger, så godt han kunne. Ganske vist ville jeg så gå glip af Marie Delhasse; men unge mænd er nu engang meget ufornuftige.

"Måske," sagde jeg til mig selv og nikkede, "er dette allerbedst for mig selv."

Jeg opvartede ikke ved bordet den aften; hertuginden havde lukket sig inde på sit værelse, og hertugen nød ikke andet end en omelet og en kop kaffe. Da han var færdig med det, kaldte han på Suzanne og de andre piger og bød dem hjælpe ham i sovekammeretagen, og jeg hørte ham give dem anvisninger

med hensyn til anbringelsen af de ventede gæster. Det var altså tydeligt, at de ville blive modtaget, skønt hertuginden ikke ville have dem. Da jeg ikke vidste, hvad jeg skulle gøre ved den ting, gik jeg ud i haven og tændte min pibe; den havde jeg holdt fast ved under alle mine omklædninger.

Straks efter kikkede Suzanne ud af et vindue, men det var tydeligt, at hun havde stjålet sig til det, for jeg hørte hertugen straks kalde hende tilbage. Hun fik dog tid til at nikke til mig og pege på en smal gang, der førte ind i buskadset. Jeg forstod hende og drev ligegyldig ned ad gangen, indtil jeg nåede buskene. Her gik en anden smal gang af til højre, den slog jeg ind på og gik lidt længere frem, indtil jeg var fuldstændig skjult af træerne. Der satte jeg mig ned på en simpel træbænk og ventede tålmodigt på, hvad der ville komme. Hertuginden ville jeg være kommet til at vente længe på, men på selskab kom jeg ikke til at vente længe, for omtrent ti minutter efter så jeg en lille, tynd mand med et sortsmudset ansigt komme gående hen ad gangen og op mod slottet. Han må have skudt genvej fra kørevejen ind gennem skoven og haven. Hans dragt var meget pæn, men noget luvslidt, og han bar en lille vadsæk i hånden. Han standsede foran mig og løftede på hatten, og det lod til, at han med megen interesse betragtede min smukke, blå kjole med de blanke messingknapper og de hvide snore.

"De hører til hertugens tjenerskab?" spurgte han og løftede atter høfligt på hatten.

Jeg sagde, at det gjorde jeg – foreløbig.

"De tænker altså på at forlade ham, monsieur?"

"Ja, det gør jeg," sagde jeg, "så snart jeg kan. Jeg er kun engageret for en lille tid."

"De skulle vel ikke vide, monsieur, om hertugen måske havde brug for en vel anbefalet, indvendig tjener? Jeg ville være Dem meget taknemmelig, hvis De ville præsentere mig for ham. Jeg hørte i Paris, at en tjener havde forladt ham, men han rejste så pludseligt, at jeg ikke fik lejlighed til at tale med ham, derfor har jeg fulgt efter ham hertil."

"Jo, det er netop det, han trænger til, tror jeg," svarede jeg. "Hvis jeg var i Deres sted, ville jeg gå op til slottet og se at få hertugen i tale. Han venter flere gæster i morgen."

"Men De selv, monsieur? Er Deres tjeneste ikke tilstrækkelig for øjeblikket?"

"Som De vel kan se," sagde jeg og så ned ad min dragt, "er jeg ikke indvendig tjener. Jeg er blot hjælp–i–trang i den egenskab."

Han smilede høfligt demonstrerende ad min beskedenhed og tilføjede:

"De tror altså, at der kunne være udsigter for mig?"

"Ja, fortræffelige, tror jeg. Drej til venstre der ved kastanjetræet, så vil De snart komme op til indgangsdøren."

Han bukkede, løftede på hatten og gik videre, idet han bevægede sig med en rask, lidt slentrende gang. Jeg tændte piben på ny og gabte. Jeg ønskede, at hertugen ville antage denne nykomne og lade mig gå, og jeg troede nok, det ville ske, for fyren så meget behændig, høflig og brugbar ud. Og hertuginden? Jeg blev så forvirret ved at føle mig selv forvirret ved at tænke på hertuginden, at jeg udbrød:

"Ved Himlen, jeg må helst gå! Ja, det må jeg!"

En ønskekvist kunne ikke have gjort mere for mig, end tilfældet her gjorde, for i samme øjeblik hørte jeg hertugen med

høj røst råbe: "Sampson!" oppe fra huset. Jeg løb op til ham. Han stod i døren med den lille fremmede ved sin side, og om den fremmedes mund spillede et ærbødigt, men overordentligt tilfreds smil.

"Nå – De," sagde hertugen til mig – "nu kan De gøre Dem usynlig, så snart De lyster. Jeg har fået en meget bedre tjener, og en der er ganske sober. Se her, der er ti francs til Dem. Stik så af!"

Jeg fandt, at det var min skyldighed at lade lidt fornærmet.

"Skal jeg traske af sted i aften?" spurgte jeg. "Hvor kan jeg få husly i nat, mylord?"

"Hvad kommer det mig ved? For resten, hvis De stikker en franc til gamle Jean, så kører han Dem nok til den nærmeste kro. De kan sige ham, at han kan tage en af markhestene."

Hertugen behandlede mig i virkeligheden med lige så stor hensynsfuldhed, som mange af mine venner viste deres tjenere; jeg havde intet at beklage mig over. Jeg bukkede og ville gå, da hertuginden viste sig i døren.

"Hvad er det, Armand?" spurgte hun. "Sender du nu alligevel Sampson bort?"

"Jeg ville ikke nægte dig dit ønske," sagde han spottende. "Desuden har jeg fundet en bedre tjener."

Den fremmede bukkede sig omtrent til jorden for fruen i huset.

"Du er meget vægelsindet," sagde hertuginden.

Jeg så på hendes ansigt, at hun blev meget ærgerlig.

"Min kære, dit køn kan ikke ene have privilegium på at være vægelsindet," sagde hertugen. "Jeg bytter en dårlig tjener, som du selv kalder ham, for en god. Er det så mærkeligt?"

Hertuginden svarede ikke noget til dette, men gik ind igen. Hertugen fulgte efter hende, og den fremmede bukkede for mig og fulgte efter hertugen. Således blev jeg ene tilbage.

"Der er nok ingen, som holder på mig," sagde jeg til mig selv, og da jeg var kommet til den overbevisning, opsøgte jeg gamle Jean. Den gamle fyr var kun alt for villig til at køre mig til Avranches, eller hvorhen det ellers skulle være, for fem francs, og han fik straks travlt med at spænde hesten for vognen. Så opsøgte jeg Suzanne, fik hende til at smugle min bagage ned, gav hende en god drikkeskilling til farvel, afførte mig mit livré og trak i groomens gamle, snavsede tøj og var derefter parat til at forlade monsieur de Saint-Maclous bolig.

Det var kl. 9, at min korte tjenertid endte. Så snart en drejning af vejen skjulte slottet for os, åbnede jeg min vadsæk, trak mine egne klæder frem og gav mig under åben himmel i færd med at skifte tøj. Jeg trak i et pænt, blåt dress og skænkede George Sampsons temmelig tarvelige klædning (som jeg tog mig den frihed at betragte som min) til Jean, der med stor glæde tog imod den. Jeg følte mig derefter på én gang som et helt andet menneske – så sandt er det, at klæder skaber folk.

"Nå – det kom De heldigt fra," gryntede gamle Jean. "Havde han opdaget Dem, så havde han udfordret Dem og skudt Dem."

"Skyder han godt?"

"*Mon Dieu!*" sagde Jean med en udtryksfuldhed, der var temmelig foruroligende, for det var jo ikke umuligt, at hertugen endnu kunne opdage mig, og jeg var ikke nogen øvet skytte – det vil sige, ikke når det var mine medmennesker, det gjaldt. Pludselig sprang jeg op.

"Gud bevares!" udbrød jeg. "Det glemte jeg! Hertuginden ville jo tale med mig. Stop, stop!"

Med et ryk holdt Jean hesten an og stirrede på mig.

"De kan ikke gå tilbage sådan," sagde han med et grin. "Så må De trække i de klæder igen." Dermed pegede han på den aflagte dragt.

"Jeg havde nær helt glemt hertuginden," sagde jeg. For at være ærlig var jeg lige straks ved at være lidt stolt af min glemsomhed, den tydede jo på en fuldstændig sejr over den utilbørlige indskydelse, som jeg før hentydede til. Men snart følte jeg mig dog lidt angerfuld. Jeg sprang ned.

"De må vente, mens jeg løber tilbage."

"Så vil han dog komme til at skyde Dem," grinede Jean.

"Gid Fanden havde ham!" sagde jeg og udmalede mig den stakkels hertuginde ganske fortvivlet.

Jeg erklærede det for min bestemte, velovervejede mening, at der ikke er noget mere farligt for en mand end det næsten at have glemt en dame, som har vist ham yndest. Kan han fuldstændig glemme hende – og vil være bekendt at være så uromantisk – nu vel, lad ham så være det, det kommer der næppe nogen fortræd af. Men *næsten*! Det gør ham til offer for al mulig ædel selvbebrejdelse. Han bliver parat til at gøre alt muligt for at bevise, at hun hvert eneste sekund har været i hans tanker.

Jeg gik med hurtige skridt tilbage mod slottet.

Men jeg havde ikke gået ret langt – mens den dydige stolthed nu ganske var fortrængt af min ædle anger – før akkurat det samme skete, som var hændet Gustave de Berensac og mig selv aftenen før – en lille, væver skikkelse kom løbende ned ad

skrænten ved vejen. Det var hertuginden. Hun havde skudt genvej. Med denne gang var hun ikke forpustet, og det lod endvidere til, at hun var både fattet og ved godt mod.

"Jeg troede et øjeblik, at De havde glemt mig, men jeg kunne jo nok tænke, at De dog ikke ville gøre det, mr. Aycon."

Kunne jeg modstå en sådan tillidsfuldhed!

"Glemme Dem, madame?" udbrød jeg. "Nej, så ville jeg lige så snart glemme –"

"Ja, jeg vidste jo nok, De ville vente efter mig."

"Ja, her står jeg og venter trofast på Dem," sagde jeg.

"Det er pænt gjort af Dem," sagde hertuginden. "Tag denne, mr. Aycon."

"Denne" var en lille håndkuffert. Hun gav mig den og begyndte at gå hen imod vognen, hvor Jean meget veltilfreds sad og røg på en cigar, jeg havde givet ham.

"De ville altså tale med mig om noget?" spurgte jeg, idet vi vandrede af sted.

"Ja, det kan jeg gøre," sagde hertuginden, idet vi nåede vognen, "mens vi kører videre."

Selv Jean tog cigaren af munden. Jeg sprang to skridt tilbage.

"Om forladelse!" udbrød jeg – "mens vi kører videre, siger De?"

"Ja, det vil være det bedste," sagde hertuginden, idet hun steg ind i vognen (uden min hjælp, må jeg med skam tilstå). "For han kan gerne opdage, at jeg er løbet bort, og så komme efter os."

Intet kunne være mere rimeligt, det var jeg nødt til at indrømme.

"Kom så op, mr. Aycon," fortsatte hertuginden, og derpå begyndte hun pludselig at tale engelsk. "Jeg sagde ham, at jeg

ikke ville blive i hans hus, hvis mademoiselle Delhasse kom. Den gang troede han mig ikke, men nu vil han få at se, at det dog var mit alvor. Synes De vel, at jeg kunne blive – hvad? Men hvorfor kommer De dog ikke op?"

Halvt i en døs steg jeg op i vognen. Jeg udtalte ikke nogen mening om spørgsmålet mademoiselle Delhasse, for det første fordi jeg kendte meget lidt til det, og for det andet, fordi det forekom mig, at der for øjeblikket forelå langt vigtigere spørgsmål.

"Hurtigt, Jean!" sagde hertuginden.

Så skrumplede vi da af sted i jævnt trav, mens Jean drejede cigaren rundt og atter rundt og gryntede nu og da. Det stod så tydeligt at læse i den gamles ansigt, som om det var prentet:

"Jeg bliver fyret efter dette her, og De bliver skudt?"

Endelig genvandt jeg mælet.

"Var det dette, De ville have mig til?" spurgte jeg.

"Ja, naturligvis," sagde hertuginden og talte atter fransk.

"Ja, men De kan jo dog ikke følge mig!" udbrød jeg i uforstilt rædsel.

Hertuginden så op, hun fæstede sit blik på mig et par sekunder, hendes øjne blev meget store, og hun løftede brynene. Så krummede hun læberne, blev ganske rød og brød ud i den lystigste latter.

"Åh, kære!" lo hun, "åh, hvor det er morsomt, mr. Aycon!"

"Nå – mig forekommer det nu at være en temmelig alvorlig sag," vovede jeg at bemærke. "Selv om vi ser bort fra alle spørgsmål om, hvad der er rigtigt, så er det dog i alle tilfælde lidt voveligt – synes De ikke?"

Jean mente øjensynlig det samme, han nikkede meget alvorligt, så cigaren vippede op og ned.

Hertuginden blev ved at le, indtil hun måtte have lommetørklædet frem og tørre sine øjne.

"Åh, hvad tror De dog om mig!" gispede hun til sidst. "Jeg tager jo slet ikke med Dem, mr. Aycon."

Mit ansigt udtrykte sikkert nok en stor lettelse, men jeg syntes ikke, at jeg behøver at skamme mig over det. Dette nye udtryk fik imidlertid hertuginden til at le igen.

"Aldrig har jeg set et menneske se så glad ud," sagde hun muntert. Dog var der skjult et eller andet sted i hendes stemmes klang – eller var det i hendes øjne? – en svag bebrejdelse, en lille skuffelse. Og pludselig følte jeg mig mindre glad – en forandring jeg ikke vil søge at forsvare.

"Ja, men hvor tager De da hen?" spurgte jeg meget nysgerrig.

"Jeg søger hen," sagde hertuginden og antog et øjeblik en overmåde alvorlig mine – "til et gudeligt tilflugtssted for nogle få dage."

"Gudeligt tilflugtssted?" gentog jeg overrasket.

"Synes De måske, at det ikke passer sig rigtigt for mig?" spurgte hun, idet hendes øjne atter begyndte at le.

"Men hvor?" spurgte jeg.

"Der, naturligvis," svarede hun og pegede på den store, hvide bygning – klosteret, der lå ved bugten under højen ved Avranches. "Der i klosteret. Abbedissen er min veninde og vil beskytte mig."

Hertuginden talte, som om man var i færd med at lave guillotinen i stand til hende. Jeg blev siddende tavs. Situationen begyndte at blive lidt for indviklet for min forstand. Men til al

ulykke skulle den blive endnu mere indviklet, for hertuginden lagde sin hånd på min arm og sagde, idet hun igen benyttede sig af det engelske tungemål og med den mest lokkende røst:

"Og De, min kære mr. Aycon, beslutter Dem til at blive nogle få dage i Avranches."

Ordene: Ikke en time, ville have udtrykt min fornufts beslutning. Men vi er ikke alle fornuftige, når vi skulle være det, og det, jeg virkelig sagde, var:

"Hvorfor?"

"For det tilfældes skyld, at jeg kommer til at trænge til Dem, mr. Aycon."

"Ja, så vil jeg blive i Avranches, men også kun nogle få dage," sagde jeg og nikkede.

Vi var nu kun en kilometer fra byen. Klosteret glimtede hvidt i måneskinnet omtrent en kvart kilometer til venstre. Hertuginden tog sin lille rejsekuffert, sprang behændigt ned, kyssede på fingeren ad mig og gik videre.

Jean gjorde ingen bemærkninger – hertugindens folk var ikke lette at forbavse. Jeg *kunne* ikke gøre nogen, og derfor kørte vi i tavshed ind i Avranches.

Da jeg havde været der sammen med Gustave, var vi taget ind i et lille gæstgiversted ved foden af højen, men nu kørte jeg højere op og tog ind i byens hotel. En opvarter kom løbende ud, kastede et nysgerrigt blik på mit mærkelige køretøj og løftede min bagage ned.

"Lad mig vide, om De kommer i nogen forlegenhed, fordi det er blevet noget sent," sagde jeg til Jean og gav ham fem francs til.

Han nikkede og kørte hjemad, idet han stadig tyggede sin cigarstump.

"Kan jeg få et værelse?" spurgte jeg, idet jeg vendte mig til opvarteren.

"Så gerne, monsieur," sagde han og snappede vadsækken op fra jorden.

"Jeg har lige været en tur oppe på Mont St. Michael," sagde jeg.

Der gled et besynderligt udtryk over opvarterens ansigt, jeg antager, at han kendte gamle Jean og køretøjet, men han nøjedes med at slå ud med armene og smile.

"Monsieur," sagde han med den franske nations uforlignelige galanteri, "er kommet fra, hvad monsieur helst behager."

"Det," sagde jeg og stak en mønt til ham, "er fortræffeligt opfattet."

Derpå gik jeg ind i spisesalen og næsten lige ind i armene på en overordentlig smuk dame, som stod lige indenfor døren.

"Det har sandelig været en begivenhedsrig dag," tænkte jeg.

6. En anelse af noget alvorligt

Hændelser som de ovenanførte indgiver let et fantasirigt menneske en vis beskeden fortrolighed. Den fysiske berøring synes ligesom at være et varsel om skæbnens indgriben, og dette påtrænger sig med endnu større styrke, når, som i dette tilfælde, damen, man løber på, er usædvanlig smuk.

"Åh, om forladelse, frøken," sagde jeg og rev hatten af.

"Jeg be'er, monsieur," sagde damen med en let hovedbøjning.

"Det er uforsigtigt at styrte så hurtigt ind ad en dør," bemærkede jeg.

"Åh ja, men det er også dumt at stå sådan lige inden for den!" påstod damen.

Hun målte mig med et mønstrende blik, og jeg tillod mig det samme over for hende. Hun var meget høj, næsten lige så høj som jeg selv, og de fleste ville foretrække at kalde hende statelig i stedet for rank. Endvidere var hun meget blond med store, smægtende, blå øjne og et tilsvarende smægtende drag ved munden. Hun var kort sagt i alle henseender en slående modsætning til hertuginden af Saint-Maclou.

"De ville nok lige til at gå ud," sagde jeg og holdt døren åben.

Hun bøjede atter hovedet, men i samme øjeblik sagde en anden dame – ældre, noget svær og rent ud sagt af et temmelig ordinært og ikke meget tiltrækkende udseende, som sad ved et bord henne i den anden ende af værelset, og som jeg ikke hidtil havde lagt mærke til:

"Vi må af sted i morgen tidlig."

Den yngre dame vendte sig langsomt om mod den talende.

"Kære moder, "sagde hun, "jeg tager aldrig tidligt af sted. Desuden er denne by jo meget interessant – det siger i alt fald værten."

"Ja, men han vil jo helst have, at vi skal komme til *déjeuner*."

"Den kan vi tage her. Måske kan vi så køre derhen om eftermiddagen – eller måske den næste dag."

Den unge dame så på sin moder med en meget ligegyldig mine, eller snarere, forekom det mig, med et sært udtryk af modvilje og trods.

"Men kære!" udbrød den ældre højst konsterneret – "men kæreste Marie dog!"

"Det er akkurat, som jeg nok tænkte," sagde jeg til mig selv.

Marie Delhasse – for hende var det uden tvivl – gik langsomt tværs over værelset og satte sig ved siden af moderen. Jeg tog plads ved et bord nær ved døren, og da opvarteren i det samme kom, bestilte jeg mig aftensmad. Marie skænkede sig et glas vin fra en flaske, der stod på bordet; de var øjensynlig lige blevet færdige med aftensmaden. Derefter begyndte de at tale sagte med hinanden. Da min mad kom, begyndte jeg straks at spise, men lidt efter hørte jeg Marie sige i sin rolige, indolente tone:

"Det er slet ikke sikkert, at jeg tager derhen. *Entre nous*, han keder mig rædsomt."

Jeg kastede et stjålent blik hen på madame Delhasse. I hendes brede ansigt stod der både bestyrtelse og mistanke at læse. Hun gav datteren et hurtigt sideblik, og derefter rynkede hun panden. Men så vidt jeg hørte, forsøgte hun ikke at komme med nogen modforestillinger. Hun rejste sig, svøbte et sjal om sig og gik hen mod døren; jeg sprang op og åbnede den for hende, og hun gik ud. Marie trak en stol hen til kaminen og

satte sig med ryggen mod mig, idet hun varmede fødderne, for sommeraftenen var meget kølig. Jeg endte mit måltid; klokken slog halv tolv; jeg undertrykte en gaben – endnu en cigaret og så i seng var mit program.

Marie Delhasse vendte hovedet halvt om imod mig.

"De må ikke," sagde hun, "lade være at ryge for min skyld. Jeg kunne jo lade Dem få Deres fulde frihed ved at gå op i seng, men jeg kan ikke sove så tidligt, og der er ikke tændt ild deroppe."

Jeg takkede hende og gik nærmere hen til ilden. Hun stirrede tankefuld ind i den. Straks derefter så hun op.

"Ryg dog, monsieur!" sagde hun bydende, men dog smægtende.

Jeg adlød, blev stående og så ned på hende, idet jeg beundrede hendes statelige skønhed.

"Har De tilbragt dagen her?" spurgte hun, idet hun atter stirrede ind i ilden.

"Nej, men i nærheden," sagde jeg med diskret ubestemthed.

"Og De har nok kunnet få tiden til at gå?"

"Oh, ja, det har slet ikke voldt mig nogen vanskelighed."

"Ja, der er jo St. Michel," sagde hun træt. "Men kan De ellers tænke Dem, at nogen kan leve i sådan en egn?"

"Nej, når ikke skæbnen har hensat én her –" begyndte jeg.

"Ja, det er jo en anden sag," afbrød hun mig.

"De skal opholde Dem i længere tid her?"

"Jeg er," svarede hun langsomt, "på vej til – jeg ved ikke selv hvad."

Jeg betragtede hende nu lidt nøjere, for hendes væsen syntes at tyde på andet end indolens, – vankelmodighed, vaklen, uro,

ubehag var at spore deri. Jeg kunne ikke trænge til bunds i hende, men hendes smægtende ligegyldighed lod til at være mere påtaget end virkelig.

Hun skottede igen op og sagde:

"Mit navn er Marie Delhasse."

"Det er et bekendt navn," sagde jeg med et buk.

"De har altså hørt tale om mig?"

"Ja."

"Hvilket?" spurgte hun hurtigt, idet hun drejede sig helt rundt og så mig op i ansigtet.

"At De er en stor sangerinde," svarede jeg ligefrem.

"Ah, ja, men jeg er ikke blot en stemme. Hvad har De hørt om mig selv? En kvinde er mere end en orgelpibe – hvad har De hørt?"

Hendes ivrighed stod i stærk modsætning til den ladhed, hun før havde lagt for dagen.

"Intet," svarede jeg, idet jeg undrede mig over, at hun ville komme med et sådant spørgsmål til en fremmed. Hun så atter op på mig, men jeg lod mit blik svæve op til loftet.

"Det er ikke sandt," sagde hun roligt, men hendes hænders skælven vidnede om alt andet end ro.

Det simpelt prunkende, forgyldte ur på kaminhylden tikkede under en lang pause. Den sidste akt af dagens komedie syntes bestemt for en mere alvorlig scene.

"Hvorfor kommer De med et sådant spørgsmål til en fremmed?" sagde jeg til sidst, idet jeg gav de tanker luft, der optog mig.

"Hvem skulle jeg vel spørge? Og jeg synes godt om Deres ansigt – nej, ikke fordi det er smukt. De er engelsk, sir?"

"Ja, jeg er engelsk; mit navn er Gilbert Aycon."

"Aycon – Aycon! Det er lidt vanskeligt at sige det, således som De udtaler det."

Hun faldt atter i tanker. Jeg kastede cigaretten ind i ilden og blev stående og ventede på, hvad hun mere ville sige. Men det lod til, at hun ikke havde mere på hjerte, for nu rejste hun sig fra stolen og rakte hånden ud imod mig.

"Vil De ikke *shake hands*?" sagde hun, de to sidste ord på engelsk, og dermed smilede hun igen.

Jeg skyndte mig at gøre, som hun bad mig, og derefter gik hun hen imod døren.

"Måske ses vi i morgen formiddag?" sagde hun.

"Ja, jeg skal være her." Derpå tilføjede jeg: "Jeg kunne ikke undgå at høre, hvad De sagde om at tage andetsteds hen."

Hun standsede midt i værelset, åbnede læberne for at tale, lukkede dem igen og sluttede med ikke at sige andet end:

"Ja, det talte vi om. Min moder ønsker det. Godnat, mr. Aycon."

Jeg bød hende godnat, og hun gik langsomt gennem døren, som jeg lukkede efter hende. Derefter vendte jeg mig atter mod ilden og sagde:

"Hvad mon hertuginden ville tænke om det?"

Jeg vidste ikke engang, hvad jeg selv tænkte om det. Kun på én ting var jeg sikker – at det, jeg havde hørt om Marie Delhasse, var ikke alt det, der var at få at vide om hende.

– Jeg fik anvist et stort værelse i tredje etage, og da jeg vågnede, skinnede den klare sol på klosteret, hvor, som jeg antog, madame de Saint-Maclou lå, og på den store høj bag ved i nogen afstand. Aldrig er jeg stået op med en livligere følelse af

ukendte muligheder. Disse to kvinder, der pludselig havde krydset min vej, og deres forhold til den blegfede herre på det lille slot kunne vel nok ventes at ville frembringe resultater, der var endnu mere overraskende, end der blev tilbudt af den originale ekspedition, som Gustave de Berensac og jeg havde begivet os ud på. Og nu var Gustave gået ud af spillet, og jeg var blevet ene tilbage for at klare det hele. For klares måtte det vel. Mit løfte til hertuginden bandt mig. Hvis det ikke havde været, er jeg nærmest ved at tro, at jeg ville have rejst, for jeg havde andre interesser end hertuginden.

Jeg fik min kaffe ovenpå og gik derefter ned for at drive lidt omkring. Så længe ikke hertugen kom til Avranches, kunne jeg dristigt vise mit ansigt der – og han havde jo travlt med at træffe forberedelser til at modtage sine gæster. Jeg trådte ud af hotellets dør.

Lige ved indgangen stod Marie Delhasse, og lige over for hende stod en tyk, undersætsig, meget velklædt fyr med lange whiskers. Da jeg kom, løftede jeg på hatten, men det lod ikke til, at manden tog nogen notits af mig, skønt hans øjne dog traf mine et øjeblik. Jeg passerede hastigt forbi – så hastigt som jeg kunne – for det slog mig straks, at denne fyr måtte være Lafleur, og jeg ville ikke gerne have, at han skulle give hertugen en beskrivelse af den ubekendte herre, der opholdt sig i Avranches. Dog fik jeg lejlighed til at høre Marie med sin langsomme, musikalske røst sige:

"Jeg kommer slet ikke i dag."

Det blev jeg meget glad over, og med et lettere hjerte gik jeg videre på min runde igennem byen. Efter at have drevet omkring en halv times tid befandt jeg mig lige overfor kirken og

var således atter omtrent kommet tilbage til hotellet, og foran kirken stod Marie Delhasse og betragtede dens front.

Jeg tog hatten af og gik hen til hende; hendes venlighed den foregående aften gav mig mod til det.

"Jeg håber, at De har bestemt Dem til at blive i dag," sagde jeg.

"Jeg ved det ikke rigtig." Derpå smilede hun; men det var intet muntert smil. "Jeg venter, at jeg vil blive meget plaget for at tage af sted i eftermiddag," sagde hun.

Nu afskød jeg et slumpeskud – ganske vist et lidt voveligt.

"Der vil vel komme nogen og hente Dem?" spurgte jeg spøgende.

"Ja, det er meget sandsynligt. Man ved jo, at jeg er her."

"Men behøver De da at tage af sted?"

Hun så ned mod jorden og svarede ikke.

"Men det kunne jo dog være," fortsatte jeg, "at han eller hun ikke ville komme. Han er måske alt for optaget."

"Til at komme efter mig?" sagde hun med det første anstrøg af koketteri, som jeg hidtil havde set i de skinnende øjne.

"Ja, selv til det, muligvis," svarede jeg.

Vi begyndte at spadsere sammen hen imod udkanten af den åbne plads foran kirken. Klosteret kom i sigte, da vi nåede ned på højens side.

"Hvor fredeligt det ser ud," sagde hun. "Mon det ikke ville være rart at være der?"

Jeg tænkte netop selv på, hvorledes hertuginden af Saint-Maclou befandt sig der, da et højt, advarende råb fik os til at fare sammen. Vi havde stået lige i kanten af vejen, og en hest, der gik i rask trav, var tæt ved os. Da den nåede ud for os, blev

den holdt brat an, og til min store forbavselse så jeg, at det var gamle Jean, hertugindens tjener, som red på den. Da han så mig, gled et bredt smil over hans vejrbidte ansigt.

"Jeg havde nær redet Dem over," sagde han, "De kunne hverken høre eller se."

Og det gør mig ondt, at Jean ved en blinken insinuerede, at Marie Delhasse og jeg havde været stærkt optaget af hinanden.

Jeg kunne altså ikke gribe til det kneb at lade, som om jeg ikke kendte Jean, men måtte gøre gode miner til slet spil, derfor spurgte jeg:

"Hvor skal De hen?"

Marie stod et par skridt fra os og betragtede os.

"Jeg er sendt ud efter madame la duchesse," grinede Jean.

Da Marie hørte denne hentydning til hertuginden, trådte hun et skridt fremad.

"Hendes fraværelse opdagedes af Suzanne kl. 6 i morges," fortsatte den gamle fyr. "Og hertugen – tag Dem bare i agt, at De ikke kommer for nær til ham, monsieur. Det er skam en fæl redelighed, for da jeg kom tæt her til byen, mødte jeg den laps til Lafleur, der kom ridende tilbage med det bud fra hertugindens gæster, at de ikke ville komme i dag! Altså, hertuginden er væk, og gæsterne er ikke kommet, og hertugen – ja, han har ikke andet at gøre end at bande over den lille spirrevip til Pierre, som kom i aftes."

Og Jean sluttede med en skadefro kluklatter.

"De red altså så hurtigt, fordi De var på vej efter hertuginden?" spurgte jeg.

"Jeg red så hurtigt af bare frygt," sagde Jean med et lunt smil – "af bare frygt for, at jeg skulle standse på vejen. Nå – nu har

jeg set efter i Avranches, og i Avranches er hun ikke, så vil jeg tage hjem igen."

Nu trådte Marie Delhasse tæt hen til mig.

"Spørg ham," sagde hun, "om han taler om hertuginden af Saint-Maclou."

Jeg afleverede spørgsmålet, som hun bad om.

"De kunne ikke have gættet bedre, om De havde vidst det hele," sagde Jean, og et hurtigt blik fra Marie fortalte mig, at hendes mistanke var vækket med hensyn til min viden.

"Og hvad vil der nu ske, Jean?" spurgte jeg.

"Ja, det skal den gode Gud vide," sagde Jean og trak på skuldrene. Derefter huskede han rimeligvis på mit femfrancsstykke, for han sagde meget høfligt: "Jeg håber, De har det godt, monsieur?"

"Jo, tak, Jean – endnu kan jeg ikke klage," sagde jeg.

Hans blik gled fra mig hen til Marie, og jeg så hans rynkede læber krumme sig. Hans udtryk varslede ilde om en eller anden uheldig bemærkning.

"Farvel," sagde jeg betydningsfuldt.

Jean havde en god forstand: han skånede mig for bemærkningen, men ikke for det smørrede grin, han allerede havde lavet til dens ledsagelse. Derefter satte han hælene i hestens sider og travede af sted i samme retning, hvorfra han var kommet. Han kunne nu sværge på, at han havde været i Avranches, og dermed var han tilfreds.

Marie Delhasse vendte sig om imod mig og spurgte stolt:

"Hvad er meningen med alt dette? Hvad kender De til hertugen og hertuginden af Saint-Maclou?"

"Jeg kunne stille Dem det samme spørgsmål," sagde jeg og så hende stift ind i ansigtet.

"Vil De svare på det?" sagde hun og blev blussende rød.

"Nej, jeg vil ikke, mademoiselle Delhasse," sagde jeg.

"Hvad er meningen med denne hertugindes 'fraværelse', som manden talte om?"

Herpå svarede jeg med dæmpet og langsom røst:

"Hvem er de venner, som De er på vejen for at besøge?"

"Hvem er De?" udbrød hun. "Hvad ved De om det? Hvad vedkommer den sag Dem?"

Nu var der ikke længere nogen ladhed eller mangel på liv i hendes væsen. Spørgsmålet blev fremsat med bydende og indigneret røst.

"Det svarer jeg ikke et ord på," sagde jeg. "Men – De spurgte mig i aftes, hvad jeg havde hørt om Dem?"

"Nå?" sagde hun og klemte læberne fast sammen om ordet.

Jeg forblev tavs, og et øjeblik efter fortsatte hun lidenskabeligt:

"Hvem skulle have troet, at De ville fornærme mig? Er det måske Deres vane at fornærme kvinder?"

"Ikke min alene, lader det til," sagde jeg og mødte dristigt hendes blik.

"Hvad mener De med det, monsieur?"

"Fik De måske en indbydelse fra *madame* de Saint-Maclou?"

Hun trådte tilbage, som om jeg havde slået hende i ansigtet, og jeg havde en fornemmelse, som om jeg også havde gjort dette. Med halvtåbnede læber betragtede hun mig et øjeblik, derpå vendte hun sig brat om og gik uden at sige et ord langsomt tilbage mod hotellet.

Glad over at have andre ting, der kunne beskæftige mine tanker, gik jeg derefter med hastige skridt hen ad stien, der løber ned ad højen og støder sammen med vejen, der kunne bringe mig til klosteret, for jeg havde et par ord at sige hertuginden. Men det var dog ikke alene hertuginden, jeg tænkte på, mens jeg vandrede af sted, for mit sind var opfyldt af den indignerede stolthed, Marie Delhasse havde fremsat sit spørgsmål med, og den sky skamfuldhed, der kom frem i hendes øjne ved mit kontraspørgsmål. Hertugens indbydelse lod til at bringe lige så megen uro over den ene af hans gæster, som den havde bragt over hans hustru. Men én ting slog mig, og jeg fandt en slags trøst i den: Det lod til, at hun havde forudsat, at hertuginden var hjemme.

7. Hørt gennem døren

Tyve minutters gang bragte mig til den skov, der lå mellem vejen og klosteret. Jeg ilede videre; snart hørte skoven op, og jeg befandt mig ved udkanten af en lille, indhegnet græsmark, hvor et par køer og et halvt dusin geder gik og græssede. En række æbletræer stod langs den ene side af marken, og lige over for mig hævede sig klosterets hvide mure, mens jeg til venstre havde dets kirkegård med sin hvælvede stenport, over hvilken der stod skrevet: "*Mors janua vitæ*". Jeg gik tværs over græsmarken og ringede på en klokke, hvis genlyd blev ved at klinge i mine øren. Men der kom ingen. Jeg trak da endnu en gang og det meget stærkt. Efter endnu et ophold blev døren forsigtig åbnet på klem, og en ung dame kikkede ud. Det var et friskt, ungt væsen med rundt ansigt og røde kinder og klædt i en lang, stramt siddende hvid kappe, en bred, hvid krave over skuldrene og en sort kjole. Da hun så mig, udstødte hun et rædselsskrig og ville trække døren til; men jeg var hende for snar og stak foden ind mellem den og tærsklen.

"Undskyld," sagde jeg meget galant, "men De har øjensynlig misforstået mig; jeg vil gerne lidt indenfor."

Hun stirrede på mig gennem den to tommers sprække, som min fod havde reserveret mig.

"Ja, men det er umuligt," indvendte hun, "vore ordensregler tillader det ikke. Jeg må ikke engang tale med Dem. Jeg beder Dem – tag dog Deres fod til Dem."

"Ja, men så lukker De jo døren."

Dette kunne hun ikke nægte.

"Jeg vil ikke gøre nogen fortræd," forsikrede jeg.

"Den Ondes træskhed er uden mål," bemærkede den lille nonne.

"Jeg ville så urimeligt gerne tale med abbedissen," sagde jeg. "Vil De ikke melde mig hos hende?"

Jeg hørte atter skridt i passagen. Døren blev smækket op på vid gab, og en svær og statelig, ældre dame stod for mig med rynket pande.

"Madame," sagde jeg, "indtil De har hørt mit ærinde, vil De ganske sikkert antage mig for en ubehøvlet tølper."

"Hvad vil De her, monsieur?"

"Det kan jeg kun sige Dem i enrum, madame."

"De kan ikke komme ind her," sagde hun med stor bestemthed.

I øjeblikket vidste jeg ikke, hvad jeg skulle gribe til. Men så lige på én gang gik den simpleste udvej af verden op for mig.

"Så kan De komme ud til mig, madame," foreslog jeg.

Hun så tvivlrådig på mig et øjeblik, så trådte hun ud og lukkede døren omhyggelig efter sig. Jeg opfangede et glimt af den lille nonnes ansigt, og det forekom mig, at jeg læste et udtryk af skuffelse i det, men den gamle dame og jeg begyndte nu at spadsere hen ad stien, der førte til kirkegården.

"Jeg ved ikke," sagde jeg, "om De har hørt tale om mig. Mit navn er Aycon?"

"Ja, jeg tænkte det jo nok. Monsieur Aycon, jeg må sige Dem, at De fortjener megen dadel. De har forledet dette uskyldige, om end tillige noget tankeløse barn til en højst beklagelig opførsel."

"Godt gjort, lille hertuginde!" sagde jeg til mig selv, men naturligvis havde jeg ikke i sinde at forråde hende.

"Jeg fortryder oprigtigt min tankeløshed," sagde jeg alvorlig. "Imidlertid vil jeg gerne tillade mig at gøre opmærksom på, at hertugindens nuværende stilling slet ikke skyldes min – skal vi sige slette opførsel – men hendes mands. Jeg indbød ikke –"

"Nævn ikke hendes navn!" afbrød abbedissen mig med rædsel.

Vi havde nu nået den hvælvede port, og inde i den kom en skikkelse til syne, der passede højst fortryllende ilde til en kirkegård – nemlig ingen anden end hertuginden selv, der så så frisk ud som en nys udsprungen rose og så lykkelig som et barn, der har fået et nyt stykke legetøj. Hun kom løbende hen imod mig, rakte mig begge hænder og udbrød:

"Ah, min kære, kære mr. Aycon. De er den fortræffeligste mand, som findes under solen. De kommer altid i det øjeblik, jeg trænger mest til Dem."

"Vær dog fornuftig, mit barn, vær dog fornuftig," mumlede den gamle dame.

"Ja, men jeg må dog høre," indvendte hertuginden. "Ved De noget, mr. Aycon? Hvad er der sket deroppe? Hvad har hertugen gjort?"

Idet hertuginden i stor hast trængte ind på mig med disse spørgsmål, gik vi igennem porten, damerne satte sig ned på en stenbænk, der stod indenfor, og jeg blev stående og fortalte min historie. Hertuginden morede sig kosteligt over gamle Jeans søgen efter hende, men nogen forbavselse viste hun ikke, før jeg fortalte hende, at Marie Delhasse var i hotellet i Avranches og havde nægtet at fortsætte sin rejse længere den dag.

"I hotellet? Så har De altså set hende?" udbrød hun. "Hvorledes ser hun ud?"

"Hun er ganske overordentlig smuk," sagde jeg, "og desuden synes jeg udmærket godt om hende."

Abbedissen åbnede munden – uden tvivl for at komme med en bebrejdelse; men hertuginden var hende for snar.

"Ah, De synes om hende? Måske har De oven i købet i sinde at forlade mig og slå Dem på hendes parti!" udbrød hun i en indignation, som jeg tror var til dels påtaget, for i virkeligheden så hun ikke meget fortrydelig ud. Men abbedissen fandt sig naturligvis alligevel forpligtet til at sige hende et par ord.

"Hvad er mr. Aycon for dig, mit barn?" sagde hun højtidelig. "Han er jo intet – slet intet for dig, mit barn."

"Ja, men jeg vil have, at han skal være mindre end intet for mademoiselle Delhasse," sagde hertuginden, idet hun lavede trutmund ad sin beskytterinde og skottede hen til mig.

"Mademoiselle Delhasse er netop meget vred på mig for øjeblikket," sagde jeg.

"Så? – Hvorfor det?" spurgte hertuginden meget ivrigt.

"Fordi hun kunne forstå på mig, at jeg syntes, hun burde vente på en indbydelse fra Dem, før hun gæstede Deres hjem."

"Så ville hun komme til at vente indtil dommedag!" udbrød hertuginden.

"Det ville heller ikke skade," bemærkede abbedissen tørt.

Pludselig – uden mindste anledning eller undskyldning drejede hertuginden sig brat på hælen og gik meget hurtigt – ja, næsten løb – bort ad den sti, der snoede sig ind mellem gravene. Hendes øjne havde givet mig en befaling, og jeg fulgte hende lige så hurtigt. Jeg hørte et fortvivlelsens suk fra den

stakkels, gamle dame, men hun havde ikke spor af udsigt til at indhente os. Det dristige træk lykkedes.

"Nu kan vi tale," sagde hertuginden.

Og tale gjorde hun, for hun slyngede mig straks den dristige beskyldning i ansigtet:

"Jeg tror, at De er ved at blive forelsket i mademoiselle Delhasse. Men bliver det til alvor, så vil jeg aldrig tale et ord med Dem mere."

"Hvis det sker, vil jeg rimeligvis tage mod det, som jeg har taget mod de andre ulemper i al denne forvikling."

"Det er meget uhøfligt sagt," bemærkede hertuginden.

"Intet, der har et 'hvis' i sig, er uhøfligt," svarede jeg dybsindigt.

"Jeg ved nok, at mændene altid skal have en eller anden at være forelsket i," sagde hun og det med ægte fortrydelse.

"Ja, det nærmer sig ganske vist stærkt til nødvendighederne," indrømmede jeg.

Hertuginden skottede op til mig. Jeg ved ikke, om jeg også skottede ned til hende – jeg håber det ikke.

"Nu vel," sagde hun, "men er det så ikke bedst at gå over til sagen?"

"Jo – allerbedst," sagde jeg, og jeg mente det.

"Hvad har jeg nu at gøre?" spurgte hun, idet hun vendte tilbage til sit tidligere, venlige væsen.

"Intet," svarede jeg.

Det er i almindelighed det sikreste råd – til kvinder i alt fald.

"De er tilfreds med forholdet? De synes måske godt om at opholde Dem på hotellet?"

"Ja, ville jeg måske ikke være meget vanskelig at gøre tilpas, hvis jeg ikke gjorde?"

"Jeg mærker nok, at De vil gøre mig ærgerlig, men De skal ikke få held til det. Sæt nu, mr. Aycon, at min mand kommer til Avranches og får Dem at se?"

"Det har jeg allerede tænkt på."

"Nu vel – hvad vil De så gøre?"

"Det vil jeg slet ikke tænke på, før det sker. Men tror De for resten ikke, han vil tænke mere på Dem end på mig?"

"Han vil slet ikke foretage sig noget mod mig," sagde hun. "For det første vil han undgå skandale, og for det andet vil han undgå mig. Men han vil komme derover for at se *hende*."

"Hende" var naturligvis Marie Delhasse. Hertuginden betegnede hende altid ved dette ringeagtende pronomen.

"Han vil dog sikkerlig træffe foranstaltninger til at få Dem tilbage," sagde jeg.

"Hvis han kunne have fanget mig, før jeg kom herover, ville han have været meget tilfreds, men nu vil han vente, for hvis han kom her og forlangte mig, ville det blive kendt, hvad han havde i sinde at gøre."

Der lod til at være god mening i dette. Hertuginden ræsonnerede meget fornuftigt.

"Resultatet bliver, at jeg helst må tage tilbage til hotellet," sagde jeg.

"Det lader ikke til at være Dem meget imod."

"Nå – jeg kan da ikke godt blive her – vel?" sagde jeg og så hen til nonneklosteret. "Det ville dog være så temmelig mod al naturens orden."

"Så kunne De tage til et andet hotel," foreslog hun.

"Det er af vigtighed, at jeg fra mit nuværende hotel iagttager, hvad der går for sig," sagde jeg alvorligt, for jeg var slet ikke stemt for at flytte.

"De er det mest –" begyndte hertuginden.

Mit skudsmål gik imidlertid desværre tabt. Langsomt men sikkert havde abbedissen nærmet sig os og stod nu lige bag ved mig.

"*Adieu*, monsieur Aycon," sagde hun.

Jeg følte mig overbevist om, at hun ganske fortræffeligt forstod at regere nonnerne.

"*Adieu*," svarede jeg, som om der ikke var andet at sige.

"*Adieu*," sagde hertuginden, som om hun havde lyst til at sige en hel del andet.

En – to – tre var jeg gennem porten og gik tværs over indelukket; men nu kom hertuginden løbende hen til porten og råbte:

"Husk at komme igen i morgen!"

Min ekspedition havde taget omtrent to timer, og klokken oppe i tårnet slog et, da jeg langsomt steg op ad højen med den fornemmelse, det må jeg indrømme, at resten af dagen vist ville blive meget triviel. Men netop idet jeg nåede op på toppen, løb jeg lige på madame Delhasse, der øjensynlig tog sig en lille spadseretur. Hun gav mig en meget kold hilsen. Meget fornøjet over, at hun var ved at fjerne sig (for jeg syntes slet ikke om hendes blik) besvarede jeg hendes hilsen og fortsatte min gang til hotellet. Ved dettes indgangsdør stod opvarteren – min ven, der havde udlagt mine foretagender aftenen før på en så hensynsfuld måde. Så snart han så mig, kom han ud på vejen for at møde mig.

"Kender De de damer, der bor på værelserne på første sal?" spurgte han med en mystisk mine.

"Jeg har aldrig set dem, før jeg kom her," sagde jeg.

Jeg tror, at han betvivlede sandheden af dette. Måske opvartere af de ting, de ser, bliver uddannet til skeptikere.

"Ah," sagde han, "ja, så interesserer det Dem vel ikke, at der har været en herre for at besøge den unge dame?"

Jeg fremtog et tifrancsstykke.

"Jo, det gør," sagde jeg og rakte ham pengestykket. "Hvem var det?"

"Hertugen af Saint–Maclou," hviskede han.

"Er han taget af sted?" spurgte jeg lidt urolig.

"Ja, for en halv time siden," sagde han.

"Talte han med begge damerne?"

"Nej, kun med den unge. Madame gik ud, lige så snart han var kommet, og hun er ikke kommet tilbage endnu."

"Og mademoiselle?"

"Hun er på sit værelse."

Jeg tænkte, at jeg ikke havde fået meget mere end en god vilje for mine ti francs – for han havde ikke fortalt mig andet, end hvad jeg havde ventet at høre – og var derfor i færd med at gå videre, da han tilføjede i en tone, der lød mere betydningsfuld, end spørgsmålet krævede:

"Går De nu op på Deres værelse, monsieur?"

"Ja," svarede jeg.

"Tillad da mig at vise Dem vej," sagde han. Det forekom mig, at dette var meget unødvendigt.

Han gik op foran mig. Vi nåede første sal; lige foran os, ikke fem skridt borte, var døren til den dagligstue, som jeg vidste var

benyttet af Delhasses.

"Gå kun videre," sagde jeg.

"Ja, straks monsieur," sagde han.

I det samme holdt han hånden op, som om han ville lytte.

"Det er ganske vist ikke rigtigt at lure," hviskede han i en undskyldende tone; "men det er så underligt – jeg tænkte, at hvis De kendte damen – hør!"

Jeg vidste også, at vi ikke burde lure, men det mærkelige i fyrens adfærd og hans bekymrede mine betog mig, så at jeg også stod stille og lyttede.

Fra værelset kom der en lyd, som min spændte høresans opfattede som en kvindes hulken. Jeg søgte opvarterens øjne; de var allerede fæstet på mig. Atter lød de sorgfulde toner, dæmpede, hurtige og krampagtige. Det gik mig nær til hjerte at høre dette. Jeg vidste ikke, hvad jeg skulle gøre. At gå videre op til mit eget værelse og passe mine egne sager var det naturligste – både naturligt, let og passende; men mine fødder var som fastnaglede til gulvet. Jeg kunne, ikke gå, så længe denne lyd lød i mine øren – jeg ville da ikke høre andet hele dagen. Jeg skottede igen hen til opvarteren. Han var en fyr med et kærligt hjerte, og jeg så tårerne stå ham i øjnene.

"Og mademoiselle er endda så smuk!" hviskede han.

"Hvad Djævelen kommer det Dem ved?" sagde jeg i en dæmpet, men heftig tone.

"Nej, slet ikke," sagde han; "jeg vil også gerne overlade det til Dem, monsieur," og med disse ord vendte han sig brat fra mig og gik ned ad trappen.

Det kunne være meget rigtigt at overlade det til mig, men – når jeg nu ikke ville gribe til den naturlige, lette og passende,

men umulige udvej, jeg før tænkte på – hvad skulle jeg så gøre?

Jeg gjorde følgende: Jeg gik hen til døren og bankede sagte på. Der kom intet svar; gråden vedblev.

Jeg havde været en tølper mod denne kvinde om formiddagen; det tænkte jeg på, mens jeg stod der udenfor.

"Min Gud – hvad er der dog i vejen med hende?" hviskede jeg.

Derpå åbnede jeg sagte døren.

Marie Delhasse sad på en stol; hendes hoved hvilede i hænderne, hænderne lå på bordet, og hendes legeme gennemrystedes af den voldsomme hulken.

På bordet, tæt ved hendes dybt nedbøjede, gyldne hoved lå der et firkantet læderetui. Jeg blev stående på tærsklen og så på hende.

Det lod ikke til, at resten af dagen skulle blive triviel, men den havde måske forbeholdt mig så vanskelige arbejder, at jeg hellere måtte have foretrukket lidt trivialitet.

8. Jeg opdager, at jeg ikke er helt ligeglad

Et øjeblik stod jeg ganske stille og ønskede inderligt, at jeg ikke havde åbnet døren, for jeg kunne ikke finde på nogen undskyldning for min indtrængen. Den impuls, der havde fået mig til at gøre det, var forsvundet samtidig med, at jeg lukkede døren op. Retræte blev nu min eneste opgave; og jeg trak mig da også tilbage og trak døren i efter mig. Men jeg havde nu rakt lykken hånden – temmelig bogstaveligt, for dørhåndtaget knirkede højt, idet jeg drejede det. Jeg blev stående stille af skræk, og Marie Delhasse så op med et sæt.

"Hvem er det?" udbrød hun i en forskræmt tone, idet hun hastigt trykkede lommetørklædet mod øjnene.

Der var ikke andet at gøre – jeg trådte indenfor og sagde:

"Jeg skammer mig ved at sige det – men det er mig."

Jeg fortjente og ventede også et udbrud af indignation. Stor var derfor min overraskelse, da hun med et lettelsens suk lod sig falde tilbage mod stoleryggen. Noget kejtet blev jeg stående lige indenfor tærsklen.

"Hvad ønsker De? Hvorfor kom De ind?" spurgte hun, men snarere i forvirring end i vrede.

"Jeg gik op til mit værelse, og så – så lod det, som om De var meget bedrøvet."

"Græd jeg virkelig så højt?" sagde hun. "Jeg er nok lige så uartig som et barn. Men børn græder, fordi de ikke må gøre en ting; jeg græder nu, fordi jeg skal."

Det lod til, at vi skulle tale sammen; jeg lukkede derfor døren.

"Det er ellers meget uforskammet af mig uden videre at komme herind," sagde jeg, "og De har god grund til at være vred på mig for det."

"Åh, har jeg ret til at være vred over noget? Syntes De det i morges?" spurgte hun indtrængende.

"Om morgenen er jeg altid så frygtelig streng og nøjeregnende," bemærkede jeg. "Jeg må bede Dem om forladelse for, hvad jeg sagde."

"De tænker endnu som den gang?" spurgte hun hastigt.

"Det er ikke nogen undskyldning for at have sagt det," svarede jeg. "Sagen kom jo slet ikke mig ved."

"Nej, jeg antager ikke, den kommer andre ved end mig selv."

"Med mindre De giver tilladelse til det," sagde jeg. Jeg kunne ikke tåle den udelukkelse, hendes ord og deres tone truede med.

Hun så op på mig med et sært blik.

"Jeg forstår ikke," sagde hun i en ærgerlig og træt tone, "hvorledes De egentlig er blevet blandet ind i den?"

"Det er en lang historie." Derefter gik jeg pludselig over til noget andet: "De troede, at det var en anden, der kom."

"Nå – om jeg så også gjorde?"

"Nogen, der kom tilbage," sagde jeg og trådte hen til bordet lige overfor hende.

"Nå – og hvad så?" spurgte hun, men meget træt og ikke med det trodsige væsen som om morgenen.

"Måske madame Delhasse – eller måske hertugen af Saint–Maclou."

Marie Delhasse gav intet svar. Hun sad med albuerne på bordet og med hagen på de knyttede hænder. Øjenlågene faldt

ned over øjnene, og jeg kunne ikke se udtrykket af hendes blik, som dog var fæstet på mig.

"Ja, ja," sagde jeg, "vi behøver jo ikke at tale om ham. Har De været ude at gøre indkøb?" Dermed pegede jeg på det røde læderetui.

I over et halvt minut sad hun stum og uden bevægelse, derpå sagde hun til svar på mit spørgsmål, som hun ikke kunne ignorere:

"Ja, jeg har gjort en handel."

"Og resultatet er det der?"

Atter tav hun længe, før hun svarede.

"Det," sagde hun så, "er en ubetydelighed – en tilgift."

"For at binde Dem til handlen?" spurgte jeg.

"Ja, monsieur Aycon – for at binde mig."

"Er det tilladt at se?"

"Jeg tror, at alt må tillades Dem. De ville blive så overrasket, hvis det ikke blev."

Jeg forstod, at det skulle være en satirisk bemærkning, men det brød jeg mig ikke om; hun måtte hellere flå mig levende end sidde der og græde.

"Så kan jeg altså åbne etuiet?"

"Ja, nøglen sidder i."

Jeg trak etuiet over til mig og tog en stol, der stod i nærheden. Derefter drejede jeg nøglen om. Et blik på Marie viste mig hendes sænkede øjenlåg halvt løftede, og hendes øjne fæstede sig på mit ansigt.

Jeg åbnede etuiet: på det blå fløjl lå i en funklende ring et prægtigt diamanthalsbånd. En meget stor sten hang ned fra det, og det var på den sten, jeg fæstede min opmærksomhed.

Jeg tog den op og betragtede den meget nøje, og derefter undersøgte jeg selve halsbåndet. Maries blik fulgte enhver af mine bevægelser.

"De holder meget af den slags?" spurgte jeg.

"Ja," svarede hun i den tone, hvori et "Ja" er mere udtryksfuldt end tusinde henrykkelsesord, og hendes øjnes dyb tændtes af stenenes ild og flammede.

"Men De ved vel ellers intet om dette smykke?" fortsatte jeg meget roligt.

"Nej, men jeg antager, at det er uhyre værdifuldt," sagde hun med en bestræbelse efter at lade ligegyldig.

"Ja, det har en stor værdi," sagde jeg smilende – "men jeg tænkte på dets historie."

"Det er købt, antager jeg – købt og solgt."

"Tilfældigvis kender jeg lidt til den slags ting. Jeg har endog hjemme en bog, hvori dette halsbånd er afbildet. Det er kendt under navnet 'Kardinalens halsbånd'. Stenene blev nemlig samlet af kardinal Armand de Saint–Maclou, ærkebiskop af Cam, for nogle og tredive år siden. Smykket blev forfærdiget af Lebeau, en juveler i Paris, på kardinalens befaling, og blev senere testamenteret til hans nevø, vor ven hertugen. Siden hans giftermål har naturligvis hertuginden båret det."

Alt dette sagde jeg i en rolig forretningstone.

"Mener De dermed, at det tilhører hende?" spurgte Marie, idet hun pludselig slog øjnene helt op.

"Det ved jeg ikke – men jeg tror det nok," sagde jeg lige så roligt.

Marie Delhasse rakte hånden frem og begyndte at føle på stenene.

"Hun har altså båret det?"

"Det har hun sikkert."

"Ah, og jeg troede, at det lige var blevet købt," og dermed trak hun hånden til sig.

"Det ville kræve en enorm sum at gøre det – at købe alle stenene på én gang," bemærkede jeg.

"Hvor meget omtrent?"

"Åh, det ved jeg ikke så lige. Markedet varierer så meget. Måske en million francs, men måske også mere. Det er uberegneligt, hvad folk kan finde på at give og forlange for et sådant smykke."

Jeg lagde mig tilbage i stolen. Der blev en pause; men så mødte hendes blik igen mit, og hun udbrød trodsigt:

"Åh, De ved jo meget godt, hvad det betyder! Hvad nytte er det til at sidde her og spille komedie med hinanden?"

"Ja vel, jeg ved godt, hvad det betyder," sagde jeg. "Hvornår har De lovet at tage af sted?"

"I morgen," svarede hun.

"Og det på grund af dette?" Dermed pegede jeg på halsbåndet.

"På grund af –. Hvor tør De stille mig slige spørgsmål?"

Jeg rejste mig fra stolen og bukkede.

"De vil gå?" spurgte hun, idet hendes fingre legede med halsbåndet, og hendes øjne undgik mine.

"Jeg har den fornøjelse," sagde jeg, "at beæres med hertuginden af Saint–Maclous venskab."

"Og det forbyder Dem at tage mod mit?"

Jeg bukkede bekræftende. Hun blev siddende ved bordet med hagen i hænderne, og jeg stod i begreb med at forlade hende, da

det lige på én gang slog mig, at det at forlade hende dog ikke just var det bedste, jeg kunne gøre, skønt det var langt det letteste. Jeg standsede derfor på halvvejen.

"Nå," sagde hun, "er vort bekendtskab så ikke til ende?"

Pludselig åbnede hun hænderne og skjulte ansigtet i dem. Det var en sælsom slutning på en samtale, der var begyndt så kold og fremmed.

"For Guds skyld – tag ikke derud!" sagde jeg og bøjede mig lidt hen over bordet imod hende.

"Hvad kan det gøre Dem – og hvad kan det i det hele taget gøre nogen?" lød det ud mellem hendes fingre.

"Deres moder –" begyndte jeg.

Hun tog hænderne fra ansigtet og lo. Det var en latter, hvis lige jeg håber aldrig at høre tiere. Derpå udbrød hun brat:

"Hvorfor ville hun ikke have mig i sit hus? Hvorfor løb hun bort – hertuginden? Er jeg måske uværdig til at være i hendes nærhed?"

"Har hun haft uret, så gør De nu Deres bedste, for at hun kan få ret?"

"Når alle antager en for slet, så kan man lige så godt være slet, og – leve i fred."

"Og få diamanter?" tilføjede jeg. "Var De da ikke slet?"

"Nej," sagde hun og så mig stift ind i øjnene. "Men hvad forskel gør det?"

"Slet ingen, set fra ét standpunkt," sagde jeg. Men ved mig selv svor jeg, at hun ikke skulle komme til at tage af sted.

Nu sagde hun med meget dæmpet røst:

"Han viger aldrig fra mig. Åh, han får alle og enhver til at tænke –"

"Lad dem tænke, hvad de vil," sagde jeg.

"Når alle tænker det –"

"Åh, hvilken snak!"

"De vidste dog, hvad De selv tænkte. Hvilken agtværdig kvinde vil have noget at gøre med mig – og hvilken respektabel mand?"

Jeg havde ikke noget at svare til dette; derfor sagde jeg atter:

"Ja, ja, men tag dog i hvert fald ikke derhen."

Hun talte i en mere dæmpet tone, da hun svarede på min bøn.

"Jeg tør ikke afslå det. Han ville komme igen, og min moder –"

"Opsæt det en dag eller to," sagde jeg, "og tag ikke mod *det* der."

Hun så på mig – meget forbavset forekom det mig.

"Bryder De Dem virkelig om det?" spurgte hun og talte meget dæmpet.

Jeg nikkede. Jeg brød mig en hel del om det.

"Så meget, at De vil stå mig bi, hvis jeg ikke tager af sted?"

Jeg nikkede atter.

"Jeg tør ikke afslå det rent ud. Min moder og han –"

Her brød hun brat af.

"Er der noget i vejen med Dem – er De bange, eller hvad er der?" spurgte jeg.

Et genfærd af et smil viste sig på hendes ansigt.

"De vil blive her?" spurgte hun.

Jeg måtte jo blive i alle tilfælde, og det burde jeg måske have sagt og ikke tilsneget mig en ufortjent tak, men alt, hvad jeg gjorde, var at nikke igen.

"Og hvis jeg beder Dem om det, så vil – så vil De stille Dem imellem ham og mig?"

Jeg håbede, at jeg ikke i alt for farlig betydning måtte komme til at stå over for hertugen, men jeg nøjedes med at sige:

"Det forstår sig. Jeg vil gøre, hvad jeg kan – naturligvis."

Hun takkede mig ikke, men hun så på mig igen, og så bemærkede hun:

"Min moder vil snart være her igen."

"Og så er det bedst, at jeg ikke er her?"

"Ja."

Jeg gik atter hen til bordet og lagde min hånd på etuiet, der gemte kardinalens halsbånd.

"Og dette?" spurgte jeg i en skødesløs tone.

"Burde jeg sende det tilbage?"

"De vil nødig gøre det?"

"Hvad nytter det at nægte det? Jeg elsker de ædle stene. Desuden vil han gennemskue det. Han vil forstå, at jeg har i sinde ikke at komme. Jeg tør ikke – jeg tør ikke vise ham det!"

Nu vovede jeg mig til et dristigt forslag, for idet jeg ligesom åndsfraværende pillede ved etuiet, sagde jeg:

"Det ville være sjældent nydeligt af Dem, om De ville give hertuginden det."

"Hertuginden?" gispede hun i den højeste forbavselse.

"Ja, ser De," sagde jeg, "enten er det hertugindens, og i så fald bør hun jo have det, eller også har det været hertugens; men så er det jo Deres nu, og De har altså lov til at give det, til hvem De vil."

"Ja, men han gav mig det på en betingelse."

"En betingelse," sagde jeg; "det kunne ingen gentleman tillade sig, lige så lidt som nogen lov kan tvinge Dem til at holde den."

Hun blev blussende rød, men sagde intet.

"Hævnen er sød," sagde jeg. "Hun ville hellere løbe bort end træffe Dem, og nu kunne De sanke gloende kul på hendes hoved og sende hende diamanterne tilbage."

Der kom et pludseligt glimt i Marie Delhasses øjne.

"Ja," sagde hun, "ja." Dermed standsede hun tankefuldt og med foldede hænder.

"De kan sende dem ved mig," fortsatte jeg, meget glad over det indtryk, mit forslag havde gjort på hende.

"Ved Dem? De ser hende altså?" spurgte hun hurtigt.

"Ja, lejlighedsvis," svarede jeg. Hertugindens hemmelighed var jo ikke min, og jeg ville ikke sige, hvor jeg traf hende.

"Så vil jeg give Dem diamanterne," sagde Marie – "til Dem – ikke til hertuginden."

"Jeg vil ikke for nogen pris have dem," sagde jeg. "Men Deres moder kan komme tilbage, hvad øjeblik det skal være – jeg tror, at De, når det kommer til stykket, helst vil beholde dem." Dermed satte jeg et misfornøjet ansigt op.

"Nej, jeg vil ikke!" udbrød hun lidenskabeligt. "Jeg vil ikke røre dem – jeg vil ikke beholde dem for alt i verden."

Jeg så på mit ur. Med en hurtig bevægelse sprang Marie Delhasse op fra stolen, smækkede etuiets låg i, så at stenenes glans skjultes, greb derefter etuiet med begge hænder og rakte det med bortvendte øjne hen mod mig.

"Til hertuginden?" spurgte jeg.

"Ja, til hertuginden," sagde Marie med bortvendte øjne.

Jeg tog etuiet og stak det ind i min jagtjakkes rummelige lomme.

"Gå," sagde Marie og pegede på døren.

Jeg rakte hånden frem, hun greb den i sin. Jeg troede på ære, at hun ville til at kysse den. Så vis var jeg på det, at jeg, da jeg hader den slags skaberi, ville til at trække den tilbage. Men jeg tog fejl; hun trykkede den blot og slap den så.

"Nu frisk mod! Jeg skal snart igen komme herop," sagde jeg og forlod værelset.

Det var også på høje tid, jeg kom derfra, for i samme øjeblik, som jeg med hånden om den bule i min jakke, der markerede det sted, hvor kardinalens halsbånd fandtes, nåede det nederste af trappen, kom madame Delhasse og ville op.

"Oh, din gamle øgle," mumlede jeg uvilkårligt på engelsk.

"Hvad behager, monsieur?" spurgte hun.

"Undskyld, det var til mig selv, jeg talte – en tåbelig vane," svarede jeg med et dybt buk og med et hemmeligt, skadefro smil, er jeg bange for. Den gamle skævede til mig, bøjede hovedet så meget som en kvart tomme og gik forbi mig.

Jeg gik ud i solskinnet og fløjtede muntert. Min gode ven, opvarteren, stod ved døren. Hans øjne var et stort spørgsmålstegn.

"Jo, nu har hun det meget bedre," sagde jeg beroligende. Dermed gik jeg videre, stadig muntert fløjtende.

Jeg var ærlig talt meget fornøjet med mig selv. Enhver mand holder af at tro, at han forstår kvinderne, og jeg havde fået det indtryk af mig selv, at jeg besad et dybt og fuldstændigt kendskab til hin indviklede genstand. Imidlertid skulle jeg snart lære, at mit kendskab havde sine grænser.

9. En fornærmelse uden sidestykke

Det var i dybe tanker, jeg i eftermiddagens fulde sollys vandrede hen over pladsen foran kirken. Klokken var blevet fire, byen var mere livlig, og der var mange mennesker i gaderne og på caféerne. Jeg følte, at jeg også ligesom havde gjort noget, der lignede et dagværk, men værket var dog ikke fuldendt, før jeg havde overgivet den kostbare skat i hertugindens egne hænder.

Imidlertid var der endnu nogen tid at løbe på, og jeg satte mig ned uden for en café og bestilte en kop kaffe. Imens jeg ventede på den, kredsede mine tanker stadig om Marie Delhasse; jeg var ikke rigtig på det rene med, om hun mishagede mig, fordi hun havde ladet sig friste, eller om jeg syntes godt om hende, fordi hun til sidst havde besejret fristelsen; men i alt fald var jeg glad over at have hjulpet hende med at sejre. Hvis jeg nu oven i købet kunne få hende overtalt til at forlade Avranches, så havde jeg udført alt det, man med rette kunne vente af mig; hvis hertugen alligevel blev ved at forfølge hende, måtte hun udkæmpe resten af striden selv.

Jeg så op og fik øje på Lafleur, der stod over for mig. Han vendte ryggen til mig, men jeg kendte ham. Han var netop i færd med at træde ind i en butik på den anden side af gaden, i hvis vinduer der var udstillet en mængde våben – bøsser, pistoler og dolke. Lafleur gik derind og var der næsten tyve minutter, så kom han ud og drev langsomt bort. Jeg betalte kaffen og begav mig over til butikken, idet jeg undrede mig over, hvad han kunne have købt. Duelpistoler til hertugen måske! Jeg gik derind og bad om at se nogle penneknive, og

våbenhandleren betjente mig meget hurtigt. Jeg valgte en billig kniv og lod derefter mit blik hvile på en pæn, lille pistol, der lå på disken. Denne simple list virkede straks. Efter et par minutters forløb var jeg blevet gjort bekendt med alle dens fortrinlige egenskaber, og lovtalen blev attesteret med den underretning, at en herre lige havde været inde at købe to pistoler af samme slags.

"Nej, virkelig!" sagde jeg. "Til hvad?"

"Åh, det ved jeg ikke, monsieur. Det kan altid være rart at have sådan en lille tingest ved hånden."

"De mener i tilfælde af en lille strid med en anden herre?"

"Nå – det er ellers ikke den slags, vi plejer at sælge til duelbrug, monsieur."

"Så, ikke det?"

"Nej, dette her er lommepistoler til at have hos sig, når man er ude om natten, og vi sælger mange til herrer, hvis forretning medfører, at de må gå med store summer eller værdisager hos sig. De giver sådan en rar tryghed, monsieur, selv om der ikke bliver lejlighed til at bruge dem."

"Og den omtalte herre købte to? Hvem var han ellers?"

"Jeg ved det ikke, monsieur. Han sagde ikke sit navn."

"Og De kendte ham ikke af udseende?"

"Nej, monsieur; måske han er en fremmed; men det er jeg for resten også selv, det er først ganske nylig, jeg har åbnet forretningen her."

"Nå, går den godt?" spurgte jeg, idet jeg undersøgte pistolen.

"Nej, det er et temmelig dødt sted, monsieur," svarede manden mismodigt. "Kan jeg så ikke sælge Dem én, monsieur?"

For øjeblikket var jeg jo rigtignok i det tilfælde at gå med store værdisager på mig, men jeg håbede, at det ikke skulle vare længe, derfor købte jeg ingen pistol, men jeg tillod mig at undre mig over, hvad min ven Lafleur skulle bruge hele to til – to, som endda ikke var duelpistoler! Hvis jeg skulle have beholdt diamanterne – men det skulle jeg jo ikke. Tanken mindede mig om mit ærinde, og jeg begav mig straks af sted til klosteret.

Men den måde, hvorpå hertuginden af Saint–Maclou ved denne lejlighed fandt for godt at behandle mig – skønt jeg kun tænkte på at tjene hende – gjorde mig ganske led ved hele denne affære, som jeg var blevet trukket ind i. Det var at antage, at hun ville have vist taknemmelighed, og jeg syntes endog, at en lille kende beundring og lidt anerkendelse af min takt ikke ville have været helt malplacerede. Det er dog ikke hver dag, at en dame får en sådan ting som kardinalens halsbånd bjærget fra en stor ulykke og ganske uden videre tilbagegivet, uden at bjærgeren forlanger nogen løn ud over almindelig høflighed.

Og grunden var ikke, at hun netop var i dårligt humør, for hun modtog mig først meget elskværdigt, og idet hun satte sig ned på kornbingen (thi ved denne lejlighed måtte vi mødes i stalden), begyndte hun med at fortælle mig, at hun havde modtaget et meget høfligt – ja, næsten kærligt – brev fra hertugen, i hvilket han udtrykte sin dybe beklagelse over hendes fraværelse, men tillige bad hende indstændigt om at blive, hvor hun var, så længe hendes sjæls vel fordrede det. Han ville imens gøre sig en ære af at vente på hende og følge hende hjem, når hun besluttede sig til at vende tilbage til ham.

"Hvilket betyder det samme som," bemærkede hertuginden, idet hun stak brevet i lommen, "at Delhasserne nu er ved at tage

derud, og at jeg, hvis jeg tager hjem, vil finde dem der, i alt fald hvis jeg kommer uanmeldt."

"Jeg læser det samme mellem linjerne, men jeg er ikke så vis på, at Delhasserne er ved at tage derud."

"De er så godhjertet," sagde hun, endnu ganske blidt, "De kan ikke få Dem selv til at tænke ondt om nogen."

Hertuginden så tilfældigvis så mærkværdig rolig og fattet ud, idet hun sad der på kornbingen, at jeg ikke kunne nægte mig selv den fornøjelse at overraske hende ved en pludselig tilsynekomst af kardinalens halsbånd. Uden at sige et ord tog jeg etuiet ud af min lomme, åbnede det og holdt det frem imod hende.

For en gangs skyld sad hertuginden da også som forstenet med store, runde øjne.

"Har De myrdet og plyndret min mand?" gispede hun.

Med et meget artigt smil begyndte jeg min historie med en triumferende forvisning om dens gunstige modtagelse. Hvem kender ikke den første, skrækkelige dæmren af tvivl, når det synes, som om historien ikke gør den ventede virkning? Og hvem har da ikke lidt den dumpe, halsstarrige fortvivlelse over, at historien, dødsdømt af tilhørernes forstenede ansigter, må henslæbe sit forhadte liv til en vanæret grav?

Disse stadier kom og forsvandt, idet jeg til madame de Saint–Maclou fortalte, hvorledes jeg var kommet i den stilling at kunne tilbagegive hende kardinalens halsbånd. Ubevægelig, tavs, bleg, med læberne krummede til et hånligt smil sad hun og hørte på den. Min røst tabte sin triumferende klang, og jeg sluttede i en kold, forvirret, fremmed tone.

"Jeg har nu kun tilbage," sagde jeg, "at udføre min kommission og overrække Dem etuiet og dets indhold."

Med disse ord lagde jeg halsbåndet i dets etui på kornbingen ved siden af hertuginden.

Hertuginden sagde ikke et ord. Hun så på mig én gang – netop én gang, og jeg ønskede da, at jeg havde fulgt Gustave de Berensacs andet råd og taget med ham kl. 10 samme morgen. Efter at have afskudt sine øjnes hvasse pile stirrede hertuginden stift frem for sig, berøvet de hurtigt skiftende øjekast, blottet for sin smidige ynde – omtrent som frosset kviksølv. Og halsbåndet lå og blinkede ligegyldigt imellem os.

Til sidst sagde hun langsomt og med eftertryk, idet hun fæstede blikket på den hvidkalkede væg lige overfor:

"Jeg ville ikke røre ved det, om det så var Frankrigs krone!"

Jeg samlede alt mit mod for at svare hende. På Marie Delhasses vegne følte jeg mig meget vred.

"De er meget farisæisk," sagde jeg. "Den stakkels pige har handlet meget ærligt, og hendes berøring har ikke besmittet Deres halsbånd."

"Ja, De må naturligvis forsvare det, De overtalte hende til," brød det ud af hertuginden. "Dette her er den største fornærmelse, jeg i mit liv har måttet døje."

Her var altså den anden dame, jeg havde fornærmet på denne sommerdag.

"Jeg foreslog det kun – det var hendes eget ønske."

"Deres forslag er hendes ønske! Hvor yndigt!" sagde hertuginden.

"De gør hende uret," sagde jeg lidt varm.

Hertuginden rejste sig fra kornbingen, gjorde det mest mulige ud af sine enogtres tommer og bemærkede:

"Det er en ny fornærmelse at omtale hende til mig."

Jeg lod det gå forbi mig, det var alt for absurd at svare på.

"De må tage det, nu da jeg har bragt det," ivrede jeg i en vrippen tone.

Hertuginden strakte hånden ud, tog etuiet mellem to fingre – lukkede det – og slængte det over i den anden ende af stalden, så det faldt tæt ved et gammelt æsel, der meget fredeligt stod og gumlede på sin tot hø.

"Det er sidste gang, jeg rører det!" sagde hun, idet hun vendte sig om og så mig op i ansigtet.

"Ja, men hvad skal jeg da gøre med det?" udbrød jeg.

"Gør, hvad De vil," svarede madame de Saint–Maclou, og uden at sige et ord mere, uden så meget som et blik til mig eller til halsbåndet, gik hun ud af stalden og lod mig sidde alene tilbage hos halsbåndet og æslet.

Dette havde givet et spark, da klenodiet faldt ned på stenene ved siden af det, men da det var gammelt og fornuftigt, havde det derefter straks taget fat på høet igen.

Jeg sad og trommede med hælene mod kornbingen. Det begyndte at blive mørkt, og alt var meget stille. Man kunne ikke tænke sig nogen bedre tid eller lejlighed til eftertanke og selvprøvelse. Jeg gjorde også fuld brug af den. Endelig rejste jeg mig, gik tværs over stalden og trak min høædende ven i ørerne.

"Jeg antager, at du også har været et ungt æsel engang," sagde jeg med et angerfuldt smil.

Men jeg kunne naturligvis ikke lade kardinalens halsbånd blive liggende i en krog af en klosterstald. Jeg tog etuiet op. Det

gamle asen stak næsen hen imod det, jeg åbnede det og lod ham se på det, men han snøftede foragteligt og gav sig igen i færd med sit foder.

"Han vil heller ikke have det," sagde jeg til mig selv, og med en fremmumlet ed stak jeg den elendige tingest ned i lommen igen, idet jeg ønskede alt muligt ondt over enhver, der havde haft nogen del i, at den var kommet i mine hænder, lige fra Hans Eminence Armand de Saint–Maclou og ned til hotellets opvarter.

Langsomt og i en meget fortrædelig sindsstemning vandrede jeg atter op ad højen. Jeg antog, at jeg måtte bringe det besværlige smykke tilbage til Marie Delhasse tillige med den bekendelse, at min smukke tanke kun havde ført til en bitter fornærmelse mod hende og en reprimande til mig. For min stolthed var dette en besk pille at nedsluge, men jeg tror, at der også var en mere værdig følelse, som fik mig til at gyse tilbage for det. Jeg frygtede for, at hendes gode forsæt ikke ville overleve en sådan behandling, og at denne afvisning ville drive hende lige ind i den fordærvelse, som jeg havde håbet at redde hende fra. Men der var nu intet andet at gøre. Halsbåndet måtte tilbage, og jeg kunne kun bede til – hvad jeg da også inderligt gjorde – at min frygt ikke måtte slå til.

Jeg befandt mig snart lige overfor våbenhandlerens butik, men nu kom jeg lige på én gang til at tænke på, at jeg måske slet ikke ville kunne træffe Marie ene. Jeg havde ingen midler til forsvar – jeg havde jo ikke antaget sådanne for nødvendige; men nu blev jeg grebet af en pludselig, nervøs ængstelse, jeg syntes, at enhver måtte kunne se på mig, at jeg havde halsbåndet i lommen – at bulen i min lomme trådte lige så

iøjnefaldende frem som selve Mont St. Michel. Idet jeg havde en følelse af at begå noget halvt latterligt, trådte jeg dog ind i butikken og meddelte, at jeg efter nærmere eftertanke alligevel havde besluttet mig til at købe den lille pistol. Den gode mand blev overmåde glad ved at kunne sælge mig den.

10. Overladt i mine hænder

"Der er ikke andet for!" udbrød jeg, da jeg styrede tilbage mod hotellet, "jeg må tage hjem til England!"

Klokken var seks, da jeg nåede hotellet, og i mørk ensomhed gik jeg straks op på mit værelse – så hverken til højre eller venstre og sagde ikke et ord til nogen. Jeg slængte det røde etui hen på mit bord og derefter mig selv ned i en lænestol. Jeg var nærmest stemt for at sende opvarteren ned til Marie Delhasse med halsbåndet, tillige med min afskedshilsen – men mit onde humør bragte mig dog, da det kom til stykket, ikke så vidt, at jeg udsatte hende for at blive forrådt til moderen; jeg følte, at jeg måtte have endnu en samtale med hende, og det jo før jo hellere. Jeg ringede på opvarteren for at forsøge, om jeg ikke hos ham kunne indhente nogle oplysninger angående sagernes stilling på første sal og om, hvor vidt der var udsigt til at træffe Marie alene blot i ti minutter.

Jeg ringede en gang – to gange – tre gange, sidste gang med stor voldsomhed, og den fik da også min ven, opvarteren, til at komme farende op – forpustet, ophedet og med uordnet dragt.

"Hvorfor lader De mig vente således?" spurgte jeg barsk, men han var så forpustet, at han ikke kunne svare det første halve minut.

"Jeg havde så travlt oppe på første sal, monsieur," undskyldte han sig til sidst. "Jeg kom så hurtigt, jeg kunne."

"Hvad foregår der på første sal?"

"Damen har fået frygtelig travlt, monsieur. Hun vil tage af sted. Hun har i al hast taget et måltid, og nu er der givet ordre

til, at hendes vogn skal holde for døren straks. Al bagagen skal bæres ned og –"

Jeg gik hen til vinduet, stak hovedet ud og så en lukket vogn med fire kufferter og nogle mindre pakker på ruffet holde for døren.

"Hvor tager de hen?" spurgte jeg og vendte mig om.

Opvarteren var forsvundet, og en klokke, der ringede voldsomt nedenunder, forklarede hans flugt, men dæmpede ikke min harme. Jeg ringede atter af al magt på klokken – mest for at få afløb for min hidsighed. Da jeg derefter gik tilbage til vinduet, så jeg, at vognen endnu holdt for døren; men et par sekunder efter trådte madame Delhasse ud, ledsaget af tjeneren, der burde have adlydt min kalden, og steg ind i vognen. Hun sagde noget til ham, og det lod til, at hun gav ham nogle drikkepenge, han bukkede i alt fald meget dybt og lukkede vogndøren. Kusken strammede tømmerne og kørte derefter bort i skarpt trav hen imod landevejen, der førte ned ad højen. Jeg så efter vognen, indtil den var ude af syne, og trak så hovedet ind igen, idet jeg fløjtede sagte og glemte det meste af min forrige irritation i min interesse for denne ny vending. Hvor tog den gamle pulverheks hen – og hvorfor tog hun bort alene?

Atter ringede jeg på klokken, og opvarteren var ved døren, før den havde hørt op at klingre.

"Hvor er hun taget hen?" spurgte jeg.

"Til hertugen af Saint–Maclou, monsieur," svarede han, idet han tørrede sin pande og udstødte et lettelsens suk over at være blevet befriet for hende.

"Og den unge dame – hvor er hun?"

"Hun er allerede taget bort, monsieur."

"Allerede taget bort!" udbrød jeg, "Hvorhen? Hvorhen dog?"

"Omtrent for to timer siden, monsieur – lige straks efter at jeg havde set Dem gå ud – kom der et bud med et brev til den unge dame. Jeg bar det op til hende, hun var alene, da jeg trådte ind. Da hun så adressen, udstødte hun et lille råb, monsieur, og rev konvolutten op og i stor heftighed. Hun læste brevet, og da hun var færdig, stod hun ganske ubevægelig med det i hånden et par minutter. Hun var blevet helt bleg og trak vejret hurtigt. Derpå gjorde hun tegn til mig, at jeg skulle gå; men i det samme standsede hun mig ved et andet vink, og – og så – monsieur – –"

"Nu vel – hvad så – hvad så?" udbrød jeg.

"Ja, så, monsieur, så spurgte hun, om De var i hotellet, og jeg sagde nej – De var gået ud, men jeg vidste ikke hvorhen, hvorpå hun gik hen til vinduet og stod og så ud af det en stund. Derefter vendte hun sig om imod mig og sagde: 'Min moder er blevet træt af sin spadseretur og har lagt sig til at sove; jeg går nu ud, men jeg vil ikke have, at hun skal forstyrres. Jeg skal skrive et brev med en forklaring, vær så god at give hende det, når hun vågner.' Hun var meget rolig, da hun sagde dette, monsieur. Hun satte sig ned og skrev, forseglede brevet og gav mig det. Derefter tog hun sin hat, der lå på bordet, samt sine handsker, og så – så gik hun bort fra hotellet, monsieur – –"

"Hvilken vej gik hun?"

"Hun gik, monsieur, i retning af stien, der fører ned ad højen. Nu gik der en time eller mere, og så ringede madames klokke. Jeg løb derop, hun sad i dagligstuen, og jeg gav hende brevet."

"Hvad sagde hun så til det?"

"Hun læste det og råbte "Ah!" som om hun var blevet meget tilfreds, hvorefter hun straks bestilte en vogn og sagde, at pigen skulle pakke al hendes og den unge dames bagage sammen. Hun fik et frygteligt hastværk og var i et strålende humør, og så skyndte hun hele tiden sådan på os, monsieur, at jeg slet ikke kunne passe Dem ordentligt. Til sidst kom hun, som De så, monsieur, af sted til hertugens slot."

Opvarteren tav, og jeg blev siddende tavs i dybe tanker.

"Er der ellers andet, De ønsker at vide besked om, monsieur?" spurgte han.

Nu kogte min længe undertrykte harme over igen.

"Ja, jeg ville gerne vide, hvad Djævelen alt dette skal betyde!" brølede jeg.

Opvarteren trådte med et meget medfølende udtryk nærmere. Jeg vidste, at han stadig havde betragtet mig som Marie Delhasses tilbeder. Nu betragtede han mig som en besejret rival – og mærkeligt nok havde jeg lidt af den samme fornemmelse selv.

"Der er én ting, jeg kan sige Dem, monsieur," bemærkede han. "Det var stalddrengen, der fortalte mig den. Brevet til mademoiselle Delhasse kom fra en vogn, der ventede nede ved bjergets fod, så den ikke kunne ses fra byen. Kusken havde rigtignok intet livré, men drengen siger, at hestene var hertugen af Saint–Maclous."

Jeg mumlede arrigt ved mig selv. Opvarteren ignorerede mine ord og vedblev:

"Og det var tydeligt, monsieur, at madame ventede at træffe sin datter, for jeg spurgte hende, om hun ville have en buket

roser med, som hun havde købt i byen, og så svarede hun: 'Ja, kom kun med dem; min datter vil vist gerne have dem'."

Det var tydeligt nok, hvilken formodning opvarteren var kommet til, men jeg kunne dog ikke rigtig slutte mig til den. For hvis Marie var taget til hertugen, hvorfor havde hun da ikke vækket moderen og taget hende med? At hertugen havde sendt sin vogn efter hende var rimeligt nok, at han havde beordret den til at holde uden for byen, var heller ikke usandsynligt, og at Marie havde fortalt sin moder, at hun var taget til hertugen, fremgik også klart af madames triumferende mine; men at hun virkelig var taget derhen, kunne jeg dog ikke tro. Pludselig kom jeg på en tanke.

"Sendte mademoiselle Delhasse noget svar tilbage på det brev, der kom fra vognen?" spurgte jeg.

"Ah, monsieur, det glemte jeg. Jo, hun skrev et svar, og buddet tog det med sig."

"Men så den dreng, De talte om, mere til vognen?"

"Han passerede ikke den vej tiere, monsieur."

Jeg var nu kommet på sporet af Maries planer. Hertugen havde sendt en vogn for at hente hende, og hun, der nu var alene og ikke kunne henvende sig til mig om råd og hjælp, havde besluttet ikke at tage med og ræd for at trodse ham, så meget mere, som hun ikke kunne vise ham halsbåndet, havde hun spillet ham et snildt puds. Hun må have sendt bud til hertugen, at hun skulle komme tillige med moderen, så snart de nødvendige forberedelser var truffet, derefter havde hun skrevet et brev til sin moder og ladet hende vide, at hun var taget med hertugens vogn og ventede, at hun, moderen, senere ville følge efter, og da hun således havde bragt begge parter på

falsk spor, havde hun taget sin hat på og var ganske roligt gået bort fra hotellet.

Men hvor var hun gået hen? Min slutningsrække blev brudt ved dette ene manglende led. Jeg så op på opvarteren, og i det samme forbandede jeg min letsindighed, for hans øjne var ikke længere fæstet på mit ansigt, de stirrede med et meget nysgerrigt blik på det røde etui, der lå på mit bord. For min opskræmte fantasi var det, som om kardinalens halsbånd glimtede ud gennem etuiet. Så galt var det naturligvis ikke, men et juveletui er nu en gang let at genkende, og jeg så øjeblikkelig, at opvarteren var på det rene med, at der var ædelstene i hans nærhed. Vore øjne mødtes. I min forvirring kunne jeg ikke andet end smile svagt og undskyldende. Opvarteren smilede også – men hans smil var medlidende. Han trådte mig et skridt nærmere, og med uendelig sympati i tonefaldet sagde han:

"Åh, monsieur, det skal De ikke tage Dem så nær. En kavaler som De vil let finde en anden dame, der sætter mere pris på en sådan present."

Trods min forfængelighed – og den blev alt andet end smigret ved den temmelig ynkelige rolle, jeg spillede i opvarterens fantasi – gik jeg straks ind på hans formodning.

"Ja, det er meget lunefulde væsener," sagde jeg med en skuldertrækning. "Men jeg vil ikke bryde mig mere om dem."

"Deri gør monsieur ret. De er én den ene dag og en anden den anden. Det er ikke værd at spilde en eneste tanke på dem, monsieur, endnu mindre sådanne kostbare sager. De vil vel spise til middag her, monsieur?" Her antog hans tone en meget trøstefuld klang.

"Ja, vist vil jeg spise til middag," svarede jeg, og med et sidste forståelsens trøsterige nik trak han sig tilbage.

I samme øjeblik sprang jeg som en vildkat løs på etuiet, der indeholdt kardinalens halsbånd, i den hensigt at gemme det forsvarligt i min lomme. Men atter blev jeg stående med det i hånden, hensunket i grublerier over, at jeg nu ikke kunne tilbagegive Marie Delhasse det, at hun var forsvundet, og at efter al rimelighed hertugen af Saint–Maclou om en tre–fire timer ville gennemsøge hele egnen og sætte alt i bevægelse for at finde den modvillige kvinde tillige med det, han skattede højst, kardinalens halsbånd. At give sit bedste familieklenodie bort uden at få noget for det er en temmelig ærgerlig sag, og en dame, der først modtager det, og siden efter forsvinder i det tomme rum med det, kan ikke gøre fordring på synderlig hensyntagen. Endnu værre, hvis det savnede klenodie hændelsesvis findes hos en herre, der er utilbøjelig til at give nogen forklaring om sin nærværelse, og som har udklædt sig som groom for at bedrage nævnte klenodies ejermand, og slet ikke har noget som helst at gøre der på stedet – når alt dette hænder, kan sagen blive temmelig broget for nævnte herre.

11. En meget snedig plan

Jeg må straks erkende, at jeg kunne have udvist en hel del mere skarpsindighed, og at der slet ikke ville have været noget vidunderligt i, om jeg havde gennemskuet eller anet Marie Delhasses hensigter. Jeg tvivlede ikke om, at Marie Delhasse ved en hastig flugt havde overskåret de bånd, der bandt hende til Avranches, og denne min overbevisning fæstnedes ved den omstændighed, at der gik et aftentog til Paris netop en halv time efter, at Marie var gået bort fra hotellet.

Under disse forhold var mit hverv – både det forpligtede og det rent frivillige – til ende, og den middag, som jeg satte mig ned til, havde en så opmuntrende virkning på mig, at jeg nu slet ikke mere fandt den opgave, på en skikkelig måde at blive skilt ved det besværlige klenodie så fortvivlet og håbløs, som den i min sultne tilstand var forekommet mig. Ja, nu så jeg endog udvej til rent lejlighedsvis at yde Marie en sidste tjeneste ved hos hertugen at frembringe en sådan ærgrelse og harme, at den, som jeg håbede, rent skulle betage ham lysten til at forfølge hende yderligere. Hvis jeg ved ét slag kunne gengive ham hans diamanter og overbevise ham, ikke om Maries dyd, men om hendes troløshed, så mente jeg nok at kunne blive et ringe redskab til at befri hende for hans påtrængenhed og skaffe hertuginden sine juveler tilbage – ja, mere end det, sætte hende i uantastet besiddelse af hendes hjem og husbond. Da jeg kom til at tænke på denne sidste mulighed, sagde jeg til mig selv, at jeg burde føle mig meget tilfreds, og jeg fandt mig til min overraskelse heller ikke meget utilfreds; til min

overraskelse siger jeg, for hertuginden havde jo dog behandlet mig meget skammeligt og havde ganske undladt at skatte det, jeg havde gjort for hende. Jeg blev ganske rød i hovedet ved at tænke på det blik, hun havde sendt Marie Delhasses ubehændige ambassadør.

Efter disse betragtninger og en god flaske burgunder, hvis fortjenester jeg også må anerkende, rejste jeg mig nynnende fra bordet og ville til at gå ovenpå. Idet jeg gik gennem korridoren, rakte portneren mig et brev og sagde, at det var kommet med en dreng, og at han intet svar skulle have tilbage. Jeg åbnede det. Det var overmåde kort og lød således:

"Jeg ønsker aldrig tiere at se Dem.

Elsa."

"Elsa" var hertuginden af Saint–Maclous fornavn. Jeg havde, da vi strejfede om i skoven, taget hendes lommetørklæde op, som hun havde tabt, og havde set nævnte navn broderet overmåde fint og kunstfærdigt på det, hvilken tilfældige oplysning jeg ikke havde glemt. Men hvorfor – lad dem, der er bevandrede i kvindens veje, svare på det, om de kan – hvorfor, for det første, skrev hun i det hele taget? Hvorfor, for det andet, meddelte hun mig, hvad der tydeligt nok var fremgået af hendes opførsel? Og hvorfor, for det tredje, ville hun på det dokument, der skulle gøre en ende på vort venskab, sætte et navn, som vort forhold ikke havde været varmt nok til at berettige mig til at bruge? Jeg kunne ikke give noget tilfredsstillende svar på et eneste af disse påtrængende spørgsmål. Men, hvorledes det nu ellers gik til, dette "Elsa", som det stod der alene, berøvet hele sit aristokratiske tilbehør, besad

en sælsom tiltrækning for mig og indeholdt en glæde, som det øvrige alt andet end smigrende indhold af billetten ikke helt kunne betage mig. "Elsa" ønskede aldrig at se mig tiere, det var kedeligt nok, men at det var "Elsa", der var så slem at ønske dette, var godt, og ved en løjerlig tankegrille kom jeg til den slutning, at det var en skæbnens forurettelse, at jeg ikke havde fået så meget som en linje fra – "Marie".

"Lad dem blot sejle deres egen sø," tænkte jeg, og jeg vidste ikke selv, hvem af dem der ærgrede mig mest. Men trods dette brev og trods denne forsvinden måtte min plan udføres, og så – hjem!

Planen var meget simpel. Jeg besluttede at tilbringe nattetimerne med en udflugt til hertugens slot. Jeg vidste, at gamle Jean sov i et lille hus, som lå omtrent en kilometer fra slottet. Her ville jeg opsøge den gamle tjener. Ham ville jeg overgive halsbåndet i dets etui uden at fortælle ham, hvad der var i det. Jean kunne derpå bringe det til sin herre og samtidig sige ham, at en herre, som havde forladt Avranches samme eftermiddag, havde sendt etuiet med et bud til hertugen, eftersom han havde grund til at antage, at det, som det indeholdt, tilhørte hertugen, og at denne rimeligvis ville blive meget glad ved at få det tilbage. Meningen med dette budskab var at underrette hertugen om, at Marie Delhasse ikke var flygtet ene, men at hun havde en kavaler, der kunne udføre hendes ærinde, og som ikke ville finde sig i, at hun beholdt diamanterne. Det voldte mig stor fryd at forestille mig, hvad hertugen ville føle ved dette budskab. På denne måde skulle altså diamanterne tilbagegives, hertugen ærgres, og jeg selv fries fra alle mine bryderier. Jeg har ofte senere syntes, at

planen var meget snildt udtænkt og vidnede om stort talent for intriger, et talent, som jeg ikke før havde lagt for dagen.

Når planen var lykkelig udført, ville jeg naturligvis så hurtigt som muligt den følgende dag forsvinde.

Da kirkens ur slog ti, gik jeg ned fra mit værelse. Jeg havde iført mig en let, kort overfrakke, som var knappet helt op i halsen. Jeg meddelte opvarteren, at jeg vistnok kom sent hjem, og fik derfor en smæklåsnøgle udleveret, hvorpå jeg forlod min høflige ven, der øjensynlig troede, at jeg ville foretage en ensom spadseretur langs med bugten. Derefter gik jeg hurtigt ad gangstien ned ad bjerget. Hvis den slutning var rigtig, som jeg drog af det første, jeg så, da var det meget heldigt for mig, at jeg kom bort en kort tid. For da jeg endnu var henved tredive meter fra landevejen, kørte der en vogn forspændt med to heste hen ad vejen i fuld fart ind mod byen. Jeg kunne naturligvis ikke se, hvem der sad indeni, men der sad to mænd på bukken, og der var bagage spændt oven på ruffet. Det forekom mig ganske bestemt, at det var den samme vogn, som havde bortkørt madame Delhasse for nogle timer siden. Hvis det forholdt sig så, og hvis bagagen tilhørte den gode dame, da måtte hun kun have fået en temmelig kølig modtagelse af hertugen, og det var rimeligt at antage, at hun nu vendte rasende og mistænksom tilbage. Jeg var derfor glad ved, at jeg undgik hende, for hvis hun søgte efter forklaringer, da bildte jeg mig ind, at hun først og fremmest ville søge dem hos mig.

Jeg gik som sagt rask til, og efter en god times forløb nåede jeg hen til det sted, hvor vejen drejede om, og begyndte derefter at gå op ad bjerget. Et par kilometer længere oppe kom jeg til en gangsti, og da jeg af dens retning ifølge mit kendskab til

lokaliteterne antog, at man ad den måtte kunne skyde genvej til slottet, drejede jeg af fra vejen og fulgte den, idet jeg tænkte, at det i grunden var godt gjort af min ven og efterfølger Pierre, at han straks ved sit første besøg på stedet kunne tænke sig til, at denne sti måtte føre op til slottet, for det var den, han var kommet ad, da han traf mig.

Efter fyrre minutters forløb nærmede jeg mig meget forsigtigt og med alle sanser spændte Jeans lille hus. Han lå naturligvis i sin søde søvn, og jeg frygtede for, at der skulle en god del larmende banken til for at få ham vækket af den.

Det var mig derfor en meget stor lettelse, da jeg opdagede, at han – enten det nu var, fordi han troede sine medmennesker så godt, eller fordi han intet ejede, der var værd at stjæle – havde ladet gangdøren være uaflåset. Jeg lukkede den sagte op og trådte ind. En søvnig lygte brændte på et lille bord tæt ved den hendøende skorstensild; men dens lys var dog tilstrækkeligt til at overtyde mig om, at min ufrivillige vært ikke befandt sig i værelset. Jeg gik derfor tværs over det hen til døren på den modsatte væg. Døren åbnedes ved et let tryk; alt var mørkt indenfor. Jeg lyttede efter en sovendes åndedrag, men kunne intet høre. Jeg gik da tilbage, tog lygten og lyste op i værelset. Jeg fik straks øje på den lave stråseng, som stod henne i krogen, men Jean lå ikke i den – og havde heller ikke ligget i den, siden den blev redt sidst. Og dog var hans sengetid otte eller halv ni, mens klokken nu var lige ved et. Jean havde taget sig en udgangstur, det var tydeligt nok, men hvad var det for et ærinde eller en fornøjelse, der optog ham? Jeg tilstår, at jeg blev meget ærgerlig. Min plan, som jeg havde været så stolt af, var nu

ganske tilintetgjort, blot fordi Jean havde fundet på ikke at være hjemme.

Hvad i alverden, spurgte jeg mig selv igen, kunne dog holde den gamle fyr borte fra hans gode seng? Pludselig kom jeg på den tanke, at han naturligvis havde ledsaget madame Delhasse tilbage til Avranches, for at han kunne melde sin herre, hvad de der fik opsporet om Maries forsvinden. Han havde temmelig sikkert været den ene af de to mænd på bukken. Denne tanke forjog forundringen over hans fraværelse, men ikke min ærgrelse. Jeg vidste slet ikke, hvad jeg skulle gøre! Skulle jeg vente? Jean kunne ikke læse, og det gik derfor ikke an at efterlade etuiet med en skrevet forklaring.

Jeg gik tilbage til det forreste værelse og satte lygten på dens plads. Jeg tog derpå en slurk af min flaske og røg en pibe. Med et sidste ærgrelsens suk tog jeg derpå atter staven i hånd, rejste mig og gik hen imod udgangen.

Ah, hør! Det var jo fodtrin, der lød uden for døren!

"Gud ske lov, der kommer endelig det gamle fæ!" mumlede jeg.

Trinnene kom nærmere, og jeg lyttede til dem, men idet jeg lyttede, svandt den tilfredshed, der havde grebet mig, lige så pludseligt, som den var kommet, for hvis dette var gamle Jean, der kom, så kunne jeg ikke kende forskel på en elefants trin og en balletdansers! Og så – før jeg fik tid til at tage nogen beslutning eller gøre andet end at stå og stirre midt i værelset, blev døren atter lukket op, og ind trådte – hertugen af Saint–Maclou!

12. Som en besat

Det svage lys tillod mig i det første øjeblik dog ikke at se mere, end at det var en mandsperson, der trådte ind.

"Nå, Jean, hvad nyt?" spurgte hertugen og trak døren til efter sig.

"Det er ikke Jean," sagde jeg.

"Hvem Djævelen er De da, og hvad gør De her?" Med disse ord trådte han hen imod mig og holdt lygten i vejret. "Hvad driver De omkring efter her?" spurgte han derefter med et overraskelsens sæt.

"Og jeg er heller ikke George Sampson," sagde jeg med rolig fatning. Jeg var ikke oplagt til at spille komedie længere. Da jeg nu engang skulle have med ham at gøre igen, ville jeg optræde som mig selv.

Hertugen målte mig fra top til tå. Han snoede sit overskæg, og et let smil viste sig om hans tykke læber.

"Da er det dog som George Sampson, jeg kender Dem," sagde han, men i en helt anden tone. Han talte nu som til sin ligemand – til en fjende måske, men dog til en ligemand.

Jeg blev noget forvirret, men et øjeblik efter lettede han selv situationen for mig.

"De skal ikke gøre Dem nogen ulejlighed med benægtelser," sagde han. "Lafleurs beretning om herren i Avranches samt hans beskrivelse af ham forekom mig straks påfaldende, og så for resten var der to ting til."

Han satte sig på en stol. Jeg lænede mig op mod væggen.

"For det første," fortsatte han, "kender jeg alt for godt min kone, og for det andet er en hemmelighed, der er betroet til fire tjenestefolk –! De har på ære været meget åbenhjertig, monsieur."

"Jeg har ikke begået noget urigtigt," sagde jeg, om end, det indrømmer jeg, i en alt andet end overbevisende tone.

"Hvorfor da denne maskerade?" svarede han hurtigt, idet hans udfald straks gjaldt mit svage sted.

"Fordi De var bekendt som umedgørlig."

Hans smil blev noget bredere.

"Ja, det er ægtemandens gamle forseelse – ikke sandt?" sagde han. "Nu vel, monsieur, jeg er ikke dommer, og det er ikke min hensigt at forhøre Dem nærmere om sagen. Jeg vil ikke friste Dem til benægtelser."

Jeg bukkede. Hans høflige optræden var en stor overraskelse for mig.

"Hvis det var det eneste, da ville jeg ikke opholde Dem i ti minutter," fortsatte han. "Jeg antager nemlig, at en af mine venner ville finde Dem, hvis han skulle bringe Dem en anmodning fra mig?"

"Ja, sikkerlig. Men tør jeg spørge, hvorfor De, når dette har været Deres hensigt, har opsat det så længe? De anede dog, at jeg var i Avranches. Hvorfor da ikke sende bud efter mig?"

Hertugen tyggede på sin knebelsbart.

"Jeg ved ikke Deres navn, monsieur," bemærkede han.

"Mit navn er Aycon."

"Navnet kender jeg," her bukkede han let. "Nå – jeg sendte ikke bud til Dem i Avranches, fordi jeg var optaget andet steds."

"Det glæder mig, at De tager det hele så let," sagde jeg.

"For resten, monsieur Aycon, er der ikke, før De spørger mig, et spørgsmål, som jeg kunne stille Dem? Hvorfor er De kommet her i nat?" Idet han sagde dette, forsvandt hans smil.

"Jeg kan ikke svare andet på det, end at jeg ville tale med Deres tjener Jean."

"Hvorfor, monsieur – sig mig, hvorfor. Jeg har ret til at spørge Dem hvorfor!" Nu blev hans stemme fuld af vrede.

Jeg ville til at give ham et åbent og ærligt svar. Min hånd var på vej ned til stedet, hvor jeg følte det røde etui trykke mod min hofte, da han sprang op og gik lige hen til mig, idet han i en rasende tone udbrød:

"Svar mig! Svar mig! Jeg spørger Dem slet ikke om min hustru, jeg bryder mig ikke en døjt om den lille, tomme papegøje. Svar mig, monsieur, så sandt, som De har Deres liv kært! Hvad ved De om Marie Delhasse?"

Han stod foran mig med opløftet hånd, som om han havde i sinde at slå mig. Jeg rørte mig ikke, og vi så hinanden stift ind i øjnene. Ved en kraftanstrengelse lagde han bånd på sig selv; men hans hænder rystede, da han vedblev:

"Den gamle heks, som kom her i aftes og vovede at vise sit snavsede fjæs uden at have datteren med – hun fortalte mig om Deres passiaren og spadseren. Pigen var villig til at komme. Hvem holdt hende tilbage? Hvem bragte hende på andre tanker? Hvem andre har kunnet gøre det, end De – De – De?"

Atter blev han helt overvældet af sit raseri, og han var lige ved at slå mig i ansigtet.

Mine hænder hang slappe ned, og jeg lænede mig skødesløst mod væggen.

"Ja, Gud ske lov," sagde jeg, "jeg tror nok, at det var mig, der holdt hende tilbage, jeg tror, jeg bragte hende på andre tanker. Jeg gjorde i alt fald mit bedste, og der var ikke andre end mig til stede."

"De tilstår det?"

"Jeg tilstår det, De beskylder mig for, men intet andet."

"Hvad har De gjort ved hende? Hvor er hun nu?"

"Det ved jeg ikke."

"Ah!" råbte han i rasende vantro, "De ved det ikke – hvad?"

"Nej, men selv om jeg vidste det, ville jeg ikke sige det."

"Det er jeg vis på," snerrede han. "Det er den slags, en mand holder for sig selv – ikke sandt? Men ved Himlen, De skal komme til at sige mig det, før De forlader dette sted, eller –"

"Vi har allerede én god grund til strid," afbrød jeg ham. "Hvad skal vi så med en anden?"

"En god grund?" gentog han i en spørgende tone.

Jeg tror virkelig, at han i øjeblikket havde glemt det. Hans lidenskab for Marie Delhasse og raseriet over at have mistet hende fyldte hele hans sind.

"O ja," fortsatte han – "hertuginden? Det er sandt, monsieur Aycon. Den kan være lige så god som den virkelige."

"Hvis *den* ikke er en virkelig grund, så kender jeg ingen sådan," sagde jeg.

"Har De ikke sagt mig, at De holdt hende tilbage fra mig?"

"Ikke for min egen skyld."

Han trådte et skridt tilbage og smilede hånligt.

"En mand er nødt til at forsikre, at damen er dydig," sagde han; "men behøver han at holde så meget på sin egen dyd?"

"Det træffer sig nu således her, at der ikke er spørgsmål om nogen dyd," bemærkede jeg.

Jeg antager, der var noget i min tone, som tiltrak sig hans opmærksomhed, for hans spottende mine blev afløst af et forvirret blik, og hans næste spørgsmål blev fremsat i en mere dæmpet tone.

"Hvorfor blev De i Avranches?"

"Fordi Deres hustru bad mig om det," sagde jeg. Svaret var sandt nok, men da jeg ville være ganske ærlig og oprigtig, tilføjede jeg: "Og senere udtalte mademoiselle Delhasse det samme ønske."

"Min hustru og mademoiselle Delhasse – De er nok ret en damernes ven."

"Der er knapt med ærlige mænd i denne egn," sagde jeg; jeg begyndte at blive vred.

"Hvis De skulle være en af dem, håber jeg snart at skulle gøre dem én færre," sagde hertugen.

"Det er vel ikke værd, at vi står og trættes mere om det," sagde jeg, idet jeg satte mig på låget af en kiste, der stod ved skorstenen. Men hertugen sprang frem og greb mig i armen, idet han i ustyrligt raseri atter råbte:

"Hvor er hun?"

"Hun er i sikkerhed for Dem, håber jeg."

"Ah, og der vil De beholde hende."

"Som jeg siger Dem, ved jeg intet andet om hende, end at hun gerne vil blive ved at være en ærlig pige, når De vil lade hende være i fred."

Han stod endnu og holdt fast på min arm, og jeg lod ham beholde den. Manden var næppe sig selv, således var han besat

af sin lidenskab. Men ved mine sidste ord stjal den forbavselse, som jeg engang før havde set, sig atter frem i hans øjne.

"De må ikke vide, hvor hun er," sagde han med et stift blik ind i ansigtet på mig, "men – men –"

Han brød af og lod sætningen være ufuldendt. Derefter udbrød han atter:

"I sikkerhed for mig? Jeg ville gøre livet til et himmerig for hende."

"Ja, det er den gamle snak," sagde jeg.

"Er en ting måske løgn, fordi den er sagt før? Der er intet i verden, som jeg ikke ville give hende – intet, som jeg ikke har tilbudt hende." Derefter så han atter på mig og gentog: "De må vide, hvor hun er." Hvorpå han hviskede: "Hvorfor er De ikke hos hende?"

"Jeg ønsker ikke at være hos hende," sagde jeg. Alle andre grunde ville have været spildt på ham.

Han lod sig falde ned på stolen igen og sank sammen, idet han åndede dybt og hastigt. Han var mærkelig forvandlet, der var ikke spor tilbage af den kolde, barske mand, der for en kort tid havde været min principal og hertugindens spottende husbond. Hvad der så end kunne siges om hans lidenskab, så kunne jeg ikke tvivle om, at den opfyldte hele hans sjæl. Retfærdiggøres kunne han ikke, men jeg fandt dog undskyldning for ham i mit hjerte, for det slog mig – det kom over mig som en sælsom, pludselig åbenbaring, idet jeg sad og så på ham, at havde han skænket hertuginden en sådan kærlighed, da ville den snakkesalige, lille dame være kommet i stor forlegenhed. For hende passede det bedst at dvæle i en lystig og glad mellemverden, hun duede hverken til at stige til

Himlen eller synke ned i Helvede. Men i en af disse hørte hertugens lidenskab hjemme.

Han tog sig sammen, bøjede sig frem imod mig og sagde:

"De har boet i det samme hus som hun og har talt med hende. Og De sværger, at De ikke elsker hende? Hvad? Er Elsas lille skikkelse kommet imellem?"

Han sagde dette i en meget hånlig tone. Det lod til, at han harmedes på mig. Ikke fordi der var sandsynlighed for, at jeg elskede hans hustru (sligt ville han dog ikke tro), men fordi jeg var så blind ikke at elske Marie.

"Jeg elskede hende ikke!" svarede jeg med rynket pande og med langsomme ord.

"De har aldrig følt Dem tiltrukket af hende?"

Dette spørgsmål besvarede jeg ikke. Jeg blev siddende tavs med rynket pande, indtil hertugen atter talte – denne gang i en dyb, hæs hvisken:

"Og hun – hvad siger hun til Dem?"

Jeg så op med en studsen og mødte hans spørgende, harmfulde stirren. Jeg rystede på hovedet; hans spørgsmål var noget nyt for mig – nyt og forvirrende.

"Det ved jeg ikke," svarede jeg, og derefter sad vi tavse i flere minutter.

Så rejste han sig endelig brat og stillede sig foran mig.

"Monsieur Aycon," sagde han i den rolige tone, hvormed han havde begyndt vor besynderlige samtale, "jeg var før lige ved at begå en rå handling, hvad jeg ellers ikke har for skik. Vi må udfægte vort mellemværende på en passende måde. Har De nogen venner her i nærheden?"

"Nej, jeg er ganske ukendt her," svarede jeg.

Han tænkte sig lidt om og fortsatte så:

"Der ligger et regiment indkvarteret i Pontorson, og jeg har bekendte mellem officererne. Hvis det konvenerer Dem, vil vi køre derover, der vil vi finde gentlemen, som kan bistå os."

"De har altså besluttet at slås?" spurgte jeg.

"Ja," svarede han og kneb læberne sammen. "Er der ikke mere end nok, vi kan slås om?"

"Jeg kan naturligvis ikke nægte, at De har et påskud."

"Og jeg, monsieur Aycon, ved, at jeg også har en grund. Konvenerer det Dem nu til morgen?"

"Den er lige ved to nu."

"Ja, – vi har da tid til at tage os et lille hvil. Så vil jeg lade spænde for en vogn, og vi kan køre over til Pontorson sammen."

"De mener, at jeg skulle blive i Deres hus?"

"Ja, hvis De vil gøre mig den ære. Jeg ønsker at få ende på denne sag straks for at få frie hænder."

"Jeg tager mod Deres tilbud."

"Det ville også knibe for Dem at nå tilbage til Avranches, hvis De, som jeg antager, er kommet til fods. Åh, men De har jo endnu ikke fortalt mig, hvorfor De ville tale med Jean." Dermed rettede han atter sit spørgende blik imod mig, idet han gik hen imod hyttens dør.

"Det var –" begyndte jeg.

"Vent – De kan fortælle mig det oppe i min bolig, skal jeg gå foran? Ah, De kender jo ellers nok vejen?" Dermed smilede han mørkt.

Efter at have bukket for ham gik jeg bag efter ham hen ad den lille sti, hvor jeg før havde ventet på hertuginden, og hvor Pierre, den ny tjener, havde truffet mig. Der veksledes slet intet

ord imellem os, mens vi gik. Hertugen gik op til indgangsdøren og lukkede den op. Vi trådte ind. Ingen viste sig, og vi gik tværs over den svagt oplyste forhal ind i det lille værelse, hvor der havde været dækket aftensbord til tre (tre, der skulle have været fire) den aften, da jeg var kommet dertil.

Nu stod der steg, brød og vin på bordet, og med en høflig håndbevægelse indbød hertugen mig til at tage plads og spise. Jeg var træt og sulten, og jeg tog derfor straks en skive brød og skænkede mig noget vin.

"Hvem kan dog opholde Jean?" spurgte hertugen, idet han satte sig ned. "Måske har han fundet hende!" og et glimt af inderligt håb lyste frem i hans øjne.

Jeg sagde intet til denne bemærkning – hvad nytte var det også til? Jeg tyggede på mit brød og drak min vin og kom ved en naturlig idéassociation til at tænke på Gustave de Berensac og hans afsky for det bord, der kun var dækket for tre. Straks derpå lagde jeg min serviet, og hertugen rakte mig sin cigaretæske.

"Og nu, monsieur Aycon, hvis jeg ikke opholder Dem –"

"Jeg føler mig slet ikke søvnig," sagde jeg.

"Det er jo heller ikke mere for den ene af os end for den anden," sagde han og trak på skuldrene. "Nu vel da, hvis De ikke har noget imod det – naturligvis kan De sige nej, hvis De synes – kunne jeg nok lide at høre, hvad der midt om natten har fået Dem til at vandre til fods fra Avranches til Jeans bolig."

"Det skal jeg sige Dem. Jeg ønskede ikke at træffe Dem, hvis jeg kunne undgå det, og derfor søgte jeg gamle Jean i den hensigt at lade ham gå med et bud til Dem."

"Hvad vil det sige?"

"For at tilbagegive Dem noget, som er blevet efterladt i mit værge, og som De har mere ret til end jeg."

"Må jeg spørge, hvad det er?" spurgte han, øjensynlig en del forvirret. Det faldt ham aldrig ind, hvad det var.

"Dette," sagde jeg, idet jeg tog det røde læderetui op af lommen og lagde det på bordet foran ham, hvorpå jeg stak cigaretten mellem læberne og lænede mig tilbage i stolen.

13. En betimelig våbenhvile

Lige straks tror jeg nok, at hertugen af Saint–Maclou, som man siger, ikke kunne tro sine egne øjne. Længe sad han og så fra mig til det røde etui, og fra det røde etui til mig. Derpå udstrakte han langsomt og nølende hånden og trak det nærmere til sig, indtil det befandt sig inden for den cirkel, der dannedes af hans udspredte arme, og lige under hans stirrende blik. Det lod til, at han gyste tilbage for at åbne det, men til sidst trykkede han dog med en frygtsom, dulgt bevægelse med fingrene på fjederen; låget sprang op og viste ham kardinalens halsbånd.

"Det var et højt bud! Sært nok, at De ikke kunne købe hende for det!" sagde jeg.

Det lod ikke til, at han ænsede min spot, og det var med klangløs, forvirret og tung stemme, han langsomt spurgte mig:

"Gav hun Dem det, for at De skulle give mig det?"

"Hun gav mig det, for at jeg skulle give Deres hustru det."

Det gav et sæt i ham, og han så op. Jeg fortsatte:

"Men Deres hustru ville ikke tage det af hende, og da jeg så vendte tilbage fra mit ærinde, var hun taget bort – hvorhen ved jeg ikke. Derfor besluttede jeg at sende det tilbage til Dem."

Han fulgte ikke eller ænsede i alt fald kun meget lidt min korte forklaring. Han gentog end ikke sit udråb om, at jeg kendte Maries opholdssted. Hans tanker kredsede om et andet punkt.

"Hvorledes vidste De, at hun havde det?" spurgte han.

"Jeg fandt hende siddende med det foran sig på bordet –"

"De fandt hende?"

"Ja, jeg gik ind i hendes værelse og fandt hende, som jeg siger. Hun sad og hulkede, og jeg fik hele dets historie ud af hende."

"Hun fortalte Dem den?"

"Ja, og at hun var bange for at sende det tilbage, da De i så fald gerne kunne komme og overvinde hendes modstand. Jeg antager, at De har skræmt hende. Men hun ville hverken beholde det eller –"

"De bad hende om ikke at gøre det," indskød han i en hurtig, dæmpet tone.

"Ja, det vil jeg ikke nægte. Der skulle ikke megen skarpsindighed til at se, hvad der var ment med, at hun skulle beholde det."

Hans mund fortrak sig, jeg så, hvorledes stormen rejste sig i ham på ny. Men han holdt den dog nede en kort stund endnu.

"Holder De mig for en dosmer?" spurgte han. "Er jeg en dreng – kender jeg intet til mændene heller?"

Han endte med en hæslig latter og begyndte derpå igen at rive i sin knebelsbart med sin rystende hånd.

"De kender vel," sagde jeg, "det slette hos begge; og af dette er der utvivlsomt ikke så lidt."

I dette selv samme værelse havde hertuginden kaldt Gustave de Berensac for en prædikehest. Hendes mand kom nu omtrent med den samme bebrejdelse mod mig.

"En sådan prædiken lyder smukt i Deres mund," sagde han.

Dermed var hans selvbeherskelse forbi. Med en hurtig bevægelse af armen fejede han halsbåndet hen ad bordet, bort fra sig, så at etuiet raslede hen ad bordpladen, lå og vippede et

øjeblik på dens kant og derpå faldt klirrende på gulvet, mens hertugen råbte:

"Gid Djævelen annamme både det og Dem. De har taget hende fra mig."

Der var fare – der var noget stærkt hen efter vanvid – i hans udseende, idet han sprang op, stillede sig foran mig og vedblev i en tone, der vel var dæmpet, men tillige fuld af et raseri, der fortrak hans ansigt og gjorde ham ganske bleg:

"Er De en løgner eller en tåbe? Har De taget byttet for Dem selv, eller er De dum nok til ikke at se, at hun har forsmået mig – og det elendige halsbånd – for Deres skyld – fordi hun er blevet indtaget i Dem? Min Gud, og jeg har nu i hele to år sat mit liv ind på dette! Men så kommer De og træder imellem. Hvorfor holder De Dem ikke til min kone? Hende måtte De med fornøjelse tage – skønt jeg alligevel for mit navns skyld måtte have skudt Dem. Skal De nu have Marie med – skal De?"

Han var aldeles vanvittig i det øjeblik. Men hans ord fik vægt ved hans lidenskabs styrke og blev sande ved dens skarpsyn, deres storm rev mine tanker med og førte dem til en slutning, jeg ikke før havde vovet at gøre – nej, en slutning er dog måske for meget sagt, for jeg tvivlede endnu lidt; men jeg tvivlede kun som den, der vil nægte, ikke bortlede en tanke. Jeg sad tavs og så – ikke på ham, men på kardinalens halsbånd, der lå på gulvet.

Pludselig, mens jeg endnu var optaget af mine tanker og sad helt forvirret over det, der var afsløret for mig, og før jeg kunne røre mig, var hans fingre på min strube, og hans ansigt tæt ved mit, stirrende og arbejdende, idet han lagde al sin kraft i sine arme for at kvæle mig. For sin hustru – og sit navn – ville han

duellere; men for Marie Delhasses skyld ville han myrde et menneske, som han selv havde indbudt til sit hus. Jeg rejste mig med stort besvær, mens hans hænder lå om min hals, hvorefter jeg udstrakte mine arme, greb ham under armhulerne og kastede ham tilbage mod bordet; han ravede hen til et stort skab, der stod ved væggen, og som han lænede sig op imod.

"Jeg vidste, De var en slyngel," sagde jeg; "men jeg troede dog, De tillige var en gentleman." (Jeg standsede ikke for nøjere at tænke over den teori, som disse ord indeholdt.)

Han lænede sig op mod skabet, rød af anstrengelse og pustede; men han gik ikke mere løs på mig. Han fo'r med hånden over panden og sagde derpå i en hæs, klangløs tone:

"De skal ikke slippe levende herfra."

Idet han derpå pludselig huskede sig om, greb han med hånden i lommen og tog en nøgle frem. Han stak den i låsen på en af skabets skuffer, men famlede efter nøglehullet og ramte fejl flere gange. Derefter åbnede han skuffen, tog et par pistoler frem og lagde dem på bordet.

"De er ladt," sagde han. "Værsgod at undersøge dem selv."

Jeg rørte mig ikke, men jeg tog min egen lille ven op af lommen.

"Bliver jeg angrebet," sagde jeg, "skal jeg vide at forsvare mig, men jeg går ikke ind på at duellere her uden vidner, midt om natten og i Deres eget hjem."

"De kan kalde det, hvad De vil da," svarede han, idet han snappede den ene pistol fra bordet.

Han var aldeles utilregnelig. Jeg tror, at han et øjeblik efter ville have skudt, og jeg måtte da også have givet ild eller være gået i døden som et får, der går til slagteren. Men idet han talte,

kom der en lyd, lige netop hørlig, der bragte ham til at holde inde, med højre hånd hævet halvvejs oppe i skulderhøjde.

Så svag lyden var, så ringe afbrydelse man end måtte antage, den ville gøre i en vanvittigs rasen, var den dog tilstrækkelig til at standse ham, at kalde ham tilbage til bevidsthed om, at der var andre ting til i verden end hans morderiske lidenskab og den mand, der efter hans mening havde krydset den.

"Hvad er det?" hviskede han.

Det var den sagteste, lempeligste banken på døren – en banken, der, idet den bad om opmærksomhed, dog tillige syntes at være bange for at blive hørt. Den blev gentaget – lidt højere og dog endnu næppe hørligt. Hertugen tog pistolerne op fra bordet og listede sig på tåspidserne tilbage til skabet, hvor han blev stående med hånden nede i den åbne skuffe. Jeg lod mit våben glide ned i lommen. Derefter trådte han sagte hen over gulvet til døren.

"Åh, vent et øjeblik endnu," hviskede jeg.

Dermed bukkede jeg mig, tog kardinalens halsbånd op og lagde det tilbage der, hvor det havde ligget før, idet jeg tillige med en hastig bevægelse af foden stødte etuiet ind under bordet, thi efter et forståelsens nik fra hertugen var denne allerede ved at åbne døren. Jeg trak mig ind i skyggen bag ved den og ventede.

"Hvad vil du?" spurgte hertugen.

I det samme smuttede en pige hastigt ind i værelset og lukkede skyndsomt og sagte døren efter sig. Nu så jeg hendes ansigt; det var min gamle veninde Suzanne. Da hendes øjne faldt på mig, fo'r hun overrasket sammen, hvad da heller ikke var så sært; men den forsigtighed og frygt, der havde fået hende

til at banke næsten lydløst, holdt hende nu også fra at udstøde noget skrig.

"Bryd dig blot ikke om ham," sagde hertugen. "Det er noget, som ikke vedkommer dig. Hvad vil du?"

"Tys! Tal sagte. Jeg tænkte nok, at De var oppe endnu, for De bad mig jo om at fylde lampen og lade den stå og brænde. Der er noget – som – som ikke er rigtigt fat."

Hun talte i en hurtig, indtrængende hvisken, og hun var så ophidset, at hun slet ikke tænkte på at vise nogen ærbødighed.

"Ikke rigtigt fat? Hvor? Mener du her?"

"Nej, nej. Her har jeg ingenting hørt. Men i hertugindens påklædningsværelse – det ligger lige under mit soveværelse. Jeg vågnede for en halv time siden, og så hørte jeg en lyd dernede fra. Det var en lyd som af en sagte hamren, og bagefter lød det, som om nogen raspede med en fil, og jeg syntes også, jeg hørte nogen gå omkring, men meget forsigtigt."

Både hertugen og jeg lyttede meget opmærksomt til dette.

"Jeg blev meget forskrækket og lå stille en tid; men så stod jeg op – for lyden blev ved – og tog nogle klæder på og gik ned."

"Hvorfor kaldte du ikke på tjeneren? Det er vel tyve?"

"Jeg gik også hen til tjenerværelset; men døren var låset, og jeg kunne ikke få dem vækket. Jeg turde ikke banke ret hårdt; men gennem en sprække under døren så jeg, at der var lys inde i værelset, og havde de været vågne, ville de have hørt det."

"Måske var de der slet ikke," bemærkede jeg.

Suzanne sendte mig et hastigt blik, derefter sagde hun:

"Jernskabet med hertugindens juveler er indmuret i væggen inde i hertugindens påklædningsværelse – og – og det ved Lafleur besked om."

Hertugen havde med rynket pande hørt på hende; men nu kom der et smil frem om hans læber, og han sagde:

"Ja, vist så – juvelerne er derinde."

"Kardinalens halsbånd?" hviskede Suzanne.

"Ja," sagde hertugen, hans øjne mødte mine, og vi smilede begge to. Nogle få minutter før ville jeg ellers have forsvoret, at vi skulle blive fælles om en spøg – selv om den var temmelig mørk.

"Monsieur Aycon," sagde han, "kunne De have lyst til at hjælpe mig at undersøge denne sag lidt nærmere? Det kan jo godt være, at det hele kun er indbildning –"

"Nej, nej, jeg hørte det ganske tydeligt," forsikrede Suzanne ivrigt.

"– Men man kan jo aldrig være sikker på de bæster til tjenere," fortsatte han.

"Jeg er til tjeneste," sagde jeg.

"Vor forretning," sagde han, "kan jo vente."

"Ja, det er det bedste, at den venter."

Han tog en pistol op af skuffen og lukkede derefter denne i lås; derefter vendte han sig mod Suzanne og sagde:

"Nu må du hellere gå ind i seng."

"Åh – jeg tør ikke – jeg tør ikke!"

"Så bliv her og forhold dig rolig – husk, ikke en lyd!"

"Giv mig en pistol," bad hun.

Han lukkede atter skuffen op og gav hende, hvad hun bad om. Så gjorde han tegn til, at jeg skulle følge ham, hvorpå han åbnede døren, og vi trådte sammen ud i den mørke forhal. Hertugen lagde sin hånd på min og hviskede:

"Det er halsbåndet, de vil have fat i."

Med stor forsigtighed famlede vi os lydløst frem gennem hallen til foden af den store trappe. Her stod vi stille og lyttede. Der var intet at høre. Vi listede os op til den første afsats, og hertugen drejede brat af til højre. Vi var nu i en kort korridor, der løb i nord og syd. Fire-fem skridt foran os var en anden passage, der førte til den vestlige fløj af slottet. Der var et vindue lige tæt ved os, hertugen åbnede det sagte, og lige over for, godt fire meter fra os, var der et andet vindue i den vestre fløj. Der var tykke gardiner for dette vindue, så at intet lys kunne skinne ud igennem det. Men idet vi stod og lyttede, begyndte lyden igen – først den svage, dæmpede hamren og derefter filens raspen. Hertugen holdt endnu fast i min arm, og vi blev stående ubevægelige. Lyden blev ved en tid, så hørte den op. Der blev en stund dyb stilhed. Derpå hørtes endelig et skarpt, om end ikke højt "knæk!", og nu hviskede hertugen til mig:

"De har fået skabet åbnet. Nu vil de finde det lille, transportable skrin, som halsbåndet plejer at ligge i."

Jeg kunne skimte et fornøjet smil på hans blege ansigt. Før jeg fik sagt noget, vendte han sig om og begyndte at liste sig tilbage. Jeg fulgte efter ham. Vi steg ned ad trappen til forhallen. Ved trappens fod drejede han brat af til venstre og blev stående i fordybningen under trappen.

"Her vil vi vente. Er Deres pistol i orden?"

"Ja, den er parat," sagde jeg.

Mens jeg talte, hørtes en yderst svag lyd fra det øverste af trappen, og den begyndte at knirke under en gåendes trin. Jeg stod lige op ad hertugen og følte, at han gennemrystedes af en undertrykt latter. Under alt dette lå kardinalens halsbånd og

trykkede mod mine nederste ribben under den tætknappede overfrakke.

14. For en tom æske

Når jeg ser tilbage på den række begivenheder, jeg her skildrer, og søger at genkalde mig de følelser, der rørte sig hos mig under deres forløb, bliver jeg højst forbavset og på en måde skamfuld ved at finde, hvor svag min afsky for hertugen af Saint-Maclou var. Min indignation mangler ikke tøjlerne, men pisken, og jeg må ophidse mig selv til en sømmelig grad af harme og misbilligelse. Den dulgte venskabsfølelse, jeg nærer for ham – for meget mindre end dette er det ikke, jeg må bekende mig skyldig i – tilskriver jeg dels åbenbarelsen af en lidenskab hos ham, der gør ham omtrentlig uansvarlig for det onde, han havde i sinde, og dels og endnu mere denne nats hændelser, hvor jeg på en måde var hans kammerat og fælles med ham om oplevelserne. At have stået ryg mod ryg med en mand, det gør én blind for hans fejl – og hertugen udviste ikke alene en koldblodighed og et mod, som jeg ikke havde tvivlet om at finde hos ham, men tillige en snarrådighed og iver, der altid udmærker deres mand, men bliver endnu mere fortjenstfulde, når de følger oven på en sådan paroksysme, som jeg havde set ham ligge under for.

Tavse og stille stod vi under trappen, hvis trin over vore hoveder knagede under de mænd, der steg ned ad dem. Hertugens hånd var om min arm og holdt mig tilbage, og han lod den blive der, indtil fødderne var passerede hen over vore hoveder, og de sagte trin hørtes på forhallens stenfliser. Vi stak vore hoveder frem og søgte at se gennem mørket. Jeg skimtede to mandsskikkelser, den ene bag ved den anden, gå hen imod

indgangsdøren. Den forreste og højeste af dem lukkede lydløst denne op, og hans kammerat, der, som jeg nu ved det indstrømmende svage lys bemærkede, bar et lille skrin, ventede et øjeblik på tærsklen. Derefter trådte de ud og lukkede døren omhyggeligt efter sig.

Men hertugen vedblev at holde mig tilbage, og vi blev stående endnu tre eller fire minutter. Så hviskede han: "Kom!" og vi listede os tværs over forhallen bag efter dem ud i det fri. Klokken må den gang have været halv tre; der var ingen måne, og det var derfor temmelig mørkt. Hertugen drejede om til venstre og gik foran mig hen til den omtalte skovsti, og der så vi omtrent to hundrede meter foran os et svagt lysskær, der kom fra en lille lygte.

Jeg kunne skimte hertugens ansigt, og jeg så, at der spillede et fornøjet smil om hans læber, idet han med dæmpet stemme sagde:

"Lafleur og Pierre! De tror, at de har fået fat i halsbåndet!"

Var det derfor, at Pierre havde indfundet sig og overtaget bestillingen som min efterfølger? Denne tanke faldt mig straks ind, og jeg søgte at læse en bekræftelse på det i min ledsagers ansigt.

"Vi vil se, hvor de går hen," hviskede han og lagde derefter fingeren på læberne. På hans stemme kunne jeg også tydeligt mærke, hvor han fornøjede sig over situationen, og jeg, som stadig gik og følte trykket af kardinalens halsbånd mod mine ribben, kunne ikke andet end dele hans morskab.

Vi gik nu inde i skjul af træerne, der stod tæt ud til stien, så at tyvene ikke kunne opdage os, selv om de så sig tilbage, og jeg gik og tænkte på, hvor længe vi vel skulle blive ved at forfølge

dem på denne måde, da de pludselig omtrent halvtreds meter fra den gamle Jeans hytte drejede til venstre og kom os af syne. Vi trådte da igen ud på stien, og hertugen vedblev at gå foran. Han gik nu hurtigere til, og jeg så ham undersøge sin pistol. Da vi kom hen til det sted, hvor slynglerne var drejet af, fulgte vi i deres spor.

Den første, svage antydning af den gryende dag viste sig på trætoppene oven over os, idet vi standsede for at lytte. Vor forfølgelse havde bragt os bag ved hytten, som vi nu havde omtrent et hundrede skridt til højre for os, og nu kom vi lige over dem – eller rettere sagt, vi standsede pludselig og dukkede os ned for at undgå at komme over dem, for her sad de lige foran os på hug på jorden med jernskrinet imellem sig og lygtens lys rettet lige imod dets nøglehul. Lafleur holdt lygten, Pierres hånd var lige tæt ved nøglehullet, og jeg antog – for se det kunne jeg ikke – at han havde et instrument, som han havde i sinde at åbne det med. En kreds af træer dannede en ramme uden om dette billede, og mændene sad nede i en fordybning, så de havde været godt skjult for tilfældige forbigående, selv om det havde været dag.

Hertugen af Saint-Maclou berørte min arm, og jeg bøjede mig frem for at se ind i hans ansigt. Han nikkede, og idet vi trængte grenene til side, sprang vi ind på de to forbavsede fyre. I de første øjeblikke rørte de sig slet ikke, så bestyrtede blev de, da vi stod over dem med pistolerne rettede mod dem. Vi havde fuldstændig overrumplet dem, for de havde slet ikke ventet nogen forstyrrelse, slet ikke været på vagt mod at blive overraskede. Deres våben var i deres lommer, og deres hænder havde travlt med skrinet. I næste øjeblik sprang de imidlertid

op; men hertugens pistolmunding var rettet mod Lafleur, og min pegede lige på Pierre. Lafleur faldt på knæ og skreg om nåde; men den lille blev stående ganske stille med nedhængende arme og jernskrinet ved sine fødder. Lafleurs bønner og forsikringer lød hurtigere og hurtigere, mens Pierre blot trak på skuldrene. Hertugen trådte nu nærmere, og jeg fulgte efter ham.

"Vil De blive ved at holde øje med fyren der, mr. Aycon," sagde hertugen, hvorefter han stak den venstre hånd i lommen, tog en nøgle op og kastede den i ansigtet på Lafleur. Den ramte ham lige mellem begge øjnene, og han stak i at hvine.

"Luk skrinet op," sagde hertugen. "Luk det op straks – hører De? Øjeblikkelig!"

Med rystende hænder trak fyren skrinet bort fra Pierres fødder, lod sig synke ned på knæ og begyndte at fingerere med nøglen ved låsen. Endelig lykkedes det ham at lukke den op og få låget løftet. Da sprang hertugen frem, greb ham i nakken og trykkede hans hoved ned i skrinet, idet han råbte: "Se nu! – Se! se! – se!" Og mens han sagde det, lo han og benyttede sig af Lafleurs bekvemme stilling til at give ham fire-fem eftertrykkelige spark.

"Det er tomt!" råbte Lafleur, idet hans overraskelse reddede ham fra de andre fornemmelser, som hertugens støvlesnuder frembragte. Idet han råbte dette, studsede Pierre for første gang og rettede et spændt blik mod skrinet.

"Ja, det er tomt," sagde hertugen. "Halsbåndet er der ikke, er det vel? Men ryk nu frem med hele historien, eller jeg jager dig en kugle gennem hovedet!"

Så kom historien; befriet for alle undskyldninger og bønner var den i korthed denne, at Pierre slet ikke var nogen tjener, men en bekendt tyv, at han længe havde spekuleret på at få fingre i kardinalens halsbånd, havde gjort Lafleurs bekendtskab i Paris, overvundet hans svage dyd og ved hjælp af falske papirer præsenteret sig selv som tjener, der søgte plads. Slynglen vidste, hvor stærkt hertugen var optaget af Marie Delhasse, og gjorde regning på, at dette skulle give dem en gunstig lejlighed.

Pierre hørte på hele historien uden at komme med den ringeste indvending eller benægtelse. Hans medskyldiges krysteragtige forsøg på at fremstille ham som den eneste forbryder aftvang ham ikke andet end nok et skuldertræk og en sagte ed. "Skæbnen" syntes mandslingen at sige med sine veltalende skuldre, mens det voksende lys viste mig, at hans små stenkulsøjne var stift og uden at blinke hæftet på mig.

Lafleurs bønner døde hen. Stadig smilende satte hertugen pistolen mod uslingens hoved.

"Det er, hvad du fortjener," sagde han.

Stønnende greb Lafleur ham om knæene.

"Åh, dræb mig ikke! Dræb mig ikke!" bønfaldt han.

"Hvorfor ikke –" sagde hertugen i en tone, som om han var villig til at høre modparten, men vis på ikke at blive overbevist af ham. "Hvorfor ikke? Vi finder jer i færd med at stjæle, og vi skyder jer, idet I søger at undslippe. Jeg ser ikke det mindste unaturlige eller ulovlige i det, Lafleur, og jeg ser heller ikke noget, der taler for at lade jer leve."

Han blev ved at trykke pistolen mod Lafleurs pande. Om det virkelig var hans mening at skyde eller ej, ved jeg ikke, men Lafleur nærede ingen tvivl om, at han ville, for han skyndte sig

nu at spille sit sidste og bedste kort ud. Idet han vedblev at klynge sig til hertugens knæ, råbte han fortvivlet:

"Hvis De vil skåne mig, skal jeg sige Dem, hvor hun er!"

Hertugens arm faldt ned, og med en røst, der var helt forandret – fra hvilken den grusomme spot var flygtet og i sit sted havde efterladt den højeste spænding, udbrød han:

"Hvor hvem er?"

"Denne – mademoiselle Delhasse. En pige, som jeg kender – der er inde i Avranches – så hende gå. Hun er der endnu."

"Hvor, mand – hvor?" brølede hertugen, idet han stampede med foden og atter truede uslingen med pistolen.

Jeg vendte mig halvt om for at høre efter og glemte den rolige, lille Pierre og hans levende stenkulsøjne, dog vedblev jeg at pege med pistolen.

Lafleur råbte: "I klosteret – i klosteret ved bugten!"

"Min Gud!" udbrød hertugen, og hans øjne vendte sig pludselig med et skarpt blik mod mine. Jeg så, at halsbåndet var glemt, at vort fællesskab var til ende, og at det atter var mig og ikke det sammenkrøbne, lille væsen foran ham, der var hans fjende. Så snart jeg hørte, at Marie Delhasse var i klosteret, sagde jeg mig selv, at jeg var en dosmer, når jeg ikke før havde gættet det, mens jeg derefter tænkte på, hvilke indskydelser der nu havde grebet hertugens urolige sind.

Således passede hverken jeg eller hertugen på det, der for øjeblikket burde lægge beslag på vor opmærksomhed. Men der var et andet menneske med en hurtig hjerne, hvis nød lærte ham straks at benytte sig af sine medmenneskers forsømmelighed. Han så øjeblikkelig vor uagtsomhed, og at den gav ham en chance til at undslippe – og til noget andet

med. Mens min forsømmelige hånd sank ned til siden, og mine øjne søgte at læse i hertugens ansigt, må skikkelsen lige for mig have rørt sig. Umærkeligt må en behændig hånd have listet sig ned i min lomme; umærkeligt må et våben være blevet løftet – da lød et pludselig, højt knald, og derefter nok et. Efter det første kastede Lafleur armene i vejret, gav et skrig og faldt død om, idet hans halvt knuste hoved ramte jernskrinet, da han segnede om til siden og sank sammen.

Hertugen sprang tilbage med en ed, der opslugtes af det andet knald fra Pierres pistol, og jeg følte mig ramt i højre arm. Mit våben faldt til jorden, mens jeg greb om det sårede lem med venstre hånd.

Efter et øjebliks forvirring og nølen løftede hertugen sin pistol og fyrede, men den hurtige, lille slyngel var allerede smuttet i sikkerhed ind mellem træerne, og vi hørte kvistene knækkes og bladene rasle, idet han løb bort gennem skoven. Han var borte og hans regnskab med Lafleur var godt opgjort. Jeg svajede frem og tilbage, hvor jeg stod: det gjorde frygtelig ondt i armen, og det begyndte at løbe rundt for mine øjne. Jeg vendte mig nu til min fælle og råbte:

"Efter ham – ellers slipper han bort! Jeg er såret, jeg kan ikke løbe!"

Hertugen stod stille med rynket pande. Derpå stak han langsomt sin rygende pistol i lommen. Et øjeblik endnu blev han stående, og et smil bredte sig på hans ansigt, idet han så op på mig.

"Lad ham kun løbe," sagde han kort, og hans blik hvilede et øjeblik på mig med et trodsigt udtryk.

Uden at sige mere drejede han sig derefter bort på hælen. Han ænsede ikke Lafleurs lig, der lå, som det kælede for skrinet og trykkede det til sig i øm omfavnelse, heller ikke mig, der vaklede og sank om ved siden af liget. Med sammenpressede læber og stirrende øjne gik han forbi mig og begav sig tilbage ad den vej, han var kommet. Med opspærrede øjne og åben mund, og idet jeg stadig omsluttede min sårede arm, så jeg ham gå ind mellem træerne og forsvinde i retning af slottet. Derefter drejede jeg hovedet og stirrede på jernskrinet og liget – to hylstre, der var berøvet alt det, der gjorde dem til mere end tomt skrammel.

Minut fulgte på minut, og så hørte jeg endelig hovslagene af en hest, der i fuldt firspring galoperede hen ad vejen fra slottet til Avranches. Lafleur var død og borte, Pierre løb, hvorhen han ville; jeg lå afmægtig i skoven med kardinalens halsbånd i lommen – hvad vedkom alt dette hertugen af Saint-Maclou? Da jeg hørte hovslagene på vejen, var jeg straks på det rene med, at når de første, røde dagstråler nåede over horisonten, ville han holde uden for klosteret og spørge efter den kvinde, der var alt i verden for ham.

15. Jeg vælger min kurs

Jeg lod Lafleur og skrinet ligge, hvor de lå – et smukt syn for en moralist – og vaklede ind gennem skoven tilbage til stien, og der blev jeg stående i hjælpeløs rådvildhed. På slottet kunne jeg få den bedste pleje, men gamle Jeans hytte var nærmest ved mig. Svagheden og sløvheden sejrede, og jeg styrede hen mod hytten, idet jeg hverken tænkte på dagens spændende optrin og ej heller på, hvad fremtiden ville bringe, men kun på, at jeg i hytten kunne finde en blød seng at hvile i. Naturmenneskets dybest rodfæstede instinkt – urtilstandens første fornødenheder – hævdede deres overvægt og krævede enerådighed i min sjæl, idet de drev alle rivaliserende følelser ud, og med et mægtigt lettelsens og tilfredshedens suk skød jeg hyttens dør op, vaklede hen over gulvet til ildstedet og sank ned på stolen ved siden af det, idet jeg takkede Himlen, fordi jeg var nået så vidt, og sagde mig selv, at jeg snart, meget snart ville være rask nok til at gå ind i det andet værelse og lægge mig i Jeans seng og, om smerten i såret tillod det, lægge mig til at sove. Ud over dette rakte mine ønsker ikke, og jeg glemte alle mulige ængstelser for den ene, at jeg måske var for svag til at udføre, hvad jeg ønskede. – Det er sandelig vanskeligt for en mand at anse sig selv for en helt.

Jeg lagde slet ikke mærke til tiden, men jeg må have siddet på stolen i mange minutter, før jeg hørte nogen bevæge sig i det andet værelse. Jeg blev meget glad; det var naturligvis Jean, og Jean, sagde jeg mig selv med den inderligste tilfredshed, ville hjælpe mig i seng og forbinde mit sår, samt måske endda give

mig nogen fin, varm cognac at drikke, der kunne sende liv igennem mine årer. Så ville jeg komme til at befinde mig rigtig vel, blive i stand til at sove og glemme alle de skygge-mennesker, som jeg havde plaget min hjerne så meget med: Hertugen og Marie, hvis ansigt for et øjeblik dansede for mine øjne, samt den døde fyr, der på en så komisk måde lå og krystede skrinet ind til sig. Så prøvede jeg at kalde på Jean, men den anstrengelse var for stor, og da jeg kunne være vis på, at han snart ville komme af sig selv, ventede jeg. Og jeg sad og så på den hendøende ild så længe, indtil mine øjne faldt til, og søvnen var lige ved at tage mig trods smerten i min arm og i min ryg, der manglede støtte.

Men lige idet jeg var ved at falde hen, knirkede døren ind til det andet værelse og gik op. Jeg vendte siden til den og drejede ikke hovedet. Jeg åbnede kun øjnene og bevægede den venstre hånd svagt. Da lød det med en røst, ganske klar og frisk:

"Jean, er det dig? – Er hertugen oppe på slottet?"

Jeg måtte vel drømme, det var min øjeblikkelige tanke, for den røst, jeg havde hørt, var en røst, som jeg godt kendte, men en, som jeg ikke kunne vente at høre her i Jeans hytte klokken fire om morgenen. Det var tydeligt, at jeg drømte, men for at drømme måtte et menneske jo sove, og jeg var meget fornøjet ved den tanke og nikkede yderst tilfreds med et svagt smil. Men det var også det sidste øjeblik af mit behagelige selvbedrag, for røsten råbte i en tone, der var alt for fuld af liv, alt for blottet for drømmeagtig ubestemthed, alt for virkelig, til at jeg længere kunne anse den for et hjernefoster:

"Himmel! Det er jo mr. Aycon! Hvordan i al verden er De kommet her?"

At føle sig overrasket ved, at hertuginden af Saint-Maclou gjorde alt, hvad hun fik i sinde at gøre eller var alle vegne, hvor naturens love gjorde det muligt for hende at komme, var vel noget, jeg nu ikke længere burde befatte mig med, og dog blev jeg højst overrasket ved at finde hende stående i døren, der førte ind til Jeans lille sovekammer, klædt i en smuk rejsedragt og en meget flot hat, mens hænderne var løftet i den forbavselse, vi var to om, og øjnene glimtede af en fryd, som jeg er bange for ikke blev besvaret i mit tunge, forvildede blik.

"Jeg er blevet en smule såret," sagde jeg; "den lille skurk til Pierre –"

"Såret!" udbrød hertuginden og sprang frem. "Hvorledes? Oh, min kære mr. Aycon, hvor De er bleg!"

Efter denne bemærkning husker jeg ikke, hvad der foregik i temmelig lang tid, for i omtrent det samme øjeblik, det var gået op for mig, at hertuginden var virkelig, og at det var meget mærkeligt at finde hende i Jeans hytte, besvimede jeg, og både hertuginden, hytten og alt andet forsvandt for min bevidsthed.

Da jeg atter kom til mig selv, befandt jeg mig liggende på sofaen i det lille værelse i hertugens slot, som jeg nu snart kendte så godt. Jeg befandt mig så inderligt vel; min arm var behageligt forbunden, jeg havde fået en ren skjorte på, Suzanne var ved at dække bord, og hertuginden sad i en henrivende morgendragt og smilede til mig, idet hun nynnede på en munter sang. Uret oppe på kaminhylden viste kvart i otte.

"Nu ved jeg det hele," sagde hertuginden, så snart hun så, at jeg var kommet til mig selv. "Jeg har hørt det alt sammen af Suzanne og Jean eller i alt fald så meget, at jeg kan gætte mig til resten. Men De må ikke udmatte Dem ved at tale. Jeg fik Dem

bragt herhen, for at De kunne blive godt plejet. Vi skylder Dem jo så meget."

"Er hertugen her?" spurgte jeg.

"Oh, bevar os! nej; ham behøver De ikke at bryde Dem om," nikkede hertuginden. "Jeg ved for resten slet ikke – og jeg bryder mig heller ikke om at vide det – hvor hertugen er. Men drik nu mælken, mr. Aycon. Deres arm er ikke meget læderet – det siger i alt fald Jean – men De må helst tage noget mælk først og så spise noget rigtigt, når De føler Dem stærkere."

Det lod til, at hertuginden var i et fortræffeligt humør. Hun tog et lille stykke brød fra bordet, skænkede sig en kop kaffe og begyndte, mens hun vedblev at nusle om, at spise sin frokost, som hun øjensynlig nød med stor appetit og megen velbehag.

"De er kommet tilbage?" sagde jeg og så på hende i stigende forbavselse.

Suzanne lagde puderne bedre til rette under min ryg, smilede venligt til os og forlod os.

"Ja foreløbig, mr. Aycon," svarede hertuginden.

"Men hertugen – –" stammede jeg.

"Hertugen bryder jeg mig slet ikke om," sagde hun. "Han kommer desuden næppe. Det er dejligt, at De er blevet lidt såret. Synes De ikke, mr. Aycon – sådan en lille smule bare."

"Hvorledes?" Det var alt det svar, jeg kunne finde. Grunden var mig ikke rigtig klar.

"Hvorfor? For det første, fordi De ikke kan duellere, før Deres arm er rask – oh, jo, naturligvis vil Armand duellere med Dem, og for det andet kan og må De blive her. Der er jo ikke noget i det, forstår De, så længe De er syg. Armand kan ikke sige noget til det. Det er ligefrem morsomt – er det ikke, mr. Aycon?"

Dermed tyggede hun videre på frokosten, støttede albuerne mod bordet og sendte et lysende blik over imod mig, akkurat som hun havde gjort den første aften, jeg havde været sammen med hende. Livets bekymringer hvilede ikke synderlig tungt på madame de Saint-Maclous skuldre.

"Men hvorledes går det til, at De er her?" spurgte jeg, idet jeg blev ved mit.

Hertuginden satte kaffekoppen, som hun var ved at nippe af.

"Jeg er ikke så frygtelig nøjeregnende," sagde hun. "Men jeg sagde priorinden akkurat det samme, som jeg havde sagt hertugen; og hun brød sig lige så lidt om det, som han havde gjort. Men jeg stod fast ved mit, og så tog jeg her hjem. Jeg ved ikke, hvor jeg ellers skulle være gået hen – ved De det, mr. Aycon?"

"Hvad sagde De priorinden?"

Hertuginden rakte en hånd over bordet, knyttede den og bankede sagte med den på dugen.

"Der er én ting, som jeg ikke vil, mr. Aycon," sagde hun, idet hun rødmede svagt og klemte munden bestemt sammen. "Jeg bryder mig ikke om, enten det er mit eget eller enhver andens hus eller en kro, ja, eller et kloster; men jeg vil ikke være under tag sammen med Marie Delhasse."

Da denne erklæring var afgivet, nikkede hertuginden meget eftertrykkeligt og gav sig igen i færd med kaffen.

Navnet Marie Delhasse skudt frem af madame Saint-Maclous læber gennemborede den sky, der hidtil ligesom havde indhyllet min hjerne. Jeg satte mig op i sofaen og så spændt på hertuginden.

"De så hende altså i klosteret?" spurgte jeg.

"Ja, jeg traf hende i kapellet. Jeg troede dog, at jeg skulle kunne være fri for hende der. Og priorinden ville ikke jage hende bort!" Ved en pludselig idéassociation sagde hertuginden derefter til mig med et halvt undskyldende og halvt udfordrende smil: "De fik vel mit brev, mr. Aycon?"

Et øjeblik betragtede jeg hertuginden, derpå smilede jeg, og mit smil blev til en latter, idet jeg svarede:

"Jo vel fik jeg brevet."

"Jeg mente det virkelig," sagde hun, "men nu må jeg vel tilgive Dem. De har været så tapper, og De er blevet så fælt såret." Hertugindens øjne udtrykte en taknemmelig beundring.

Jeg fingererede lidt ved min arm, som ellers lå godt nok i bandagen og bindet, som Suzanne havde ophængt den i, og derefter rejste jeg mig.

"Oh, De må ikke røre Dem!" udbrød hertuginden, idet hun også sprang op og kom hen til mig.

"Jo, vist må jeg så!" sagde jeg og så på uret. "Hertugen har fået hele fire timers forspring for mig."

"Hvad vil De da min mand nu?" spurgte hun. "Jeg kan ikke indse, hvorfor De behøver at duellere med ham, i alt fald kan De da ikke gøre det, før Deres arm er kommet sig."

Hertugindens ord lød i mine øren, og hendes smukke, lille skikkelse stod for mine øjne; men mine tanker var langt fra hendes.

"Gå ikke, mr. Aycon," sagde hun.

"Jeg *må* gå," sagde jeg. "Nu må han allerede være ved klosteret."

En sky lejrede sig om hertugindens pande.

"Ja, hvad angår det Dem?" spurgte hun. "Jeg – jeg mener – hvad kan De udrette?"

"Det er noget, jeg ikke godt kan tale med Dem om –" begyndte jeg meget kejtet; men hertuginden sparede mig for at fuldende sætningen, for hun afbrød mig harmfuldt:

"Åh, som om De kan bilde mig det ind! Mr. Aycon, hvorfor går De?"

"Jeg går for at forhindre, at hertugen –"

"Åh, De er meget ængstelig – og meget god, ja, og meget ridderlig! Mr. Aycon, jeg bryder mig ikke om, hvad han gør." Dermed så hun trodsigt på mig.

"Nej, men det gør jeg," sagde jeg, og da jeg så min hat på skabet ved væggen, gik jeg tværs over værelset og rakte hånden ud efter den. Hertuginden fo'r bag efter mig og stillede sig mellem hatten og mig.

"Hvorfor bryder De Dem om det?" spurgte hun, idet hun stampede med den lille fod.

Der var utvivlsomt mange meget ærlige og plausible grunde for, at jeg skulle bryde mig om det – grunde, der ikke vedkom mine private følelser for Marie Delhasse. Men jeg gav ikke hertuginden en eneste af dem. Jeg stod over for hende og så vist meget forvirret ud, idet jeg undveg hendes anklagende blik.

Da kastede hun hovedet tilbage og udbrød med lidenskabelig hån:

"Jeg tror, at De selv er forelsket i dette fruentimmer!"

Men heller ikke til denne beskyldning havde jeg noget svar.

"Går De da virkelig?" spurgte hun, idet hendes stemme på én gang slog over og blev bønfaldende.

"Jeg må gå," sagde jeg stædig, ufølsom og mut.

"Så gå da!" råbte hertuginden, "og lad mig aldrig se Dem tiere!"

Hun trådte til side, og jeg tog min hat. Jeg ænsede slet ikke hertuginden mere, men vendte mig fra hende og gik lige hen mod døren. Men før jeg nåede den, kastede hun sig på sofaen og begravede ansigtet i puderne. Jeg ville ikke forlade hende således; derfor blev jeg stående og ventede, men min tunge kunne endnu ikke finde nogen undskyldning, og jeg blev ved at stå som på nåle for at komme af sted.

Men nu sprang hertuginden atter op og stillede sig foran mig. Hun var bleg, og hendes læber skælvede, men hun rakte mig dog hånden med et smil. Pludselig gik det da op for mig, hvad jeg stod i begreb med at gøre, og at den stakkels, lille dame for anden gang så sig forladt og tilsidesat for den kvindes skyld, hvis nærværelse gjorde endog et kloster ubeboeligt for hende. Og det bitre sår, som tilføjedes hendes stolthed, gav sig til kende i hendes holdning og den værdighed, hun søgte at skjule sin smerte med. Dog, skønt det af denne grund gjorde mig ondt for hende, skimtede jeg dog intet bag denne sårede stolthed og blev harmfuld over den på Marie Delhasses vegne. Da jeg atter talte, var det derfor til forsvar for Marie Delhasse og ikke for at trøste hertuginden.

"Hun er slet ikke således, som De tror," sagde jeg.

Hertuginden rettede sig til sin fulde højde og ville vist gerne have lagt et par tommer til.

"De må virkelig tilgive mig, mr. Aycon, at jeg ikke vil diskutere dette med Dem." Dermed tav hun, men tilføjede straks derpå med en spotsk krølle på læberne: "Det kan De og

min mand afgøre mellem Dem," og med en håndbevægelse gav hun mig derpå tegn til at forlade sig.

Jeg lod hende stå således, idet jeg adlød det mægtige, om end endnu kun halvtforståede trylleri, der drog mig fra hendes side og ikke tillod mig at hvile, så længe hertugen af Saint-Maclou drev sit snedige spil i dalen bag byen Avranches.

16. Værtshuset ved Pontorson

Så snart jeg befandt mig uden for slottet – og jeg må bekende, at det af de grunde, jeg allerede har hentydet til, var mig en stor lettelse at befinde mig der – ilede jeg af sted til gamle Jeans hytte. Den gamle var ved at fortære sin frokost. Hans dorskhed var forblevet uberørt af nattens begivenheder, og det eneste usædvanlige, han drev det til, var en svag tilfredshed over, at de to skurke havde retfærdiggjort hans mening om dem, samt en resigneret fortrydelse over, at Pierre ikke havde delt skæbne med Lafleur. Han fortalte mig, at hans søgen efter Marie Delhasse havde været frugtesløs og tilføjede, at han antog, der ville blive indledet en retslig undersøgelse angående det forsøgte tyveri og Lafleurs drab. Han mente også, at det var lige så meget for at melde sagen til politiet som for at fortsætte sin søgen efter Marie, at hertugen var taget til Avranches. Jeg greb lejligheden til at lade ham vide, at jeg ville blive et meget vigtigt vidne, og bad ham indtrængende om at overlade mig en af hertugens heste at ride på til byen. Han knurrede over dette forlangende og erklærede, at han ville komme i stor forlegenhed, hvis han føjede mig, men nogle få francs overvandt dog hans betænkeligheder, og han forsynede mig med en meget brugelig hest, som jeg lovede at sende tilbage i løbet af dagen.

Så stor min utålmodighed var, så var jeg dog nødt til at tilbringe min første time i Avranches under lægens hænder. Han fandt til min store glæde, at kuglen ikke var blevet siddende i armen, og at det kun var et kødsår, der, om alt gik

godt, kunne heles på nogle få dage. Men han pålagde mig fuldstændig ro – ingen som helst anstrengelse eller sindsbevægelse. Jeg takkede ham, bukkede og forlod ham, steg atter til hest og red til hotellet, hvor jeg efterlod hesten med pålæg om at sende den tilbage til dens ejer. Så hurtigt jeg kunne, ilede jeg derpå igen ned ad højen, nåede klosterets grund og nærmede mig døren. Fuldstændig ro og undgåelse af al sindsbevægelse var noget, jeg ikke kunne befatte mig med, før jeg havde fået at vide, at Marie Delhasse endnu sad trygt inden for de gamle, hvide mure, som jeg nu så foran mig, for skønt jeg ikke kunne sige, hvorledes det var kommet, eller hvorledes det var vokset hos mig, så vidste jeg nu, at hvis hun var der, så gemte murene det, der i hele verden var af størst betydning for mig, samt at denne verden ville blive et helvede for mig, indtil jeg fandt hende.

Jeg ville til at ringe på klokken, da priorinden med langsomme fjed trådte ud af kirkegårdsporten. Den gamle kvinde gik med rynkede bryn, og rynkerne blev endnu dybere, da hun så mig. Men uden at bryde mig om, hvad hun tænkte, løb jeg hen imod hende og råbte, før jeg vel havde nået hende:

"Er Marie Delhasse endnu her?"

Priorinden standsede brat og betragtede mig med stort mishag.

"Hvad angår det Dem, monsieur, hvor den unge kvinde er?" spurgte hun.

"Jeg vil hende ikke noget ondt," forsikrede jeg indtrængende; "når blot hun befinder sig i sikkerhed her, bryder jeg mig ikke om at vide mere; ja, jeg forlanger ikke engang at se eller tale

med hende. Er hun her? Hertuginden af Saint-Maclou fortalte mig, at De nægtede at sende hende bort."

"Gud forbyde, at jeg skulle sende en synder bort, der vil søge tilflugt her," sagde hun højtideligt. "De har altså talt med hertuginden?"

"Ja, hun er hjemme. Men mademoiselle Delhasse?"

Men det gamle kvindemenneske vil ikke lade sig skynde på; hun spurgte igen:

"Hvad har De med Marie Delhasse at gøre, monsieur?"

Jeg så hende åbent og ærligt ind i ansigtet, idet jeg lige så åbent og ærligt svarede:

"Jeg vil frelse hende fra hertugen af Saint-Maclou."

"Og fra hendes egen moder, monsieur?"

"Ja, fremfor alt fra hendes egen moder."

Den gamle studsede ved mine ord; men der var ingen forandring at spore i hendes rolige stemme, da hun spurgte:

"Og hvorfor vil De frelse hende?"

"Af samme grund, som enhver gentleman ville, om han kunne. Ønsker De flere –"

Hun løftede hånden for at bringe mig til tavshed, men hendes blik var mildere og røsten blødere, da hun sagde:

"De, monsieur, kan ikke frelse hende, og jeg kan ikke frelse den, der ikke selv vil bede Gud frelse sig."

"Hvad mener De?" råbte jeg, betaget af frygtelig angst og spænding.

"Jeg havde bedt for hende og talt med hende. Jeg troede, at jeg kunne spore Guds nåde hos hende – nå, jeg ved det ikke. Men sandt er det, at hun handlede, som hendes moder bød hende, og jeg er bange for, der er noget galt under."

"Jeg beder Dem, tal tydeligt. Hvor er hun?"

"Jeg ved ikke, hvor hun er. Men hvad jeg ved, skal jeg fortælle Dem, for jeg tror, at De mener hende det ærligt. I morges – for et par timer siden – kom en vogn kørende hertil fra byen. Madame Delhasse sad i den tillige med hertugen af Saint-Maclou. Jeg kunne ikke nægte moderen at tale med sin datter. De talte sammen en hel time, og derefter kom de ind til mig, og Marie – ja, Marie selv – bønfaldt mig om at komme til at tale med hertugen. Så gav jeg dem lov til at gå herud, hvor vi nu står, og jeg stod nogle få meter derfra. De talte meget ivrigt, men med dæmpet røst, og til sidst kom Marie hen til mig (de andre blev, hvor de var), tog min hånd og kyssede den, idet hun takkede mig og bød mig farvel. Jeg blev bedrøvet, monsieur, for jeg troede, at pigen havde fundet fred her, og hun var godt på vej til at få os til at holde af sig. 'Befaler din moder dig at tage bort?' spurgte jeg, 'og vil hun bevare dig for al fortræd?' Derpå svarede hun: 'Jeg går af egen fri vilje, moder; men jeg går kun i det håb at kunne vende tilbage.' 'Vil du sværge på, at du går af egen fri vilje?' spurgte jeg. 'Ja, af egen fri vilje,' sagde hun med fasthed; men hun var rigtignok lige ved at græde, da hun sagde det. Men alligevel – hvad skulle jeg gøre? Det eneste, jeg kunne gøre, var at sige hende, at vor dør – Guds dør aldrig var lukket. Det sagde jeg hende, og med et tungt hjerte, fordi jeg ikke kunne gøre andet, lod jeg hende da gå. Jeg beder til Gud, at der ikke må komme noget ondt ud af det. Men det forekom mig rigtignok, at mandens ansigt bar et udtryk af triumf."

"Ved Himlen!" udbrød jeg, "det skal ikke komme til at bære det ret længe! Hvilken vej tog de?"

Hun pegede på vejen langs bugten, den, der førte bort fra Avranches.

"Den vej. Jeg iagttog vognen og støvet, indtil jeg ikke kunne se den længere for skoven, der ligger mellem os her og vejen. Vil De sætte efter dem, monsieur?"

"Til verdens ende, madame, om det behøves."

Hun sukkede og åbnede læberne for at tale, men der kom intet ord. Uden at sige mere vendte jeg mig om og forlod hende for at sætte efter vognen. Jeg tror, at jeg var halvt afsindig af vrede og forvirring, for jeg tænkte slet ikke på, at det kunne betale sig at bruge tid til at gå op til byen og få fat i en vogn; jeg ilede af sted til fods, træt og forpint som jeg var, hen ad den lange, hvide vej. Nu stod mit hjerte i fuld flamme, og jeg vidste, at jeg ikke kunne leve uden Marie Delhasse. Fra først af umærkeligt og langsomt, nu til sidst med uimodståeligt stormløb havde hendes skønhed og den sjælfuldhed, jeg troede at mærke hos hende, betaget mig, og i det øjeblik, jeg troede, hun havde givet efter for sin og min fjende, udfoldede min kærlighed til hende sig i fuld blomst.

Hvor var de taget hen? Ikke til hertugens slot, for så ville jeg have mødt dem på vejen. Men hvorhen da? Frankrig var stort og verden større, mens mine skridt var langsomme. Hvad nyttede det at forfølge dem? Da jeg havde gået henved to kilometer, standsede jeg pludselig midt på vejen. Jeg var udmattet og syg om hjertet, og jeg så efter en lille smule skygge på vejkanten. Jeg kastede mig ned på jorden, og smerten i min arm var den mindste af dem, jeg led.

Som jeg lå der, fik jeg øje på en støvsky langt borte på vejen. Jeg iagttog den med stor spænding, men lod mig derefter med

et udbrud af skuffelse falde tilbage. Støvet hvirvledes op af en rytter, og denne rytter var ikke hertugen. Men straks derpå rejste jeg mig atter over ende, for eftersom rytteren kom nærmere i skarpt trav, forekom det mig, at jeg skulle kende hans skikkelse og holdning, og da han kom tæt hen til mig, sprang jeg op og løb ham i møde, idet jeg råbte:

"Gustave! Gustave!"

Det var nemlig min ven Gustave de Berensac. Han holdt hesten an og hilste på mig, og han hilste mig uden overraskelse, men heller ikke med tydelig misfornøjelse.

"Jeg tænkte nok, at jeg ville finde dig her endnu," sagde han. "Jeg red herover for at opsøge dig. Du er da ikke hos hertuginden?"

"Nej, jeg har opholdt mig på hotellet."

"På hotellet?" gentog han og så lidt underligt på mig. "Og er hertuginden hjemme?"

"Ja, hun er hjemme nu; men hvorledes er du kommet her?"

"Ah, min ven – hvorledes er din arm kommet i bind? Nu vel, du skal nok få min historie først. Jeg antager, det vil være den korteste. Jeg opholder mig i Pontorson hos en ven, som er indkvarteret der."

"Ja, men du tog jo til Paris."

Gustave bøjede sig ned imod mig og sagde i en dæmpet, eftertrykkelig tone:

"Gilbert, jeg har modtaget et hårdt slag. Dagen efter, at jeg kom til Paris, hørte jeg fra lady Cynthia. Hun har forlovet sig med en af dine landsmænd."

Gustave så meget tungsindig ud. Jeg fremmumlede en kondolence, skønt jeg for øjeblikket ikke brød mig det fjerneste

om dette.

"Og derfor," fortsatte han, "greb jeg den første den bedste lejlighed til en lille forandring."

Der blev en lille pause. Gustaves melankolske blik strejfede hen over landskabet, derpå sagde han i en sørgmodig tone:

"Du sagde, at hertuginden var hjemme?"

"Ja, hun er hjemme nu."

"Ja, jeg spørger om det igen, for da jeg passerede kroen mellem Pontorson og Avranches, så jeg ude i gården –"

"Hvad så du? – Hvad så du?" råbte jeg heftigt og utålmodigt.

"Hvad er der dog i vejen med dig? Jeg så en karet med bagage på, og det kunne se ud, som det var hertugens. – Halløj Gilbert, hvor vil du hen?"

"Jeg kan ikke vente – jeg kan ikke vente!" råbte jeg allerede flere skridt borte.

"Ja! Men jeg har jo ikke fået at vide, hvorledes din arm –"

"Det kan jeg ikke fortælle dig nu. Jeg kan ikke vente."

Min sløvhed var forsvundet, jeg var kun opsat på at komme af sted igen.

"Er manden gal?" udbrød han, idet han satte hesten i trav for at holde skridt med mig.

Jeg standsede brat.

"Det ville tage hele dagen at fortælle dig den historie," sagde jeg utålmodigt.

"Ja, men jeg ville dog gerne –"

"Det kan ikke hjælpe. Men jeg skal sige dig noget, Gustave, hertuginden ved det. Tag hen til hende og tal med hende. Jeg må af sted nu."

Det forekom mig, at jeg så et pludseligt lysglimt i den forsmåede elskers og forvirrede vens sørgmodige øjne.

"Hertuginden?" sagde han.

"Ja, hun er ganske alene. Hertugen er der ikke."

"Hvor er da hertugen?" spurgte han, mere af forsigtighed end af nysgerrighed, forekom det mig.

"Det er det, jeg nu vil se at finde ud af," sagde jeg.

Idet håbet og beslutsomheden atter vågnede hos mig, gav jeg mig til at løbe og forlod, idet jeg vinkede med hånden, Gustave, som blev holdende stille midt på vejen og stirrede efter mig i den overbevisning, at jeg var komplet gal. Måske var jeg heller ikke langt fra det. Men enten jeg nu var det eller ej, så tænkte jeg ikke mere på min gode ven Gustave de Berensac lige så lidt som på noget andet med undtagelse af kroen uden for Pontorson, der hvor den gamle landevej drejede af til Mont St. Michel. Mod dette mål ilede jeg, idet jeg helt glemte min træthed og mine smerter. Det kunne dog være, at kareten endnu holdt i gården, og at jeg inde i kroen kunne træffe det, jeg søgte.

En halv times gang bragte mig til kroen, og til min store fryd så jeg kareten trukket ind i et skur side om side med kromandens torvevogn. Hestene var spændt fra, og der var ingen tjener at se. Jeg gik op til døren og trådte ind, hvorefter jeg råbte på en flaske vin.

En stor, tyk mand, iført en bluse, kom ind på mit råb. Kroen var meget stor, og kromanden var øjensynlig en temmelig betydelig person, skønt han gik i bluse. Imidlertid holdt jeg ikke af hans udseende; han kunne ikke se stift på folk, og hans ansigt var meget rødt og oppustet. Uden at sige et ord bragte

han mig, hvad jeg havde bestilt, og satte det ind i et lille værelse, der vendte ud til stalden.

"Hvis vogn er det, der står derude i skuret?" spurgte jeg, idet jeg nippede til vinen.

"Det er hertugen af Saint-Maclous vogn, monsieur," svarede han uden nølen.

"Så er hertugen her altså?"

"Vil De ham noget, monsieur?"

"Nej, det var blot af nysgerrighed, jeg spurgte," sagde jeg. "Ah, hvad er det? Hvem er det?"

Jeg havde skottet ud af vinduet, og mit pludselige udråb hidrørte fra det, jeg så: stalddøren, der var lige over for mig, var blevet åbnet meget lempeligt og kun så meget, at et ansigt lige kunne ses i åbningen; men det forsvandt øjeblikkelig igen. Det forekom mig imidlertid, at jeg kendte ansigtet, om det end havde vist sig så flygtigt, at jeg ikke var vis på det.

"Hvad var det, De så, monsieur?" spurgte kroværten.

Jeg vendte mig om og så ham stift i ansigtet.

"Jeg så nogen kikke ud af stalden," sagde jeg.

"Rimeligvis stalddrengen," svarede han, og hans væsen var så ligefremt og roligt, at jeg ikke kunne tro andet, end at mine øjne havde bedraget mig.

Men enten det nu var sådan eller sådan, så havde jeg for øjeblikket ikke tid til at trænge nærmere ind på værten, for nu hørte jeg skridt bag ved mig, og en røst, jeg kendte, sagde:

"Bontet, hvem er denne herre?"

Jeg vendte mig om. Det var hertugen af Saint-Maclou, der stod i døren. Han var i samme dragt, som da han forlod mig, og den var meget støvet. Desuden var han bleg, og hans øjne så

forvågede ud, men han stod og betragtede mig meget roligt og med et smil om læberne.

"Åh," sagde han, "det er min ven, mr. Aycon. Bontet, bring også noget vin til mig, at jeg kan drikke med min ven. – De vil finde den gode Bontet meget tjenstvillig, han er en af mine fæstere, og han vil gøre alt, hvad han kan, for at behage mig og mine venner. Ikke sandt, Bontet?"

Fyren fremgryntede et surt og ikke meget ærbødigt Ja og forlod værelset for at hente vinen til hertugen. Efter hans bortgang blev der tavshed i nogle øjeblikke. Så trådte hertugen hen til mig, foldede sine arme og så mig stift ind i ansigtet.

"Det er vanskeligt at miste fornøjelsen af Deres selskab, monsieur," sagde han.

"Hvis De vil rejse fra hende," svarede jeg, "skal De finde, at det er den letteste ting af verden. For ærlig talt er det ikke længsel efter Deres selskab, der bringer mig hid."

Han løftede hånden og trak i sit overskæg.

"De har måske været ved klosteret?" spurgte han.

"Jeg kommer lige derfra," svarede jeg.

"Jeg er ikke englænder," sagde han og snoede overskægget, "og jeg ved ikke, hvor tydelig en hentydning skal være for at betage en af Deres resolutte og udholdende race lysten til et eller andet. Jeg for min part ville straks have forstået, at når en dame tager mod en herres ledsagelse, så betyder det, at hun ikke bryder sig om en andens."

Han sagde dette med en hoven mine og et forsøg på værdighed, der stod i stærk modsætning til den ubestemte lidenskabelighed, han havde vist natten før. Jeg tror, at hadet – eller hvad der ser sådan ud – fuldstændig kan forvandle et

menneske. Men jeg var ikke tungefærdig nok til at føre en ordstrid med ham på den måde. Jeg stak hænderne i lommen, lænede mig tilbage mod vindueskarmen og sagde blot:

"Gud ved, hvilken løgn De har fortalt hende?"

Hans blege ansigt blev blussende rødt; men han betvang sig dog og svarede med en snerren:

"En ukampdygtig højrearm kan give et vældigt mod."

"Nonsens," sagde jeg, "jeg kan sigte akkurat lige så godt med den venstre," og det var da også temmelig nær ved at være sandt. Jeg vedblev:

"Er hun her?"

"Madame og mademoiselle Delhasse er begge to her under min ledsagelse."

"Jeg vil gerne tale med mademoiselle Delhasse," sagde jeg.

Han svarede mig i en dæmpet tone, men med lidenskab, nærmere ude ved overfladen og lige ved at koge over, trods hans beherskelse:

"Så længe jeg lever, skal De ikke komme til at tale med hende."

Men jeg brød mig ikke om, hvad han sagde, tværtimod – mit hjerte hoppede af fryd over hans ord. De betød for mig, at han ikke turde lade mig se hende, at, hvad end meningen var af hendes samtykke til, at han ledsagede hende, så turde han dog ikke sætte sin magt over hende mod min. Og hvorfra kom den magt over hende, han frygtede? Det kunne kun være min, fordi jeg havde rørt hendes hjerte.

"Jeg antager dog, hun endnu må tale med hvem, hun vil," sagde jeg – stadig i en ligegyldig tone.

"Hendes moder vil ved min hjælp beskytte hende imod Dem."

Der blev tavshed i et minut, så sagde jeg:

"Jeg forlader hende ikke uden at have talt med hende."

Der fulgte igen en pause efter mine ord, derpå fæstede hertugen sine øjne skarpt på mine og sagde med hentydning:

"Går De levende herfra i aften, må De med fornøjelse tage hende med Dem."

Jeg forstod ham og nikkede.

"Min venstre arm er lige så sund som Deres," tilføjede han, "og måske endda lidt bedre øvet."

Vore øjne mødtes igen, og overenskomsten var beseglet. Hertugen ville til at tale igen, da en tanke pludselig greb mig. Jeg stak hånden i lommen og trak kardinalens halsbånd frem, kastede det på bordet foran mig og sagde:

"Lad mig give Dem det tilbage, monsieur."

Hertugen betragtede halsbåndet et øjeblik, idet det lå og funklede og blinkede på træbordet i den simple krostue. Så trådte han hen til bordet, men i det øjeblik udbrød jeg:

"De vil ikke stjæle hende bort, før – før –?"

"Før vi har duelleret, nej, det lover jeg Dem på ære." Han tav og tilføjede: "For der er én ting, jeg længes endnu mere efter end efter hende."

Jeg kunne nok forstå, hvad det var.

Så rakte han hånden frem, tog halsbåndet og stak det ligegyldigt i sin frakkelomme. Men idet jeg skottede op, så jeg værten stå i døren og stirre med store øjne på det sted på bordet, hvor den funklende ting et øjeblik havde ligget, og jeg tør sværge på, at manden, idet han satte hertugens vin på bordet, rystede som én, der har set et spøgelse, ja således, at han spildte vinen, og at glasset klirrede mod flasken. Men idet

jeg stirrede på ham, løftede hertugen sit glas, bukkede for mig og sagde med et smil, og som om han ville spøge ved at bruge en overdreven venskabsfrase:

"Intet andet end døden skal skille os!"

Jeg løftede glasset og drak med ham, idet jeg svarede:

"På ære!"

17. Modvillig indblanding

"Det er sandt, mr. Aycon," sagde hertugen, efter at vi havde tømt vore glas, "jeg har fået bud fra øvrigheden i Avranches med pålæg om at møde tillige med Dem for retten i morgen kl. 11. Der skal holdes forhør i anledning af den kæltring til Lafleurs mord, og vi skal afgive vort vidnesbyrd. Det hele er en ren formalitet, var mairen så høflig at forsikre mig, mens jeg til gengæld forsikrede ham, at vi nok skulle møde, hvis ikke uoverkommelige hindringer stillede sig i vejen. Desuden," vedblev hertugen, "vil jeg sende bud med Bontet hen til mine to omtalte venner i Pontorson. Det vil blive alt for kedeligt for Dem at spise til middag med mig alene, og da det ser ud til, at aftenen vil blive smuk, vil jeg bede Dem være her kl. 5; vi vil da gå en tur ned til strandbredden og nyde udsigten til bjerget, før vi spiser. Det er officerer, som ligger i kvarter der."

"Deres nærværelse," svarede jeg, "vil bidrage overordentlig meget til at gøre aftenen behagelig."

"Imidlertid vil jeg, om De tillader det, tage mig et par timers hvil. Vi fik jo ingen søvn sidste nat; og vi bør dog være friske, når vore gæster kommer. Om jeg måtte give Dem et råd –"

"Jeg vil nu spise frokost; når jeg har gjort det, kan jeg følge Deres råd."

"Ah, De har ikke spist frokost endnu! Nu vel – *au revoir* da!" Med et dybt buk forlod han mig, og derefter hørte jeg ham råbe til Bontet, at han skulle følge med ovenpå og vente på et brev, han skulle bringe til Pontorson. Det må indrømmes, at

hertugen udførte de nødvendige arrangementer med megen takt.

Et kvarter efter stod frokosten for mig, og jeg satte mig med ryggen til døren og ansigtet mod vinduet. Jeg havde fuldt op at tænke på, mens jeg spiste, men hvad jeg mest spekulerede på var dog, hvorledes jeg skulle komme til at tale med Marie Delhasse, ikke med det formål at få hende til at flygte med mig før aften – for jeg havde fattet den beslutning, at jeg nu ville have mit mellemværende med hertugen afgjort én gang for alle – men for at få at vide, hvorfor hun havde ladet sig overtale til at forlade klosteret. Indtil jeg vidste dette, var jeg et bytte for tvivl og modløshed, som ikke engang min stærke tiltro til hende kunne overvinde. Heldigvis havde jeg en lille sum penge hos mig, og jeg var temmelig vis på, at Bontets hengivenhed for hertugen ikke ville stå for en stærk fristelse i form af en rigelig bestikkelse. Måske kunne han hjælpe mig med at bortlede madame Delhasses opmærksomhed og skaffe mig en samtale med datteren.

Da Bontet var gået op med hertugen, havde han pålagt en af pigerne fra køkkenet at opvarte mig; men det varede ikke længe, før jeg så ham træde ud i gården med et brev i hånden. Han gik langsomt over til stalddøren, der hvor ansigtet var kommet til syne. Jeg kunne ikke se, om han lukkede den op, eller om den blev lukket op indvendig fra, for hans svære krop skjulte dette for mig, men den tid, det tog, var så lang, at det var tydeligt nok, det drejede sig om mere end at løfte en klinke. Dette syntes jeg var temmelig påfaldende. Døren lukkede sig efter Bontet. Jeg rejste mig, åbnede vinduet og lyttede, men gården var bred, og ingen lyd nåede over til mig fra stalden.

Jeg stirrede derover vist i fem minutter, men der kom ingen vært, så vendte jeg tilbage til min plads, og jeg blev færdig med frokosten, før han atter kom til syne. Denne gang var jeg temmelig vis på, at døren blev lukket efter ham af en anden, og det forekom mig, at jeg hørte en lås smække. Desuden lagde jeg mærke til, at brevet ikke længere var synligt – han havde vel så stukket det i lommen. Jeg sprang pludselig op, som om jeg først nu tilfældigvis havde fået øje på ham, og spurgte ham, om han straks skulle af sted til Pontorson, eller om han havde tid til at tale med mig et øjeblik.

"Jeg skal af sted om et par minutter," svarede han, "men for øjeblikket står jeg til Deres tjeneste."

Ordene var høflige nok, men hans mine var gnaven og mistænksom. Jeg tændte en cigaret og satte mig ned på den lave vindueskarm, mens han blev stående udenfor.

"Jeg vil gerne have et værelse med en seng," sagde jeg, "har De sådant et til overs?"

"Ja, De skal få det oppe på første sal, lige overfor hertugens."

"Godt, og hvor er damernes værelser?"

Han gjorde ingen vanskeligheder med svaret.

"De har en dagligstue på første sal, men endnu har de ikke brugt den. De har to soveværelser med dør imellem på anden sal, og dem har de ikke forladt, siden de kom."

"Har hertugen været deroppe hos dem?"

"Nej, det tror jeg ikke. De havde en lille samtale ved deres ankomst," og fyren grinede.

Nu var min tid kommet. Jeg tog en hundredefrancs seddel op af lommen og holdt den således i min hånd, at han kunne se

tallene på den. Jeg håbede, at han ikke ville blive for ublu, for jeg havde kun én til i lommen, foruden nogle guldstykker.

"Hvad drejede den samtale sig om?" spurgte jeg.

Han rakte hånden frem efter sedlen, men jeg blev ved at holde fast på den. Der var ikke megen ærlighed at læse i Bontets fede ansigt.

"Jeg hørte kun lidt af det, men den unge dame sagde, da hun skyndte sig op ad trappen: 'Hvor er han? Hvor er han?'"

Jeg rakte ham sedlen. Han havde tjent den. Han greb den med griskhed og stak den i sin bukselomme under blusen.

"Mere hørte jeg ikke, for de skyndte sig at få hende op. Den gamle dame havde hende ved den ene arm og hertugen ved den anden. Hun så meget bedrøvet ud – hvorfor? Ja det ved jeg ikke; for jeg antager" (her stjal der sig et listigt grin frem på fyrens ansigt), "at den smukke present, jeg så, er tiltænkt hende."

"Det er hertugens ejendom," sagde jeg.

"Ja, men det sker jo undertiden, at herrer giver damer foræringer," sagde han.

"Det kan nok være, at det er hans agt at gøre dette. Bontet, jeg vil meget gerne tale med den unge dame."

Han lo uforskammet og sparkede med skoen mod væggen.

"Hvad nytter det, når De ikke har en bedre present, monsieur. Men det kommer jo ikke mig ved. Kan De komme til det, så for mig gerne."

"Ja, men hvorledes skal jeg komme til det? Gør nu noget for pengene – måske kan De tjene flere."

"De er meget flot, monsieur." Han gloede på mig, som om han ville stirre igennem min lomme og se, hvor mange penge der var. Jeg var meget glad ved, at hans blik ikke var så

gennemtrængende. "Men jeg kan ikke hjælpe Dem," fortsatte han. "Nå – måske dog. Den gamle dame har bestilt kaffe til to op i dagligstuen og bedt mig vække hertugen, når den er færdig. Så kan det jo være, at den unge dame vil blive alene så længe. Hvis De kunne stjæle Dem op –"

Jeg var ikke således stillet, at jeg kunne være nøjeregnende i valget af mine midler. Mit hjerte var sat i brand ved Maries ord: "Hvor er han?" Jeg havde allerede fundet ud af, hvad de skulle betyde. Kunne jeg blot komme til at se hende og tale med hende og få den længselsfuldt ventede sandhed aftvunget hende, så kunne jeg gå med roligt sind til duellen med hertugen.

"Gå op på Deres værelse," sagde Bontet, som den forventede gavmildhed havde gjort overmåde høflig, næsten tjenstivrig, "og vent der. Går madame og hertugen ind til kaffen, skal jeg nok lade Dem det vide. Men De risikerer rigtignok så at møde dem."

"Det bryder jeg mig ikke noget om," sagde jeg. Jeg tænkte ved mig selv, at mit forhold til disse to dog alligevel ikke kunne blive mere fjendtligt, end det var.

Min forretning med Bontet var til ende, men jeg lod min nysgerrighed løbe af med mig et øjeblik.

"Det er vist en god stald, De har derovre," sagde jeg. "Hvor mange heste har De der?"

Fyren blev blodrød, alle tegn på velvilje forsvandt fra hans ansigt. Min bestikkelse berettigede mig øjensynlig ikke til at udspørge ham om dette.

"Der er ingen heste der," brummede han. "Hestene er i den ny stald, som vender ud til vejen. Denne bliver slet ikke brugt."

"Så? Jeg så Dem komme ud derfra, og så tænkte jeg –"

"Jeg har nogle varer derovre," sagde han skummelt.

"Nå, det er derfor, den holdes aflåset?" spurgte jeg.

"Ja, netop, monsieur," svarede han; men hans urolige væsen bekræftede min mistanke med hensyn til stalden. Den skjulte en eller anden hemmelighed, var jeg vis på. Ja, jeg begyndte endog at tro, at mine øjne ikke havde bedraget mig, og at jeg virkelig havde set det ansigt, jeg troede at have set. Hvis det var så, da spillede min gode Bontet dobbelt spil og havde nok flere end én til at betale sig.

Imidlertid havde jeg nu ikke lejlighed til at forfølge dette spor, og det interesserede mig heller ikke så stærkt. Næste dag kunne jeg jo altid tage fat på det, hvis jeg var i live næste dag. Jeg var ikke så opsat på, at hemmeligheden skulle blive afsløret. Den betød intet for mig, for det faldt mig aldrig ind, at der blev udruget nye forsøg i stalden.

Jeg slog altså denne sag hen og fulgte Bontets råd – gik op på mit værelse, og skæbnen ville, at jeg skulle møde madam Delhasse oppe for enden af trappen, for hun var på vejen ned til dagligstuen. Jeg bukkede dybt. Madame sendte mig et hadefuldt blik og gik forbi mig. Da hun ikke viste nogen overraskelse, var det tydeligt nok, at hertugen havde fortalt hende, at jeg var kommet. Jeg var imidlertid ikke til sinds, at hun skulle slippe fra mig uden et par ord.

"Madame" – begyndte jeg, men hun var mig for snar. Hun brød ud i en hel strøm af skældsord. Hendes raseri, der havde været indestængt så længe, fordi hun ikke havde haft lejlighed til at give det afløb, fik nu frit løb, og hun nægtede sig intet i retning af grovhed. Kællingen var skrækkelig og afskyelig at se og høre på, for i sit raseri mod mig talte hun rent ud og råbte

med skamløs utilslørethed op om sine planer og om de belønninger hertugen havde lovet hende, og som min indgriben havde været lige ved at berøve hende og endnu gjorde meget usikre. Hendes røst steg stadig, skønt hun vistnok havde i sinde at dæmpe den, og hun blandede de råeste ord og beskyldninger mod hertuginden og mig sammen med spottende forbandelser over datterens dyd. Jeg kunne ikke få et ord frem, men blev stående stum af forbavselse over, at der virkelig kunne gives slige skabninger, og endnu mere over, at Marie Delhasse var datter af en af dem.

Men midt under hendes ordstrøm kom hertugen, der var blevet vækket uden Bontets hjælp, ud af sit værelse og stod et øjeblik og hørte på den. Så mærkeligt det kan lyde, smilede han ad den og trak på skuldrene, og jeg måtte også selv smile, for så modbydelig kællingen var, så var hun dog endnu mere komisk. Men nu gik hertugen hen, greb hende ved skulderen og sagde:

"Nå, lad nu det være godt, mutter. Vi skal nok siden få vort mellemværende med monsieur Aycon opgjort på en anden måde."

Hans berøring og ord lod til at bringe hende til ro – eller måske var strømmen løbet tør. Hun vendte sig imod ham, og hendes læber skilte sig med et smil – et listigt og modbydeligt smil, hvorpå hun med hånden kælende strøg ned ad hans frakkeskøde. Og hertugen, der røg på en cigar, dampede videre, så at røgen blæste hende ind i ansigtet, og hun hostede og harkede, ad hvilket hertugen også smilede. Han værdsatte sit redskab på den rette måde og fandt fornøjelse i at vise, hvor dybt han foragtede hende.

"Min kære, kære hertug, jeg har en stor nyhed til Dem – sådan en interessant nyhed!" sagde hun uden at ænse hans råhed. "Kom med herind og lad den karl passe sig selv."

Ved disse ord bøjede hertugen sig pludselig fremad, idet hans hånende uforskammethed veg pladsen for interesse.

"Nyheder?" råbte han, hvorefter han trak sig tilbage mod den dør, hun var gået hen imod, uden at nogen af dem gav mere agt på mig. Derefter lukkede de døren efter sig.

Hertugen havde ikke behøvet at blive vækket af Bontet, og nu behøvede jeg ikke at få at vide af denne, at vejen var ryddelig. Med et sidste hastigt blik hen mod døren trådte jeg sagte tværs over afsatsen og nåede den trappe, madame Delhasse var trådt ned af. Sagte steg jeg op ad den, og ved den næste afsats fandt jeg en dør lige for mig. Jeg tog i håndgrebet, men døren var låset. Så vrikkede jeg forsigtig i håndgrebet to-tre gange, derpå hørte jeg et let, frygtsomt, nølende trin indenfor, og ud gennem døren hørte jeg Marie Delhasses stemme:

"Hvem er det?"

Dristig, men med dæmpet stemme svarede jeg:

"Det er mig. Luk døren op."

Hun kendte også min røst, for døren blev straks lukket op, og Marie Delhasse stod for mig med et ansigt, der var blegt af træthed og sorg, og øjne, der var store af forbavselse. Hun trådte til side for mig, og jeg gik ind og lukkede døren. Jeg befandt mig i et stort, men sparsomt møbleret værelse. En dør lige for mig stod halvt åben, og på sengen lå en hat og en jaket, der øjensynlig ikke tilhørte hende.

Jeg var tydeligt nok trådt ind i den højst respektable madame Delhasses sovekammer, og det eneste, jeg kan sige til min

undskyldning for dette, er, at omstændighederne var højst ekstraordinære.

18. Et mærkeligt anfald af godt humør

Et øjeblik blev Marie Delhasse stående og stirrede på mig, derpå udstødte hun et svagt skrig fuldt af lettelse, af tryghed, af glæde, idet hun trådte hen imod mig, rakte hånden frem og sagde:

"Så er De her dog alligevel!"

Henrykt over denne modtagelse havde jeg ikke hjerte til at sige hende, at faren endnu ikke var forbi, og hun gav mig heller ikke lejlighed til det, for hun fortsatte straks:

"Og De er såret? Men dog vel ikke farligt, dog vel ikke farligt, monsieur Aycon?"

"Hvem har sagt Dem, at jeg var såret –"

"Ih, hertugen. Han fortalte, at De var blevet skudt af en tyv og var meget farligt såret; og – og –" Hun holdt pludselig inde og rødmede dybt.

"Og De gjorde, hvad han bød," spurgte jeg blødt, "forlod klosteret for at finde mig?"

"Ja," sagde hun, idet hun tog mod til sig og mødte mit blik. "Men jeg fandt Dem ikke her, og så troede jeg, at jeg var blevet lokket i en fælde."

"Og det var rigtigt; det var i en fælde. Jeg kom for at tale med Dem i klosteret, men De var borte; det var kun, fordi jeg tilfældigt traf en ven, der havde set hertugens vogn stå her, at jeg fandt Dem."

"De søgte altså efter mig?"

"Ja, jeg søgte efter Dem."

Jeg talte langsomt, som om vi havde hele dagen for os at tale i, men så kom jeg pludselig til at huske på, at den gamle heks kunne komme tilbage, hvad øjeblik det skulle være. Og jeg havde meget at sige, før vi måtte skilles.

"Marie" – begyndte jeg indtrængende, idet jeg slet ikke tænkte på, at det navn, hun var kommet til at bære i mine tanker, kunne lyde nyt og fremmed fra mine læber. Men i samme øjeblik, jeg havde udtalt det, gik det op for mig, hvad jeg havde gjort, for hun trådte længere bort fra mig, stirrede på mig med spørgende øjne, og det var, som om hendes åndedrag standsede. Jeg læste spørgsmålet i hendes øjne, og svarede simpelt og ligefrem:

"Hvorfor skulle jeg ellers være her?" og dermed greb jeg hendes hånd i min venstre.

Hun stod ubevægelig og med det samme spørgende blik. Da kyssede jeg hendes hånd, og atter udstødte hun det samme dæmpede skrig – men endnu mere dæmpet end før – halvt skrig og halvt suk, og hun trådte frygtsomt nærmere til mig, mens jeg trak hende endnu nærmere og hviskede i usammenhængende ord, at jeg elskede hende.

Halvt fortumlet så hun op på mig og hviskede: "Hvornår? – Hvornår?"

Men jeg kunne ikke sige hende, hvornår jeg var kommet til at elske hende, for jeg vidste det ikke den gang, lige så lidt som jeg ved det nu, og det eneste, jeg kan sige om det, er, at hvis det ikke var den allerførste gang, jeg så hende, da må jeg skamme mig over det. Men hun tvivlede på mig, fordi hun troede, at jeg var forelsket i den lille hertuginde, og fordi jeg havde syntes kold, ja, streng mod hende, og måske tillige, antager jeg, fordi

hun vidste, at jeg havde set hende føle sig fristet. Men nu kyssede jeg hende for at fjerne hendes tvivl. Hun gengældte ikke kyssene, men blev stående med undrende øjne. For et øjeblik kom der en stor forandring i hendes ansigt, jeg følte hende trykke min hånd, og hendes læber bevægede sig svagt, men jeg hørte intet ord; jeg antager heller ikke, de uhørlige ord var for mine øren, og jeg bøjede tavs mit hoved.

Men vi havde ikke megen tid at give bort. Jeg samlede igen mine tanker fra disse søde drømmerier – af hvilke dén ikke voldte mig mindst fryd, at hun viste mig så ubetinget tiltro, for dette er måske den eneste ting i verden, som en mand kan være stolt af at vinde – og sagde til hende:

"Marie, du må høre efter, jeg har noget at sige dig."

"Åh, du vil tage mig bort fra dem!" udbrød hun og greb min hånd i begge sine.

"Det kan jeg ikke endnu. Du må være tapper. Hør nu: Hvis jeg prøvede på at føre dig bort nu, da ville jeg måske blive dræbt, og du ville da blive forsvarsløs. Men i aften vil du kunne være i sikkerhed, hvad der så end hændes mig."

"Hændes? – Hvad skulle der hændes dig?" spurgte hun med en pludselig bevægelse, der bragte hende nærmere til mig.

Jeg måtte nu fortælle hende det hele, ellers ville planen for hendes frelse ikke kunne blive udført.

"1 aften skal jeg duellere med hertugen. Tys! Tys! Jeg må kæmpe med ham. Vi vil tage herfra kl. 5 og gå ned til strandbredden tæt ved bjerget, og der på sandet skal vi duellere. Og – hør nu – du må følge efter os en halv times tid, efter at vi er taget derned."

"Ja, men de vil ikke lade mig gå."

"Du må gå, Marie. Se, her er en pistol, tag den, og hvis nogen vil standse dig, så brug den. Men jeg tror ikke, de vil, for hertugen er jo med mig, og jeg antager ikke, at Bontet vil lægge sig imellem."

"Ja, men min moder –"

"Åh, du er vel lige så stærk som hun?"

"Ja, ja, jeg skal komme. Du vil jo være på strandbredden. Jeg skal nok komme!" Den hjælp, hun nu havde fundet i mig, gjorde hende ganske modig.

"Du vil komme der, mens vi duellerer, eller lige derefter. Imidlertid skal du ikke se efter mig eller hertugen, men efter to herrer, du ikke kender, og som også vil være der – to franske officerer – dem må du betro dig til."

"Ja, men hvorfor ikke til dig?"

"Hvis jeg er i live og kan bevæge mig frit, skal jeg ikke svigte dig, men kommer jeg ikke, da må du gå til dem og bede om deres beskyttelse mod hertugen, idet du fortæller dem, hvorledes han har lokket dig herhen. De vil da ikke tillade, at du bliver slæbt bort imod din vilje. Forstår du?"

"Ja, jeg forstår det, men er det nødvendigt, at du duellerer?"

"Ja, min elskede, det må jeg. Jeg antager ikke, at hertugen har i sinde at plage dig igen før i aften, og når du nu kun gør, hvad jeg har sagt dig, så vil alt være godt."

Således søgte jeg at trøste hende, og det var i virkeligheden min faste tro, at to franske gentlemen ikke ville nægte hende deres beskyttelse mod hertugen. Men nu klyngede hun sig til mig i jammer og kvide, fordi jeg skulle slås – og jeg ville ærlig talt også helst have opsat det til en anden gang – og i ny rædsel

for moderens raseri, da jeg jo ikke kunne være til stede og beskytte hende mod det.

"Vi har haft en frygtelig strid, lige før du kom," sagde hun. "Jeg sagde hende, at hvis jeg ikke så dig, inden der var gået en time, så ville jeg ikke blive her, med mindre de holdt mig tilbage med magt, og at jeg, hvis de gjorde det, nok skulle finde midler til at tage livet af mig, samt at jeg hverken ville se hertugen eller tale med ham, med mindre han bragte mig til dig, som han havde lovet mig, og at jeg, hvis han sendte halsbåndet op igen (for det gjorde han for en halv time siden), så ville jeg ikke sende det tilbage, som jeg en gang havde gjort, men kaste det ud af vinduet ned i møddingpølen dernede, hvor han så selv kunne hente det, om han ville have det."

Og min kære Marie, der fik fornyet dristighed ved at gentage sin modige tale og min venlige lytten til den, hævede røsten, og hendes øjne funklede, så at hun så endnu skønnere ud, og atter forglemte jeg rent, at vi kun havde liden tid. Jeg kom til at tænke på, at det ikke var så underligt, at madame Delhasse havde været i så ondt lune, da hun løb på mig på trappen. Hun kom jo den gang lige fra den opsætsige datter.

Men Maries mod sank temmelig hurtigt igen, og jeg sagde hende da, at jeg, før vi duellerede, ville fortælle min sekundant om hendes stilling, så at han, hvis hun ikke kom, og jeg blev såret (værre tilskikkelse talte jeg ikke om), ville komme op til kroen og tage hende med sig. Dette trøstede hende mere, så at hun blev roligere, og idet hun forlod vore nuværende besværligheder, gav hun sig til at forsikre mig (den stakkels pige kunne ikke tro, at jeg ikke behøvede denne forsikring), at hun ikke under nogen omstændighed ville have givet efter for

hertugen, samt at hendes moder havde forladt hende i så frygteligt raseri, fordi hun følte sig overbevist om, at hun aldrig ville komme nogen vegne med den genstridige og stædige datter.

"For jeg sagde," gentog Marie, "at jeg hellere ville dø."

Hun tav, så op på mig og sagde:

"Ja, skønt jeg en gang havde vaklet, så ville jeg dog nu hellere dø. For da jeg vaklede, sendte Gud dig til mig, at jeg kunne finde frelse i kærligheden." –

Mange ting havde vi endnu at sige hinanden, men til sidst befandt jeg mig udenfor madame Delhasses værelse. Idet jeg skulle til at lukke døren, hviskede Marie endnu et sidste ord til mig, og fuld af håb vendte jeg mig for at stige ned ad trappen.

Skæbnen spildte imidlertid ikke tiden, men sendte en hændelse, der fra begyndelsen voldte mig stor bekymring. For lige idet jeg vendte mig bort fra døren, kom madame Delhasse op ad trappen. Jeg var altså grebet på fersk gerning, og for Maries skyld gjorde det mig meget ondt, for jeg antog, at dette ville blive signalet til et nyt, stormfuldt optrin af samme slags som det foregående. Ikke desto mindre antog jeg en spørgende mine, idet jeg sagde til madame Delhasse: "Hertugen kan være vidne til, at De ikke var i deres værelse, madame, så De vil ikke blive kompromitteret." Jeg ventede, at en vredesstrøm ville følge oven på denne spøg, som jeg dog havde afstemt efter madames formodede smag, men til min overraskelse nøjedes kællingen med at sende mig et surt grin. Hun var øjensynlig lige så tilfreds med resultatet af sin samtale, som jeg med min. Alle spor af hendes raseri og onde lune var forsvundet, og hun så lige så fornøjet og tilfreds ud, som om hun havde været en

eksemplarisk moder, der belønnedes (som en sådan fortjener) ved i sin families kreds at finde fuldstændig kærlighed og fred.

"De har nok lusket Dem ind bag min ryg – hvad?" spurgte hun, men vedblev at grine.

"Det ville jo have været udannet at tiltvinge sig adgang lige for Deres øjne," svarede jeg.

"Og så har De vel sagtens gjort dygtig kur til pigebarnet?"

"Til rette tid, madame," sagde jeg med et blik, "skal jeg være så fri at bede Dem om en samtale angående denne sag; jeg skal ikke undlade at vise Dem det hensyn, De som moder kan gøre fordring på."

Idet jeg sagde dette, trådte jeg lidt til siden for at lade hende passere. Jeg kan ikke afgøre, hvad der var mig mest modbydeligt, enten hendes tidligere raseri, eller hendes nuværende, gode lune.

"De ville få et godt tossehoved til kone," sagde hun, idet hun med tommelfingeren viste i retning ad datterens dør.

"Ja, men til gengæld ville jeg få en meget fornuftig svigermoder," sagde jeg.

Den gamle kvinde standsede et øjeblik ved det øverste trappetrin og målte mig med øjnene.

"Ha!" sagde hun. "I mænd synes nu om jer selv, at I er satans drevne, men kvindfolkene kan dog have krammet på jer en gang imellem alligevel."

Jeg blev yderlig forvirret ved hendes øjensynlige triumf. Hertugen kunne dog vel ikke være gået ind på at modtage hende i stedet for datteren – dette var jeg så uforskammet at spørge hende om. Hendes ansigt lagde sig i listige rynker. Det så ud, som om hun ville til at tale, men så lukkede hun igen

læberne med et smæk, og mistanken kom atter frem i hendes øjne. Hun havde en hemmelighed – en ny hemmelighed – det ville jeg sværge på, og i sin triumf havde hun været lige ved at sige noget, der kunne kaste lys over den.

"For resten," sagde jeg, "ventede Deres datter mit komme." Det var måske et forfængeligt håb, men jeg tænkte mig, at jeg derved måske kunne frelse Marie for en straffeprædiken.

Kællingen trak på skuldrene og bemærkede ligegyldigt:

"Det tossehoved kan for mig gøre, hvad hun vil." Dermed bankede hun på døren.

Jeg ventede ikke for at se den blive åbnet; ærlig talt følte jeg mig ikke sikker på mig selv, hvis jeg blev tvunget til at se hende og Marie sammen, men gik straks ned af trappen til mit værelse. Der satte jeg mig i en armstol ved vinduet og ved et lille bord, for det var min hensigt at skrive et par breve til mine venner hjemme i England for det tilfældes skyld, at hertugens venstre hånd skulle vise sig mere øvet end min, når vi nu mødtes længere hen på eftermiddagen. Men da jeg fandt, at jeg kun med stort besvær kunne skrive med højre hånd og endnu dårligere med venstre, nøjedes jeg med meget møjsommeligt at kradse et par linjer op til Gustave de Berensac, hvorefter jeg stak papiret i lommen efter at have forsynet det med en påtegning om, at det ønskedes sendt til adressaten i det tilfælde, at der skulle tilstøde mig noget.

Derefter lagde jeg mig tilbage i stolen, idet jeg (det husker jeg tydeligt) ærgrede mig over, at min bagage var blevet tilbage i Avranches, og at jeg derfor ikke havde noget rent manchetlinned at duellere i. Halvt døsende sad jeg og stirrede tankeløs hen ad vejen, som jeg havde udsigt til fra vinduet, idet

jeg i min erindring genkaldte mig alt det, der var hændet i de sidste dage, men stadig vendte mine tanker tilbage til Marie Delhasse.

Således forløb der en times tid, så stod jeg op, strakte mig og kastede et blik ud af vinduet for at se, om vi ville få godt vejr til vort foretagende, for himlen var i løbet af dagen blevet temmelig overtrukken. Men da jeg var kommet til det resultat, at regnen nok ville blive borte, indtil vi var færdige, så jeg atter ned ad vejen, og der fik jeg øje på to skikkelser, som jeg kendte. Fra Pontorson-siden kom kroværten Jacques Bontet slentrende og røg på en tynd, sort cigar.

"Ah, han har været inde i byen og aflevere brevet til vore venner officererne," sagde jeg til mig selv.

Derefter så jeg på den anden kendte skikkelse, der ikke var nogen anden end madame Delhasse. Hun bar den hat og jaket, som jeg havde set ligge på sengen i hendes værelse, da jeg var trådt derind. Hun var lige kommet ud fra kroen og drev nu meget langsomt hen ad vejen i retning af Pontorson. Hun mødte Bontet og blev stående et øjeblik og talte med ham. Derefter fortsatte hun sin langsomme gang i samme retning som før, og jeg blev ved at se efter hende, indtil hun var kommet nogle hundrede meter fra kroen; men der var ikke noget tiltrækkende ved hendes person, derfor blev jeg snart ked af at betragte den og vendte mig bort fra vinduet, idet jeg sagde til mig selv:

"Det gamle kvindemenneske skal nok have sig en lille motion før middagsmaden."

Jeg fandt ingen grund til at være misfornøjet med de slutninger, jeg var kommet til med hensyn til Bontet og hende –

for øjeblikket. Derfor tænkte jeg ikke mere på dem, men ringede på klokken og bestilte mig en kop kaffe med et lille glas af den mindst dårlige cognac, der kunne opdrives i kroen. For det kunne nu ikke vare længe, før jeg ville modtage et høfligt bud fra hertugen af Saint-Maclou med en tilkendegivelse af, at han ville sætte stor pris på mit behagelige selskab ved en lille spadseretur i aftensvalen.

19. Uønskede vidner

Langsomt gled eftermiddagen hen. Min tilfredshed havde veget pladsen for en heftig utålmodighed, og jeg længtes hele tiden efter at blive kaldt til handling, men der kom stadig intet bud, og da klokken manglede et kvarter i fem, gik jeg ned i det håb at finde midler til at fordrive den lange ventetid.

Det første, jeg fik at se, da jeg stod i døren op til den lille spisesal, var min gode Bontets ryg. Han stod og bøjede sig ud ad vinduet, og netop, som jeg kom op, råbte han ud: "Parat klokken seks!" Derefter vendte han sig brat om, for han havde hørt mig træde ind, og i samme øjeblik nåede lyden af en dør, der blev slået hårdt i, mit øre fra den anden side af gården. Jeg trådte hastigt hen til vinduet – stalddøren var lukket, og Bontet så op på mig med et arrigt blik og rynkede bryn.

"Hvad er det, der skal være parat klokken seks?" spurgte jeg.

"Nogle forfriskninger til madame Delhasse," svarede han straks.

"De bestiller forfriskninger ovre fra stalden?"

"Nej, jeg råbte ned til køkkenet, døren er, som De ser, der til venstre."

Jeg vidste godt, at det hele var en stor løgn, og ville rimeligvis også have sagt ham det, hvis ikke hertugen af Saint-Maclou i samme øjeblik var trådt ind ad døren. Han bukkede for mig, men henvendte sig til Bontet.

"Nå – kommer herrerne her så klokken fem?" spurgte han.

Tydeligt lettet begyndte Bontet nu på en forklaring. En af herrerne, (han troede, at det var monsieur de Vieuville) havde

læst brevet højt i hans nærværelse og havde derefter bedt ham sige hertugen, at han og den anden herre ville møde hertugen og hans ven ude ved stranden klokken et kvarter til seks. Ved den tid skulle de være, hvor vejen ophørte, og strandbredden begyndte.

"Det lod til, at han mente," forklarede Bontet, "at sagen på den måde ville vække mindre opmærksomhed."

Denne forsigtighed kunne lyde meget trolig, men hvorfor havde monsieur de Vieuville vist Bontet så megen fortrolighed? Den samme tanke må have slået hertugen, for han spurgte skarpt:

"Hvorfor læste han brevet for Dem?"

"Åh, han tænkte vel ikke videre over det," sagde Bontet skødesløst. "Herrerne i Pontorson kender mig meget godt, der er blevet ordnet adskillige af den slags affærer herfra."

"De burde anlægge en privat begravelsesplads," sagde hertugen med et mørkt smil.

"Åh, der er jo sandet," lo fyren og slog ud med hånden.

Det lod dog til, at ingen af os havde lyst til at fortsætte denne muntre samtale, og i nogle øjeblikke stod vi alle tre tavse. Så bemærkede hertugen:

"Bontet, jeg ville gerne tale med Dem et øjeblik. Mr. Aycon, er De så parat til at bryde op om en halv times tid? Vore venner vil rimeligvis medbringe pistoler; i modsat fald kan jeg forsyne Dem med en, hvis De ikke har noget imod at benytte den."

Jeg bukkede, og derefter gik de begge to ud. Da jeg ikke havde noget bedre at tage mig for, tændte jeg en cigar, sprang ud af det lave vindue og drev over mod stalden. Min nysgerrighed med hensyn til denne stald var blevet større og

større. Jeg så mig om, men kunne ingen opdage ude i gården. Med en skødesløs mine drejede jeg derefter på dørhåndtaget. Der skete intet. Jeg drejede på det med større kraft. Endnu skete der intet. Så bukkede jeg mig pludselig ned og kikkede gennem nøglehullet, og jeg så – ikke en nøgle, men – et øje! I omtrent ti sekunder stirrede jeg på dette øje. Så forsvandt det, og jeg hørte det lille "klik!", som ikke er til at tage fejl af. Øjet havde en pistol, og den pistol var spændt! Var det fordi det gennem nøglehullet så fremmede klæder og ikke Bontets venlige blå bluse? Men hvorfor havde øjet en sådan afsky for fremmede? Jeg rettede mig igen og gik ned langs med stalden, idet jeg overvejede dette spørgsmål og skottede mod væggen for om muligt at opdage et vindue eller et kighul. Men det eneste vindue, der var, sad et par fod over mit hoved.

Min halve time var snart forløbet, jeg gik atter tværs over gården og ind ad vinduet. Hertugen, hvis utålmodighed var mindst lige så stor som min egen, stod og vinkede af mig. En kasse med to pistoler stod på bordet, og efter at have vist mig indholdet tog han den og stak den i lommen.

"Er De færdig, sir?" spurgte han. "Vi kan vist lige så godt gå nu."

Jeg bukkede og bad ham ved en håndbevægelse gå foran. Trods sin utålmodighed lod det dog til, at også han var i bedre humør, end han havde været tidligere på dagen; hans samtale med madame Delhasse måtte have været meget tilfredsstillende for begge parter. Havde ikke hans ansigt vist mig denne forbedring af humøret, så ville hans første ord, efter at vi havde forladt kroens enemærker (akkurat et kvarter over

fem) have åbenbaret mig det, for han vendte sig da imod mig og sagde:

"Hør nu, mr. Aycon; De udsætter Dem for en stor fare for ingen verdens ting. Vær nu fornuftig og tag mod et godt råd. Tag tilbage til Avranches, derfra til Cherbourg og derfra til Deres hjem – og lad mig passe mine egne sager."

"Før jeg accepterer dette forslag," svarede jeg, "må jeg vide, hvad 'Deres egne sager' vil sige."

"De gør Dem selv til nar – eller lader andre gøre det – hvilket De nu vil," forsikrede han mig, og hans ansigt fik i det øjeblik et næsten venskabeligt udtryk. Jeg så tydelig, at han var vis på at have vundet sejr. Det måtte være den gamle heks, der havde formået at indgive ham den overbevisning – ved hvilke kunster, kunne jeg ikke vide. Men hvad jeg vidste, det var, at jeg ikke troede en tøddel af det, han ville insinuere over for mig, og at jeg ikke et øjeblik tvivlede på Marie Delhasses sanddruhed og oprigtighed.

"Det gør selv de bedste af os undertiden," sagde jeg. "Og har man først begyndt, så er det bedst at fuldende."

"Nå – som De behager. Har De nogen sinde før skudt med venstre hånd?"

"Nej," sagde jeg.

"Ja, så har De ikke lang tid tilbage at leve i," sagde han.

For at yde ham fuld retfærdighed må jeg bemærke, at han ikke sagde dette på nogen pralende måde, men som for alvorligt at advare mig.

"Jeg har for den sags skyld heller ingen øvelse i at bruge den højre, så det kan være mig omtrent lige meget."

Vi gik videre med ansigterne vendte mod bjerget og med den nedgående sol på venstre hånd. Vi mødte kun meget få folk, og da vi nåede sandet endnu færre. Da vi endelig gjorde holdt, netop på det sted, hvor chausseen nu begynder (den gang var den ikke anlagt), var der ikke et menneske at øjne. Hertugen tog sit ur frem.

"Vi er præcise," sagde han. "Jeg håber da, at de gode herrer ikke vil lade vente alt for længe på sig, ellers vil det bedste lys gå bort."

Der lå nogle store, flade sten ved vejkanten, og dem satte vi os ned på og ventede. Vi sad begge og røg, men vi kunne ikke finde på ret meget at tale om. Jeg for mit vedkommende tænkte mindre på den forestående duel, end på det heldige udfald af den plan, jeg havde lagt til Maries sikkerhed. Hertugen skænkede den for sit vedkommende vist heller ikke mange tanker, for et smil, der udtrykte triumf eller tilfredshed, gled nu og da hen over hans ansigt, og jeg nærede ingen tvivl om, at det fremkaldtes ved den trygge overbevisning, madame Delhasse havde indgivet ham, og som havde fået ham til at betragte det som en tåbelighed af mig at vove mit liv for den kvinde, der havde lovet ham alt, hvad han bad hende om.

Men solen var ved at gå ned, det bedste af lyset gik bort, og officererne fra Pontorson kom stadig ikke. Nu var klokken tæt ved seks.

"Skal vi duellere i aften, da må det ske nu!" udbrød hertugen pludselig. "Hvad djævelen går der dog af de mennesker!"

"For mig er det ikke for mørkt," sagde jeg.

"Ja, da vil det snart blive det for mig," svarede han. "Vil De have, at vi skal vente til i morgen?"

"Jeg har ikke noget imod at vente til i morgen," svarede jeg, "hvis De vil love ikke at forsøge at se eller tale med mademoiselle Delhasse før i morgen. I modsat fald vil vi slås i aften, med eller uden sekundanter og med eller uden lys."

Jeg kom aldrig til at forstå denne mands natur eller de pludselige lidenskabsanfald, som kunne gribe ham blot ved at høre et enkelt ord. Nu sprang han op fra stenen og skældte mig ud for en uforskammet karl, der vovede at komme med betingelser til ham – for en dum nar, der bildte mig selv ind, at alle damer var forgabede i mig, og for mange andre ting, som jeg ikke her vil gentage, så at jeg til sidst sagde:

"Så gå De da foran derned, De kender vel det bedste sted."

Idet han stadig rasende fremmumlede forbandelser snart mod mig og snart mod de forsømmelige sekundanter, gik han hastigt hen over sandet omtrent lige mod den synkende sol. Kysten bøjede her en smule udad, og vi holdt os hele tiden tæt op til et stendige, der var rejst, hvor strandbredden begyndte. Inden for stendiget stod en række tætte, slyngede buske, og det hele dannede en fuldstændig skærm mod landsiden.

Vi gik omtrent ti minutter på denne måde med solen lige i øjnene og havets sagte plasken i ørene. Så standsede hertugen brat på et sted, hvor buskene var højst, og sagde: "Her!" hvorefter han tog pistolkassen frem af lommen. Han undersøgte løbene og rakte først den ene og så den anden til mig. Mens dette skete, var der ingen af os, som talte et ord. Derefter holdt han begge frem med skæfterne vendt mod mig, og jeg tog den, der var nærmest ved min hånd. Hertugen lagde den anden ned på sandet og bød mig med en håndbevægelse gøre det samme. Så tog han sit lommetørklæde frem af lommen

og svøbte det om sin højre hånd, så at fingrene snæredes tæt sammen.

"Bind det nu i knude, hvis De kan," sagde han og holdt hånden frem.

"Hvad det angår, stoler jeg ellers ganske på Dem," sagde jeg, men han bukkede ironisk for mig og svarede:

"Det vil under alle omstændigheder være slemt nok for den af os, der kommer til at dræbe den anden, nu, da vi hverken har sekundanter eller vidner. Men det ville være alt for graverende mod mig, hvis min højre hånd var fri, mens De bærer Deres i bind. Derfor beder jeg Dem, mr. Aycon, om ikke at stole for meget på mig, men binde knuden og det godt stramt, hvis Deres højre arm tillader Dem det."

Optaget, som jeg var, af mine tanker og mine planer, var den fare, som han her gjorde mig opmærksom på, slet ikke faldet mig ind, og jeg tilstår, at jeg betænkte mig lidt.

"Jeg vil meget nødig få skyld for at være en morder," sagde jeg. "Skal vi ikke vente lidt endnu på monsieur de Vieuville og hans ven?"

"Gid fanden havde dem!" sagde han, idet raseriet atter tindrede i hans øjne. "Hvis jeg ellers lever, skal jeg kræve dem til regnskab for det puds, de her har spillet mig. Det er snart helt forbi med lyset. Gå nu hen og tag Deres plads. Vi har ikke andet at gøre."

"De vil altså absolut slås?"

"Ikke, hvis De vil lade mig være i fred, men hvis ikke –"

"Lad os gå tilbage til kroen og slås i morgen – så længe kan sagen dog blive stående, som den står," sagde jeg i det håb, at han nu skulle være mere medgørlig end før.

Han så på mig med et skummelt blik, så kom raseriet over ham igen, og han råbte:

"Tag plads, stå, hvor De vil, men lidt hurtigt, lad os få ende på det!"

Da jeg så, at der ikke var andet for, stillede jeg mig op. Der blev ikke vekslet flere ord imellem os, men med en håndbevægelse betydede han mig, at jeg skulle flytte mig lidt, og på den måde ordnede han vor opstilling, indtil vi stod lige over for hinanden med omtrent to meters afstand imellem os og således, at vi begge vendte siden til solen, så at dens sidste vandrette stråler blændede os lige meget og kun meget lidt. Derpå sagde han:

"Jeg vil træde fem skridt tilbage, og De må gøre ligeså. Når vi er kommet så langt fra hinanden, tæller De langsomt: 'En – to – tre', og ved 'tre' skyder vi."

Jeg holdt ikke af at tælle; men det var jo nødvendigt, at en af os gjorde det, og da jeg ville trænge ind på ham, for at han skulle gøre det, nægtede han det bestemt. Så begyndte jeg at træde tilbage; men han standsede mig et øjeblik. Nu var han meget rolig og talte i en behersket tone.

"Endnu kan De gå, hvis De vil," sagde han. "Pigen er nu engang min, og jeg antager, at det er hende og hverken mit liv eller min død, De bryder Dem om."

"Pigen er ikke Deres og vil aldrig blive det," sagde jeg. Men så kom jeg pludselig i tanker om, at da sekundanterne ikke var kommet, var min plan mislykket, og at Marie ville være så godt som i hans vold, hvis han levede. Det blev jeg så harmfuld over, at en stor lyst til at udgyde hans blod pludselig betog mig. Jeg tror, at han kunne se det på mit ansigt, for han smilede, vendte

sig uden at sige mere og gik hen på sin plads. Jeg gjorde nu det samme, og vi vendte os atter om og stod nu igen lige for hinanden.

Under alt dette havde pistolen hængt i min højre hånds fingre. Nu tog jeg den over i den venstre, så på den og råbte så til hertugen:

"Er De rede?"

Han svarede skødesløst:

"Ja, jeg er rede."

Så hævede jeg armen og tog sigte – og pegede pistolen ikke lige på hans hjerte, så er det min hånd og ikke min vilje, der fortjener ros for barmhjertighed. Derpå råbte jeg højt:

"En –!" gjorde et ophold og råbte derpå: "To!"

Men idet dette ord forlod mine læber – før det endelige, skæbnesvangre "Tre!" var så meget som formet af min tunge – mens jeg endnu så på hertugen for at forvisse mig om, at jeg ikke overraskede ham – lød på én gang to skud højt og skarpt i den stille luft. Jeg følte en kugles hvislen, idet den strejfede mit øre, og hertugen faldt uden en eneste lyd forover i sandet, idet hans pistol gik af, da han faldt.

Vi havde alligevel haft vidner.

20. Hertugens gravskrift

Et øjeblik blev jeg stående ganske forvirret og stirrede på min modstander, der lå udstrakt foran mig i sandet. Men derefter løb jeg, vejledet af røgen, som svævede ud mellem buskene, hen til det lave stendige og sprang op på toppen af det. Jeg styrtede mig ind i buskene, idet jeg banede mig vej med hoved og hænder. Jeg havde en fornemmelse af, at en mandsskikkelse styrtede forbi mig, men jeg kunne ikke give nærmere agt på ham, for lige foran mig stod den svære krovært Jacques Bontet i færd med at lade sin pistol på ny.

Da hans blik faldt på mig, idet jeg sprang ud næsten lige ved hans fødder, udstødte han en ed og vendte sig for at løbe. Jeg løftede hånden og gav ild. Ak! Hertugen af Saint-Maclou havde haft ganske ret i sin formodning, for oprigtig talt tror jeg, at kuglen passerede ham i næsten en meters afstand. Da han hørte skuddet og mærkede, at han var forblevet uskadt, standsede han og vendte sig om imod mig. Der var ingen tid til at lade på ny. Jeg tog min pistol ved mundingen og løb hen imod ham. Min højre arm var omtrent ubrugelig, men jeg tog den alligevel ud af bindet og holdt den i beredskab for om muligt dog at benytte den. Jeg så, at fyrens ansigt var blegt, og at han ikke så meget fornøjet ud ved tanken om et sammenstød. Men han blev dog stående, og jeg, der gjordes forsigtig ved tanken om min invaliditet, ville ikke styrte ind på ham, men gjorde holdt omtrent en meter fra ham og overvejede, hvorledes jeg bedst kunne springe ind på ham. Således stod vi et øjeblik, så kom jeg til at huske på, at

hertugen, hvis han ikke var helt død, var prisgivet den anden slyngel, og ved tanken herom tog jeg mig sammen og kastede mig over Jacques Bontet. Han havde også taget sin pistol ved mundingen og slog nu efter mig, idet jeg kom. Han fejlede dog mit hoved, som han havde rettet slaget imod, men ramte min højre skulder og afgjorde derved endelig spørgsmålet, om min højre arm kunne bruges eller ej. Dette kom dog ikke til at spille nogen rolle, for jeg gengældte slaget med et bedre – pistolskæftet ramte ham lige i panden. Et øjeblik blev han stående og stirrede på mig med had og frygt i blikket, så svigtede hans knæ ham, han sank langsomt sammen, indtil knæene var bøjet i en ret vinkel, så udstødte han et dybt suk og faldt næsegrus til jorden.

Uden at skænke ham eller hans tilstand flere tanker, end han fortjente, snappede jeg pistolen fra ham (for min var blevet brækket mellem skæftet og løbet), og uden at give mig tid til at lade (med kun én brugelig arm, og i den stærke sindsbevægelse, jeg befandt mig i, ville dette også have taget mig alt for lang tid) skyndte jeg mig tilbage til stendiget, skilte buskene ad og kikkede over.

Det var et mærkeligt syn, jeg så. Hertugen lå ikke længere med ansigtet mod jorden, således som han var faldet; han lå på ryggen med armene strakt ud til siden, og ved hans side knælede en lille, tynd mand, der med hastige, men dog beherskede og melodiske bevægelser, befølte, undersøgte og ransagede enhver tomme af hans klædning. Op og ned, til højre og venstre, ned i hver lomme, langs hans linning, ja endog ned i støvlerne løb de travle, behændige fingre, og i aftenens stilhed, der ikke syntes brudt, men snarere mere tydeliggjort ved

tidevandets mumlen, lød hans lidenskabelige eder i mine øren. Jeg husker, at jeg smilede, ja, jeg tror endog, at jeg lo – for manden var min gamle bekendt, Pierre. Pierre var endnu på spor efter kardinalens halsbånd, og han havde ikke tvivlet mere, end jeg havde tvivlet, om at hertugen havde det på sin person. Men Pierre fandt det ikke, for jeg kunne se, at han nu blev vred. Han rev i det ubevægelige lig, stødte til det og kastede armene ind og ud, som en hundehvalp kaster med en tøffel eller en pude. Og under alt dette lå hertugen af Saint-Maclous ubevidste ansigt vendt op mod himlen, og et stillestående smil syntes at spotte den skuffede røver. Jeg undrede mig også over, hvor halsbåndet kunne være.

Men nu sprang jeg ned på det bløde sand og listede mig hen til stedet, hvor de to lå. Nu søgte Pierres hænder desperat og vildt omkring, han ventede ikke længere at finde noget, men kunne dog endnu ikke bekvemme sig til at tro, at eftersøgningen virkelig var forgæves.

Optaget af sit arbejde hørte han mig ikke, og da jeg kom hen til ham, satte jeg foden på pistolen, der lå ved hans side, og greb ham, ligesom hertugen havde grebet hans kammerat Lafleur i nakken, idet jeg i en spottende tone sagde til ham:

"Hvad – er det der ikke, min ven?"

Han fo'r sammen og forsøgte derpå at rive sig løs, men det var ikke meget bevendt med mandslingens kræfter, og jeg holdt ham med stor lethed med min ene raske hånd. Jeg hånede ham, opfordrede ham til at søge igen, sagde ham, at man ikke kunne vente at få alting at se fra en stald, og bød ham kalde Lafleur fra Helvede til hjælp. Men under mit faste greb blev han lidt efter lidt rolig og ophørte at søge, og jeg hørte ikke andet end hans

hurtige åndedræt. Jeg lo spottende ad ham, idet jeg rev ham bort fra hertugen og kastede ham om på ryggen i sandet, hvorefter jeg blev stående og så på ham. Men han anråbte slet ikke min barmhjertighed, hans små øjne besvarede mit blik med udfordrende trods, og derefter så han igen opmærksomt på den rolige skikkelse ved vor side.

Og dog skulle han undslippe mig – og det tilmed, må jeg bekende, med ringe møje. For i dette øjeblik lød der et højt råb i mine øren – jeg kendte røsten, og skønt jeg vedblev at holde foden på Pierres pistol, drejede jeg dog hovedet.

Øjeblikkelig sprang fyren op, og med en behændighed, som jeg ikke havde kunnet præstere, snoede han sig ud af mit greb og løb hen over strandbredden mod bjerget. Før jeg ret sansede, hvad der skete, havde han fået over tredive skridts forspring for mig. Jeg hørte, hvor tidevandet skvulpede ind over bredden; han måtte vade dybt, ja, han måtte ligefrem svømme for at nå hen til bjerget. Men for mig var han i sikkerhed, for jeg kunne ikke løbe om kap med ham. Dog ville jeg have forfulgt ham, hvis vi havde været alene. Men råbet lød igen, og jeg tænkte ikke mere på ham, men vendte mig om mod Marie Delhasse, der ifølge min instruktion var kommet til strandbredden og nu stod og pegede spørgende på hertugen med den ene hånd, mens den pistol, jeg havde givet hende, var faldet ud af den anden og lå i sandet. Hun svajede fra den ene side til den anden, indtil jeg lagde min arm om hende og støttede hende.

"Har du dræbt ham?" spurgte hun i en frygtsom hvisken.

"Jeg kom ikke engang til at skyde på ham," svarede jeg. "Vi blev angrebet af tyve."

"Af tyve?"

"Ja, værten, og så en anden. De troede, at han havde halsbåndet på sig, og fulgte bag efter os herud."

"Tog de det så?"

"Nej, han havde det ikke hos sig," svarede jeg og så hende ind i øjnene.

Hun løftede dem mod mine og sagde simpelt og ligefrem:

"Jeg har det ikke," og uden at spørge om mere gik hun hen til hertugen, satte sig i sandet ved hans side, løftede hans hoved op i sit skød og tørrede hans pande med sit lommetørklæde, idet hun med sagte røst spurgte: "Er han død?"

Enten det nu var, fordi, som nogle ville påstå, den røst, et menneske elsker, kan vække ham, når intet andet ellers kan, eller det simpelt hen var, fordi hertugens besvimelse var forbi, det ved jeg ikke, men idet hun talte, åbnede han, der havde ligget ubevægelig under Pierres rå og voldsomme behandling, sine øjne, og da han så, hvor han var, søgte han at løfte sin hånd og famle efter hendes. Derefter sagde han – rigtignok kun med besvær, men dog tydeligt nok:

"Slynglerne troede, at jeg havde halsbåndet; de vidste ikke, hvor god du havde været, min elskede."

Det gav et sæt i mig. Marie blev først rød og så bleg og så nu ikke længere ned på ham med medlidenhed, men med foragt og harme.

"Jeg har det ikke," sagde hun igen, "jeg ville ikke for alt i verden røre ved det."

Og idet hun sagde dette, så hun op på mig og bønfaldt mig med sit blik om at tro hende.

Men hendes ord vækkede og fremdrev hertugen til en kraftanspændelse og en aktivitet, som jeg ikke havde tiltroet

ham; han væltede sig ned af hendes skød, løftede sig op på den ene hånd, så at hans overkrop hævedes op fra jorden og sagde med høj røst:

"Du har det ikke? Du har ikke halsbåndet? Ja, men du sendte mig jo dog bud, at du aldrig tiere ville skille dig ved det."

"Jeg har ikke sendt noget bud," svarede hun med hård røst, ganske blottet for medlidenhed; hvorledes kunne hun også have medlidenhed med ham? "Jeg sendte Dem intet andet bud, end at jeg hellere ville dø end at se Dem igen?"

Forbavselse bredte sig over hans ansigt selv i denne for ham så kvalfulde stund.

"Nej, du sendte jo bud," sagde han, "og lod mig vide, at du ventede mig i aften og bad mig om halsbåndet, at du kunne smykke dig med det til mit komme."

Skønt han var ved at dø, kunne jeg dog næsten ikke stå rolig og høre på, at han sagde dette, men i den samme rolige, foragtelige tone som før sagde Marie:

"Hvem kom med det bud?"

"Din moder," sagde han og stirrede spændt på hende. "Og jeg sendte mit – det jeg engang har sagt dig – med hende tilbage. Marie, var det ikke sandt?" udbrød han og slæbte sig nærmere hen mod hende.

"Sandt?" gentog hun – og sagde ikke mere.

Men det var nok. Et øjeblik stirrede han på hende, derefter råbte han:

"Den gamle djævel har bedraget mig! Hun har taget halsbåndet!"

Jeg begyndte at forstå det smil, som jeg havde set på madame Delhasses ansigt og hendes mærkværdigt oprømte humør, og

jeg begyndte også at danne mig en mening om hensigten med hendes aftentur til Pontorson. Bontet og Pierre havde haft flere og værre modstandere, end de troede.

Hertugen, som det voldte stor pine at holde sig oppe med hånden, slæbte sig endnu nærmere hen til Marie, men hun rejste sig op og trak sig et skridt tilbage, da han kom hende nær. Han fremstødte:

"Men du elsker mig, Marie? Du ville have –?"

Hun afbrød ham:

"Af alle mennesker afskyr jeg Dem mest!" sagde hun, idet hun betragtede ham med et udtryk af rædsel og lede.

Hans sår pinte ham frygteligt – han var ramt i maven og underlivet og forblødte indvendig – og hans ansigt var helt fortrukkent. Smerten bragte sveden til at perle på hans pande, hans arm rystede og kunne næppe holde ham oppe. Dog var det intet af dette, der fremkaldte den kval i hans øjne, han stirrede på hende med.

"Dette er den mand, jeg elsker," sagde hun i rolig åbenhjertighed.

Hun rakte hånden frem og tog min, trak mig til sig og stak sin arm under min. Hertugen af Saint-Maclou så op på os, så lod han hovedet falde tungt og med et dump ned i sandet. Således blev han liggende, og vi troede, at han var død.

Dog – det kunne jo være, at hans liv stod til at redde, og jeg sagde derfor til Marie:

"Bliv hos ham, mens jeg løber efter hjælp."

"Jeg vil ikke blive hos ham," sagde hun.

"Så gå du," sagde jeg. "Stands det første menneske, du møder, eller, hvis du ikke møder nogen, så gå lige til kroen. Bed dem

der om at skaffe hjælp til at bære et såret menneske dertil og skaffe en doktor."

Hun nikkede, og uden så meget som at se på ham begyndte hun at løbe langs strandbredden hen mod vejen.

Da jeg nu var alene med ham, satte jeg mig ned og løftede ham op, så godt jeg kunne, vendte hans ansigt opad igen, og lod det hvile i mit skød. Jeg aftørrede hans pande, og efter kort tids forløb slog han øjnene op.

"Hjælpen vil snart være her," sagde jeg. "Hun er løbet efter den."

Ti minutter slæbte sig langsomt hen; han lå og åndede med stort besvær, og nu og da aftørrede jeg hans pande. Til sidst sagde han:

"Der er noget cognac i min lomme; giv mig den."

Jeg fandt flasken og gav ham noget af dens indhold for at holde liv i ham lidt længere, og det glædede mig at føle, at han ligesom satte sig bedre til rette op imod mig.

"Hvad var det, der skete?" spurgte han svagt.

Jeg fortalte ham alt, hvad der var hændet, således som jeg antog, at det var gået til – hvorledes Bontet måtte have ydet Pierre skjul, indtil han så lejlighed til at flygte, men hvorledes de to skurke derefter, da de opdagede, at halsbåndet befandt sig i kroen, måtte ræsonnere som så, at de lige så vel kunne risikere at blive hængt for et får som for et lam, og derfor havde fattet den beslutning at foretage et nyt forsøg på at bemægtige sig det efterstræbte bytte; hvorledes Bontet i det øjemed, så vidt jeg kunne regne ud, havde tilbageholdt brevet til hertugens venner i Pontorson for at få lejlighed til at angribe os nede på strandbredden – det kunne jo bagefter se ud, som om vi havde

dræbt hinanden – og jeg tilføjede, at han vel nok bedre end jeg kunne slutte sig til, hvad der var blevet af halsbåndet i madame Delhasses hænder.

"Jeg for min part," sluttede jeg, "tvivler meget på, at madame vil være i kroen og byde os velkommen, når vi vender tilbage."

"Hun kom til mig og sagde, at Marie ville skænke mig alt, hvad jeg bad om, og så gav jeg hende halsbåndet, at hun skulle give Marie det, og da jeg troede alt, hvad hun sagde mig, så ville jeg nødig duellere med Dem, for jeg mente, at De intet havde at vinde ved denne kamp. Men så gjorde De mig vred, og jeg besluttede da alligevel at slås."

Det lod til, at han nu helt sank sammen, men lige til sidst, før livet forlod ham, kom der dog endnu en sælsom, sidste forvandling over ham. Både hans rå lidenskab og nederlagets skrækkelige nedslåethed syntes at forlade ham, og hans ansigt blev atter et dannet, selvbehersket menneskes. Der var et hjælpeløst forsøg på en skuldertrækning, et foragteligt, svagt smil om hans læber og et udtryk af anerkendelse, næsten af venlighed, næsten af humør i hans blik, idet han sagde til mig, der holdt på hans hoved:

"*Mon Dieu!* Dette her har været en rar fiasko for mig, mr. Aycon!"

Jeg tror ikke, at nogen kan forbedre det eftermæle, som hertugen af Saint-Maclou gav sig selv i de sidste ord, han talte på denne side graven.

21. Den vogn, som kom forbi

Da jeg så, at hertugen af Saint-Maclou var død, lagde jeg ham ned på sandet, strakte ham ud i en sømmelig stilling, lukkede hans øjne og bredte hans lommetørklæde over hans ansigt. Derefter begyndte jeg at vandre frem og tilbage med korslagte arme, idet jeg grublede over dette menneskes liv og skæbne og den underlige lænke imellem os, som de to kvinders indflydelse havde smedet.

Jeg tænkte også på, at der for en time siden ville have været størst rimelighed for, at jeg ville komme til at ligge, hvor han nu lå, og at det ville blive ham, der skulle se ned på mig. *Dis aliter visum*. Hans egen synd havde fældet ham der, og jeg levede og grublede over hans skibbrud, over den "fiasko", som han selv spottende sagde, han havde gjort sit liv til. Dog – som jeg havde følt, da jeg talte til ham, så følte jeg endnu, at det havde været hans hånd, der åbnede mine øjne, og at det var hans stærke, men lastefulde kærlighed, jeg havde lært en kærlighed, lige så stærk, og – det kunne jeg ærligt sige – mere ren.

Solen var nu for længst gået ned, tidevandets skvulpen var kommet meget nærmere, og vandet glimtede mellem os og bjerget. Men så højt som til os steg det dog aldrig undtagen ved springflod, og jeg ventede længe, alt for optaget af mine tanker til at blive utålmodig efter Maries tilbagekomst. Jeg steg ikke engang over diget for at se efter, hvorledes det gik med Bontet efter det slag, jeg havde givet ham – om han var død eller endnu lå bedøvet, eller om der havde været så meget liv i ham, at han havde kunnet kravle bort. Jeg brød mig slet ikke om det.

Snart efter sad jeg i det voksende tusmørke; en gruppe nærmede sig mig hen over sandet. Marie kendte jeg straks på figuren og gangen, og hende så jeg desuden mest tydeligt, eftersom hun gik foran de andre, som om hun ville skynde på dem ved sit eksempel. De andre fulgte bagefter, og idet jeg så forbi dem, skimtede jeg en vogn, der var blevet kørt et stykke ud i sandet. En af de fremmede bar kravestøvler og tjener-livré. Idet de nærmede sig, holdt han sig tilbage, og de andre to – en mand og en kvinde ved hans arm – kom nu mere tydelig til syne. Marie nåede mig omtrent tyve meter foran de andre.

"Jeg traf ikke en eneste, før jeg kom til kroen," sagde hun, "så kørte denne vogn netop forbi, og jeg sagde dem, at en herre lå såret ude på strandbredden, og de kom da straks for at hjælpe dig at få ham bragt op."

Jeg nikkede og gik frem for at møde dem, for nu kendte jeg herren, ja, og kvinden også, skønt hun bar et tæt slør. Og det var for sent at standse dem. Jeg tog da hatten af og trådte hen til dem, og de standsede meget forbavset ved at se mig. For parret var Gustave de Berensac og hertuginden. Han var, som han senere fortalte mig, taget hen for at aflægge hertuginden en visit, og de havde tilbragt eftermiddagen på en køretur. Hun havde derefter villet køre ham til Pontorson for at sætte ham af hos hans venner der, da de traf Marie. Hun kendte ikke dem, og de kendte heller ikke hende, og så var de fulgt med hende.

Den lille hertuginde slog sit slør op. Hendes ansigt var blegt, hendes læber dirrede, og hendes øjne fremsatte et ængsteligt spørgsmål. Så snart hun så mig, tror jeg nok, hun var på det rene med, hvorledes sagerne stod, der behøvedes blot synet af mig for at kaste lys over den tilsyneladende dunkle historie,

Marie var kommet med, om en forud aftalt duel, der var blevet afbrudt ved et lumsk overfald og et røveriforsøg.

Jeg gjorde med hånden tegn til hertuginden, at hun skulle standse, men hun standsede ikke, hun gik forbi mig og spurgte blot:

"Er han hårdt såret?"

Jeg greb hende i armen og holdt hende fast.

"Ja," sagde jeg, "meget hårdt," jeg følte hendes øjne fæste sig stift på mine.

Da sagde hun blidt og roligt:

"Så er han altså død?"

"Ja, han er død," svarede jeg og gav slip på hendes arm.

Gustave de Berensac havde slet ikke sagt noget. Han trådte nu tavs hen til mig, og han og jeg fulgte i et par skridts afstand hertuginden. Tjeneren havde gjort holdt en snes meter borte. Marie var nået derhen, hvor hertugen lå, og stod nu tæt ved ham med armene hængende ned og med bøjet hoved. Hertuginden gik hen til sin mand, knælede ned ved hans side og tog lommetørklædet fra hans ansigt. Det udtryk, hvormed han havde udtalt sit eftermæle – resultatet af hans liv – stod endnu på hans ansigt; han syntes endnu at smile i bitter humor.

Den lille hertuginde så længe og vist på det ansigt, der smilede lige foragteligt til livet og døden; der kom ingen tårer i hendes øjne, og hendes læber havde ophørt at dirre. Hun stirrede roligt på ham, idet hun måske søgte at råde hans smils gåde, og under alt dette stod Marie Delhasse og så til ned under de sænkede øjenlåg.

Jeg trådte hen til hertuginden. Hun mærkede mit komme og rettede blikket mod mig.

"Just således så han også ud, da han friede til mig," sagde hun med naiv alvor som et barn, hvis sædvanlige munterhed dæmpes af noget, det ikke ret kan forstå.

Jeg tvivlede ikke på, at det forholdt sig således: livet, ægteskabet, døden – han havde set således på det alt sammen med hån og blaserthed og underkastelse – på det alt sammen med undtagelse af den ene lidenskab, der rent forrykkede hans væsens grundvold.

Hertuginden bredte atter lommetørklædet over den dødes ansigt og rejste sig op. Hun så tværs over hertugens lig til Marie Delhasse. Jeg tænkte på, hvad hun nu ville sige, for nu måtte det vel være gået op for hende, hvem damen var, som havde ført hende hen til stedet. Pludselig kom spørgsmålet i en nysgerrig tone, uden vrede, men dog tilsat en antydning af foragt, som om hun talte tværs over en dyb forskelligheds kløft.

"Brød De Dem da virkelig om ham?"

Marie fo'r sammen, men hun mødte hertugindens blik og svarede med dyb, dæmpet stemme og med et eneste ord:

"Nej."

"Ah, godt!" sagde den lille hertuginde med et suk, og hvis jeg udtydede dets udtryk rigtigt, da var det en medynksfuld forståen af grunden til hendes svar. Hun ventede heller ikke, at nogen virkelig kunne have elsket ham, syntes dette udbrud at skulle sige, og hvis det var så, så havde visselig sandhedens finger ført pennen, da hertugen skrev sit eftermæle.

Vi tre, der stod omkring liget, var hensunket i dybe tanker, og det var Gustave de Berensac, der gik hen til tjeneren og bad ham om at bringe vognen nærmere hen til os. Og da den kom, var det de to, der løftede liget op og lagde det ind i vognen, så

godt de kunne. Tjeneren steg op på bukken, og vi satte os langsomt i gang. Hertuginden havde ikke sagt mere, og Marie Delhasse heller ikke, men da jeg trådte hen ved Maries side, lod hertuginden Gustave ledsage sig, og i denne orden gik vi nu videre. Vi var ikke kommet ret langt, men lige drejet ind på vejen, da vi mødte fire politibetjente, der kom ilende hen ad vejen. Før de kom helt hen til os og så, hvad der var i vognen, råbte en af dem:

"Har De ikke set en lille, tynd mand passere denne vej for nylig? Han er måske løbet eller gået meget hurtigt."

Jeg trådte frem og trak dem til side, idet jeg gjorde tegn til tjeneren, at han skulle køre videre, og til de andre, at de skulle følge efter vognen.

"Jeg kan sige Dem alt, hvad der er at sige om ham, hvis De da mener den, jeg antager," sagde jeg. "Men jeg tvivler på, at De vil få fat i ham nu."

Dermed fortalte jeg dem det hele i korthed, og for så vidt som det angik den sag, de havde med at gøre, og de hørte på mig med stor forbavselse. De havde sporet Pierre (eller Raymond Pinceau, som de kaldte ham, og som de sagde var hans rigtige navn) til Bontets stald på grund af hans foregående attentat på halsbåndet og Lafleurs drab og ikke for andet, og de ventede derfor ikke at høre en sådan fortsættelse som den, jeg her gav dem.

"Og hvis De" – således sluttede jeg – "vil søge en fem hundrede meter eller lidt mere her fra vejen og ti meter fra stendiget, så antager jeg, De vil finde Bontet; måske er han kravlet et lille stykke bort fra stedet, men ret langt tror jeg ikke, det kan være. Og hvad hertugen af Saint-Maclous lig angår, så lå

det i den vogn, der kørte fordi Dem lige nu. Jeg selv står til Deres tjeneste, men om det var muligt, ville jeg rigtignok helst følge med mine venner nu."

Da de kun var fire, og de var meget opsatte på at få fat i Pierre, gjorde de ingen vanskeligheder, men gav mig straks tilladelse til at gå min vej efter at have taget det løfte af mig, at jeg næste dag ville fremstille mig for øvrigheden i Avranches. De to af dem gik derefter hen for at opsøge Bontet, mens de andre to gik videre i det håb at finde en båd, i hvilken de kunne ro hen til bjerget, hvor de troede, flygtningen måtte være søgt hen.

Da jeg på denne måde var blevet opholdt, nåede jeg først kroen nogen tid efter de andre og fandt Gustave ventende på mig ude i forstuen. Hertugens lig var blevet lagt op på hans værelse, og der var sendt bud efter en rustvogn. Marie Delhasse var ovenpå, og Gustave skulle sige til mig fra hertuginden, at denne gerne ville tale med mig.

"Nå," sagde jeg, "der er dog én ting, jeg først må forvisse mig om," hvorefter jeg kaldte på en tjenestepige, der gik omkring aldeles fortumlet og forfærdet ved aftenens begivenheder og spurgte hende, om madame Delhasse var kommet tilbage.

"Nej, monsieur," svarede hun. "Madame sagde, at hun ville komme igen om en halv times tid, men hun er ikke kommet endnu."

Da sagde jeg til Gustave de Berensac, idet jeg lagde hånden på hans skulder:

"Når jeg er blevet gift, Gustave, vil du ikke få min svigermoder at se i mit hus," og jeg forlod ham stirrende i stum forbavselse, hvilket ikke var så underligt, da han endnu slet

intet havde hørt om dette forhold. Jeg lod nu tjenestepigen vise mig op til hertuginden.

Denne ventede, indtil døren var blevet lukket, så vendte hun sig om imod mig, som om hun ville tale; men jeg kom hende i forkøbet og sagde:

"Undskyld mig, at jeg igen taler om halsbåndet; men jeg frygter, at det endnu savnes."

Hertuginden så hånligt på mig.

"Han gav det vel til pigen igen, antager jeg?" spurgte hun.

"Han gav det," svarede jeg, "til pigens moder, og jeg er bange for, at hun er løbet bort med det." Dermed fortalte jeg hertuginden, hvorledes madame Delhasse havde lagt sin plan. Hun hørte på mig i tavshed, men da jeg var færdig, bemærkede hun:

"Det hele har intet at sige, jeg ville dog alligevel aldrig igen have båret det; men det var ellers et smukt komplot imellem dem."

"Hertugen tænkte vist ikke –" begyndte jeg.

"Åh, jeg mente mellem moder og datter," afbrød hertuginden mig. "Moderen skaffer sig diamanterne fra min mand, og det lader jo til, mr. Aycon, at datteren nu vil skaffe sig honnettitet fra Dem. Jeg antager, at de vil dele det gode bytte imellem sig, når ubehagelighederne er trukket over."

Det var til ingen nytte at blive vred på hende, og for at være ganske ærlig så følte jeg, at det skikkede sig slet for mig at spille den fornærmede. Derfor sagde jeg meget roligt:

"Jeg tror, De tager fejl; mademoiselle Delhasse ved intet om sin moders kunster."

"Men De nægter dog ikke alt, hvad jeg sagde," bemærkede hertuginden.

"Mademoiselle Delhasse," svarede jeg, "trænger ikke til det, De slog på; men jeg håber, at hun vil blive min hustru."

"Og en skøn dag," sagde hertuginden, "vil De nok få halsbåndet at se igen – eller måske er dette ikke rigtig sikkert, men så vil madame nok sende pengene."

"Når det sker," sagde jeg, "lover jeg Dem på ære at skrive og underrette Dem om det."

Med et kast med hovedet, der skulle sige: "Nå – jeg har alligevel ret, og De har uret," rejste hertuginden sig fra stolen.

"Jeg må se at få den stakkels Armand hjem," sagde hun. "Monsieur de Berensac tager med mig. Vil De ikke ledsage os?"

"Hvis De vil vente en times tid, så skal det være mig en ære at gøre det."

"Hvad har De at gøre i den time, mr. Aycon?"

"Det er min hensigt at ledsage mademoiselle Delhasse tilbage til klosteret og lade hende blive der. Jeg antager, at vi alle vil blive kaldt til forhør angående denne sørgelige sag, og hvor kan hun i nærheden af Avranches opholde sig andre steder end der?"

"Nej, i mit hus kan hun ganske sikkert ikke," sagde hertuginden.

"Nej, under disse omstændigheder er det vel utænkeligt," indrømmede jeg.

"Under alle omstændigheder," sagde hertuginden hovent.

Imidlertid var rustvognen blevet bragt til veje, og netop som hertuginden efter at have affyret den sidste hånlige bemærkning mod mig gik ud i krodøren, blev hertugens lig

båret ud af den. Gustave de Berensac hjalp tjeneren, og de var lige blevet færdig med deres værk, da Bontet blev båret op til kroen af de to politibetjente. Manden var i live, og han ville nok komme sig, sagde de, så at han kunne komme til stede ved forhørene. Men der var endnu ikke kommet nogen efterretning om, at man havde fået held til at pågribe Raymond Pinceau alias Pierre. Det formodedes, at han havde haft en båd liggende i beredskab ved eller i nærheden af bjerget, og at han ved hjælp af den foreløbig var undsluppet.

"Men alt det skal vi nok få besked om af Bontet," sagde en af mændene med et tilfreds nik hen mod fyren, der endnu lå hen i en slags besvimelse med blodplettet bandage om hovedet.

Jeg stod ved hertugindens vogn, i hvilken hun og Gustave skulle følge hertugens lig, og da hun kom ud for at træde op i den, tilbød jeg hende min hånd. Men hun ville ikke tage imod den. Hun trådte ind uden min hjælp, og Gustave bagefter. De skulle lige til at køre, da Marie Delhasse pludselig ganske forvirret kom styrtende ud af kroen og uden at bryde sig om nogen af dem, der stod omkring hende, greb mig i armen og råbte:

"Min moder er hverken i dagligstuen eller i sit soveværelse! Hvor er hun?"

Jeg så ikke nogen tvingende grund til i det øjeblik at fortælle Marie, hvad der var blevet af madame Delhasse. Men sagen blev ikke overladt til min afgørelse og heller ikke til Gustave de Berensacs, der straks råbte til kusken: "Færdig, kør så – kør så!" For hertuginden råbte: "Nej, vent!" og derefter vendte hun sig om mod Marie Delhasse og sagde i en kold, rolig tone:

"De spørger om, hvor Deres moder er. Godt, men må jeg så spørge om, hvor halsbåndet er?"

Marie trådte tilbage, som om hun havde fået et slag i ansigtet; dog slap hun ikke min arm, men tog tværtimod fastere i den.

"Halsbåndet?" gispede hun.

Men hertuginden benyttede sig af den foragteligste tone, hun kunne opbyde, hun opslog en kort latter og sagde:

"Deres moder er løbet bort med halsbåndet. Det vidste De naturligvis ikke."

Havde Marie været ubarmhjertig mod hertugen, mens han lå døende, så hævnede hans hustru ham nu således i fuldt mål. For ved disse ord, ved synet af hertugindens hånlige ansigt og min bekymrede mine, udstødte Marie et skrig, vaklede og sank halvt afmægtig om i mine arme.

"Nu – kør så!" sagde hertuginden af Saint-Maclou i en træt tone.

22. Fra mørke til lys

Det står endnu tilbage at berette om en mærkelig og frygtelig begivenhed, som jeg Gud ske lov dog ikke selv var vidne til. En uge efter de hændelser, som jeg ovenfor har skildret, mens Marie endnu lå syg i klosteret, og jeg boede i mit gamle hotel i Avranches og så vidt, det stod i min magt, hjalp den stedlige øvrighed med undersøgelserne i anledning af hertugens mord, ankom en politiassistent fra Havre, og da politimesteren havde hørt hans beretning, kaldte han mig ind fra forværelset, hvor jeg sad og ventede, og bad mig også høre historien. Den lød som følger:

I det kontor, hvor der løstes billet til et dampskib, som lå rede til at sejle til Amerika, hændte det, at to personer løb på hinanden i sværmen – en ældre dame, hvis ansigt skjultes af et tæt slør, og en lille, tynd herre, der bar en lys paryk og store, røde whiskers. Men trods forklædningen genkendte disse to dog hinanden. Så snart manden fik øje på kvinden, vendte han ansigtet bort og søgte at skjule sig i mængden, mens hun, så snart hun så ham, gav et lille skrig fra sig og greb fat om lommen på sin kjole. Da tyveknægten mærkede, at hun var bange for ham, fattede han mod, for hans klare forstand sagde ham straks, at kvinden søgte at undgå genkendelse. Da hun havde løst billet, lykkedes det ham at få lejlighed til at kikke i bogen, og da han der så et navn, som han vidste ikke var hendes, fulgte han bag efter hende hen til det værtshus, hvor hun logerede, indtil skibet skulle afgå. Da han kom derind, fo'r hun sammen og blegnede, for her traf han hende uden slør, og

atter greb hun ned til lommen. Han satte sig ned tæt ved hende, og en stund blev hun siddende ganske stille; men noget efter stod hun op og gik ud, som om hun ville trække frisk luft. Men han, der med rette havde mistanke om, at hun ikke kom tilbage mere, fulgte bag efter hende hen til et andet værtshus, mindre og simplere end det første, her gik han også ind og satte sig igen tæt ved hende. Endnu en tredje gang gentog dette sig, og de folk, som havde set dem i det tredje værtshus, sagde, at kvinden så ud, som om Djævelen selv havde taget plads ved hendes side, så fortvivlet og rædselsslagen var hun, mens manden smilede og vedblev at stirre på hende med sine lyse øjne.

Skibet skulle afgå klokken seks næste morgen, og den var otte om aftenen, da manden satte sig lige over for kvinden i det tredje værtshus, de besøgte, – det var ikke andet end en simpel drikkebod tæt ved kajen. Pludselig trådte manden hen til kvinden og hviskede hende noget i øret. Hun fo'r sammen og fremhviskede: "De lyver", men han talte til hende igen, og så rejste hun sig, betalte sin regning og gik ud af værtshuset langs kajen fulgt af sin ubarmhjertige plageånd.

Mørket var imidlertid faldet på, og ingen har siden set dem sammen. Antagelig har han på et ensomt sted, hvor de har talt om rovet, vristet det fra hende og stødt hende ud i vandet.

Det var ikke langt fra, at han var kommet i sikkerhed eller i al fald havde forhalet sin pågribelse, for skibet var allerede sat i gang, da det blev bordet af politiet. Efter en voldsom kamp fik man monsieur Pinceau forsynet med håndjern og bragt i land. Da han her blev undersøgt, fandtes alle diamanterne, der havde udgjort familien Saint-Maclous store familieskat – kardinalens

halsbånd – skjult rundt omkring på ham; men indfatningen var borte.

I det rolige kloster ved bugtens bred blæser verdens vind svanger med synd og sorg blidere og med dæmpet heftighed. Sladderen fra de ørkesløse, skarpe tunger kan ikke skære igennem de venlige røsters trøsteord og den stille tilbedelses skønne toner. Raymond Pinceau havde lidt døden, Jacques Bontet var blevet dømt til livsvarigt straffearbejde, og verden havde hørt op med at tale om den historie, der var kommet for dagen ved forhøret over disse mænd og hvor meget, der ikke blev åbenbaret.

Skønt monsieur de Vieuville, formand i retten, som behandlede sagen, og fader til Alfred de Vieuville, hertugens ven, der skulle have været sekundant ved vor duel, komplimenterede mig i anledning af den åbenhjertighed, jeg aflagde mit vidnesbyrd med, så trængte han dog ikke ind på mig for at få mere at vide end det, der var nødvendigt for at overbevise fangerne om de forbrydelser, de var anklaget for. Og ikke før jeg kendte dommerne, som sønnen havde præsenteret mig for, spurgte han mig yderligere ud om sagen. Da – mens vi sad på hans veranda ude på hans landsted – fortalte jeg ham hele historien, som jeg har meddelt den her, blot med undtagelse af nogle få ting, der var passeret mellem hertuginden og mig på den ene side og Marie og mig på den anden. Dog tror jeg ikke, at min fortielse hjalp mig synderligt overfor en skarpsindighed, der var øvet og udviklet ved kampe med et par slægtled af forbrydere. For det første spørgsmål, som monsieur de Vieuville derefter stillede mig, var dette:

"Men nu denne dame, mr. Aycon? Hun har rigtignok måttet lide meget for andres skyld."

Da lagde den unge monsieur Alfred, som stod ved siden af faderen, sin hånd på hans skulder og sagde leende:

"Fader, når mr. Aycon forlader os i morgen, så er det for at aflægge et besøg i klosteret ved Avranches."

Og den gamle rakte hånden imod mig og sagde:

"Det gør De vel i." –

Til klosteret i Avranches drog jeg endnu en gang en strålende morgen næste forår, og atter vandrede jeg med den statelige, gamle dame på den lille begravelsesplads. Dog var hun nu lidt mindre stiv og værdig, og det forekom mig, at der var, hvad en profan sjæl ville kalde en antydning af polisk blinken i hendes øjne, da hun beklagede Maries utilbøjelighed til at blive stadigt medlem af det lille samfund, hvis overhoved hun, abbedissen, var. Og der bredte sig et umiskendeligt smil om hendes læber, da jeg ved tanken om noget sådant af rædsel trådte et skridt tilbage.

"Her ville der ingen findes, som ville lade hende fortiden høre," fortsatte abbedissen stadig smilende, "ingen til at minde hende om hendes moders skam – ingen til at lægge snarer for hende – ingen til at fortælle hende om den skønhed, der havde bragt så megen kval over hende – ingen mænd til at forstyrre hendes færd ved deres modstridende, kamplystne lidenskaber. Tiltaler dette fremtidsmaleri Dem ikke, mr. Aycon?"

"Som maleri er det næsten fuldkomment," sagde jeg, "der er kun én mangel ved det."

"En mangel? Den kan jeg ikke se."

"Jo, madame, jeg kan intet steds i hele billedet finde min egen skikkelse."

Leende vendte hun om og gik igennem den hvælvede port. Jeg så min veninde, den lille nonne, der havde åbnet porten for mig, da jeg første gang kom for at søge hertuginden, komme forbi og gøre holdt et øjeblik for at kikke ud på mig. Så blev jeg overladt til mig selv, indtil Marie kom ud til mig gennem porten, og jeg sprang op for at møde hende.

Jeg har været åben og ærlig helt igennem, og jeg vel vedblive at være det, selv om min åbenhjertighed ikke rammer mig selv, men Marie, der så må tilgive mig, som hun bedst kan. Jeg tror, at det havde været hendes mening lige fra begyndelsen, at hun ville gifte sig med mig, og jeg tvivler meget om, at jeg, hvis jeg havde været den afsked følgagtig, hun gav mig, ville have fået lov til at gå ret langt på min ensomme vej. Ja, det er min tro, at hun blot ønskede at høre mig sige, at alt det, hun gjorde gældende, vejede mindre end en fjer i sammenligning med min kærlighed til hende, og var dette virkelig hendes ønske, så havde hun godt held med sig. Hun så bebrejdende på mig og sagde:

"Alt det, du der siger om din kærlighed, kan dog næppe være sandt, for du ved jo dog selv, at du fra først af var mere end halv forelsket i hertuginden af Saint-Maclou."

Et øjeblik blev jeg bragt til tavshed. Derefter så jeg på Marie, og jeg fandt i hendes ord ikke længere nogen bebrejdelse, men en opfordring – – en opfordring til at bevise, at jeg, der elskede hende så lidenskabelig, ikke på nogen optænkelig måde kunne have været så meget som halvt forelsket i nogen anden kvinde i hele verden, hertuginden af Saint-Maclou ikke undtagen. Og

jeg beviste det da også hin morgen ude på klosterets begravelsesplads til min egen fuldkomne tilfredshed, for jeg fik held til ganske at overvinde den sidste tvivl, der plagede Marie Delhasse.

Havde jeg været halvt forelsket i hertuginden, hvilket jeg på ingen måde indrømmer, så skal beskedenheden ikke på nogen måde afholde mig fra at nævne, at hertuginden var så godt som halvt forelsket i mig. Og dog – da jeg havde været gift med Marie Delhasse i henved et halvt år, modtog jeg et brev fra min gode ven, Gustave de Berensac, i hvilket han underrettede mig om sin forestående forening med madame de Saint-Maclou. Og hvis jeg skulle dømme fra Gustaves brev, så faldt det ham aldrig ind at tiltro hertuginden sådanne følelser, som jeg har antydet ovenfor.

To andre ting omtalte Gustave – begge forekom det mig med et anstrøg af undskyldning. Den første var, at hertuginden, der ikke kunne tåle at blive mindet om de skrækkelige begivenheder, der nu knyttede sig så uløseligt til kardinalens halsbånd, af hvilket hun nu for livstid var blevet ejerinde – – –

"Hvad? Vil hun ikke bære det?" spurgte min hustru ved dette sted i brevet.

Det var netop også det, jeg havde ventet at se, men det, jeg læste, var, at hertuginden rådsnart havde forstået at skåne både sine følelser og sine diamanter, idet hun havde fået de sidste indfattet i en tiara – "der," således fortsatte Gustave (jeg er vis på, han var meget forelsket), "ikke vil fremkalde sådanne ubehagelige idéassociationer, der absolut ville have været uadskillelige med halsbåndet."

Og den anden ting? Det var den – skønt den var indsvøbt i en mængde vidtløftige fraser og indsukret i alle de venskabets høflige udtryk, Gustave er en mester i – men alligevel netop den – at han ikke så sig i stand til at indbyde mig og min hustru til brylluppet! For den lille hertuginde havde, ubøjelig til det sidste, trods alle hans bønfaldelser, grunde og forsikringer, bestemt og uigenkaldeligt nægtet at modtage mrs. Aycon.

Jeg kom til ende med brevet og så op på Marie, og Marie så tankefuld ned på papiret og bemærkede:

"Jeg har jo altid sagt dig, ved du nok, at hun er forelsket i dig."

Men jeg for mit vedkommende håber nu, at Maries forklaring ikke er den rigtige. Jeg foretrækker at henføre hertugindens fordom (som hun for øvrigt, må jeg meddele, endnu fastholder) til en misforstået og malplaceret følelse for det passende, eller om jeg skulle tage fejl i dette, så vil jeg tilskrive den det faktum, at Maries nærværelse ville i hertugindens erindring genkalde alt for mange pinefulde og uhyggelige optrin.

Altså, hertuginden vil ikke modtage min hustru. Men jeg tilgiver hende – for der er ingen tvivl om, at havde den lille hertuginde og hendes indiskretion ikke været, så ville jeg heller ikke selv have fået min hustru!

Om "Hertugindens halsbånd"

Forfatter: Anthony Hope (1863-1933).
Org.udgave: *The Indiscretion of the Duchess: being a story concerning two ladies, a nobleman, and a necklace*, 1894. Henry Holt and Company, New York.
Denne udgave efter: *Hertugindens Halsbaand*, af Anthony Hope. Martin's Forlag, København, 1911. Oversætteren er ikke oplyst.
Redigeret af: Kim N. Jensen.
Forside: Efter Eugene de Blaas (1843-1931): *Portræt af en dame*.

ISBN 978-87-7628-450-3
2. ebogsudgave, tidligere udgave ISBN 978-87-7979-675-1 (Ølstykke 2020).

© 2026 eBibliotek 1800
www.ebib1800.dk